

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 4. SEPTEMBRA 1980

ŠTEVILKA: 35 • LETO: XXIX

Nas kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarka začel izhajati 26. januarja 1937. Železarka izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zasluga za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarka, SZ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju št. 421/1-72.

IZDELANI VSI ODGOVORI ZA KS JAVORNIK - KOROŠKA BELA V ZVEZI Z GRADNJO JEKLARNE 2

V krajevni skupnosti Javornik-Koroška Bela, ki mora dati ustrezno soglasje k zazidalnemu načrtu za novo elektrojeklarno 2, tečejo o tem razprave že od 15. aprila letos. Pred dokončno obravnavo oziroma odločitvijo na seji skupščine delegatov in družbenopolitičnih organizacij krajevnih skupnosti, pa je svet krajevnih skupnosti zahteval nekatere odgovore oziroma izpolnitev nekaterih pogojev. Ti pogoji so naslednji:

— uresničiti je treba predlog o urbanistični ureditvi krajevnih skupnosti Javornik-Koroška Bela po izgradnji druge faze jeklarne 2;

— na osnovi urbanistične ureditve in morebitnih še možnih zazidalnih načrtov je treba oceniti nadaljnjo rast prebivalstva in ga uskladiti z normativi, predvidenimi za širšo infra strukturo (trgovine, šola, rekreacijski in drugi objekti);

— doseči je potrebno soglasje za odkup zemljišč vsaj z večino lastnikov in uskladiti prestrukturiranje dejavnosti za lastnike, v skladu s fazami izgradnje;

— dogovoriti se je treba in odločiti o potrebnosti in načinu izvedbe priključne avtoceste in uvozne ceste v jeklarno v naselju Javornik-Borovlje;

— pripraviti je treba dolgoročno analizo gibanja zaposlenih v občini Jesenice, usmeritev kadra ter oceniti ustreznost doseljavanja v občino iz drugih področij in nakazati lokacijo zazidalnih površin;

— za območje Javornik-Koroška Bela je treba pripraviti in izdelati oceno ekoloških razmer glede novih investicij in načrtovati naravno

zaščito okolja (nasipi, zasaditve z drevesi, zelene površine);

— dobiti je treba zagotovilo, da se ekološki pogoji ne bodo poslabšali in da se področje Koroška Bela smatra za pretežno stanovanjsko območje;

— v okviru razprave, ki bo v Železarni, naj se ponovno preveri možnost izgradnje jeklarne 2 na starih lokacijah.

(Nadaljevanje na 3. strani)

ANALIZA RAZPRAVE O POLLETNEM POSLOVNEM POROČILU

V mesecu avgustu je bila zaključena razprava o polletnem poslovnem poročilu. V temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih Železarne so poročilo obravnavali na šestih samoupravnih delovnih skupinah, delavskih svetih, odborih za gospodarstvo, nekatere pa tudi na odborih samoupravnih delavskih kontrole. Iz zapisnikov je razvidno, da so bile razprave dokaj široke in konstruktivne. V razpravah so oblikovali številne ugotovitve, stališča, predloge in sklepe. Tam, kjer je situacija še posebno težka, pa so izdelali tudi program ukrepov za odpravo izgube. V nadaljevanju posredujemo kratko analizo poteka obravnave polletnega poročila po posameznih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih:

V temeljni organizaciji PLAVŽ so polletno poslovnem poročilo obravnavali na šestih samoupravnih delovnih skupinah, v odboru za gospodarstvo in na seji delavskega sveta.

Ugotovili so, da je njihova temeljna organizacija v prvih šestih mesecih poslovala z izgubo. V razpravi so bili delavci seznanjeni z vzroki izgube, sprejeli pa so tudi program ukrepov za odpravo nastale izgube. Posebej so poudarili, da bo z dobrim delom in normalno oskrbo s surovinami mogoče to izgubo odpraviti in doseči pozitiven rezultat ob koncu leta.

Zelo široka razprava o poročilu je tekla v temeljni organizaciji JEKLARNA. O negativnem poslovnem rezultatu, o težavah zaradi pomanjkanja delavcev in surovin ter o vzrokih izgube so razpravljale samoupravne delovne skupine, odbor za gospodarstvo in delavski svet. Odbor za gospodarstvo je predlagal, delavski svet pa sprejel dokaj obširni

(Nadaljevanje na 2. strani)

Nadaljevanje na 7. strani

DELAJI TAKO, KOT SO BILI JESENIŠKI ŽELEZARJI VAJENI

Na sedmi seji delavskega sveta Železarne, ki je bila 20. avgusta in o kateri smo več pisali v zadnji številki našega glasila, je o težavah, ki spremljajo metalurgijo in še posebej našo železarno ter o stabilizacijskih prizadevanjih spregovoril tudi predsednik kolektivnega poslovnega organa SOZD Slovenske železarne Igor Uršič. Iz njegovega razmišljanja povzemamo najvažnejše misli.

Predsednik Uršič je dejal, da so poslovnimi organi in službe SOZD Slovenske železarne dovolj seznanjene s težko situacijo v jeseniški železarni. Skupaj z jeseniškimi tovarni si prizadevamo, je poudaril, da bi vsaj do neke mere rešili prisotne probleme surovin in polproizvodov. To pa niso samo jeseniške težave, kajti s takimi in podobnimi problemi

se spopada vsa črna metalurgija ne samo v Sloveniji in Jugoslaviji, temveč po vsem svetu.

Govornik je v nadaljevanju orisal velika neskladja med predelovalnimi zmogljivostmi in proizvodnjo jekla ter energetskimi kapacitetami, k čemur se pridružuje še pomanjkanje vložnih surovin (železove rude in

Nadaljevanje na 3. strani

SPREMEMBA ZAKONA O ZAČASNI PREPOVEDI RAZPOLAGANJA Z DELOM DRUŽBENIH SREDSTEV

Z namenom uresničevanja ciljev politike ekonomske stabilizacije in nalog, ki jih določa resolucija o politiki izvajanja družbenega plana Jugoslavije, je v začetku letošnjega leta (v februarju) izšel zakon, s katerim je začela veljati začasna prepoved razpolaganja z delom družbenih sredstev v letu 1980 in sicer za izplačevanje dnevnice za službena potovanja, nadomestila za prevozne stroške na službenem potovanju, reprezentančnih izdatkov, izdatkov za reklamo in propagando, izdatkov za avtorske honorarje, izdatkov za intelektualne storitve ter izdatkov po pogodbi o delu.

S tem zakonom so omejeni reprezentančni izdatki, izdatki za intelektualne storitve in izdatki po pogodbi o delu, tako, da v letu 1980 ne smejo preseči 80 % zneska, ugotovljenega v zaključnem računu za leto 1979. Za reklamo in propagando ter za avtorske honorarje smemo v letu

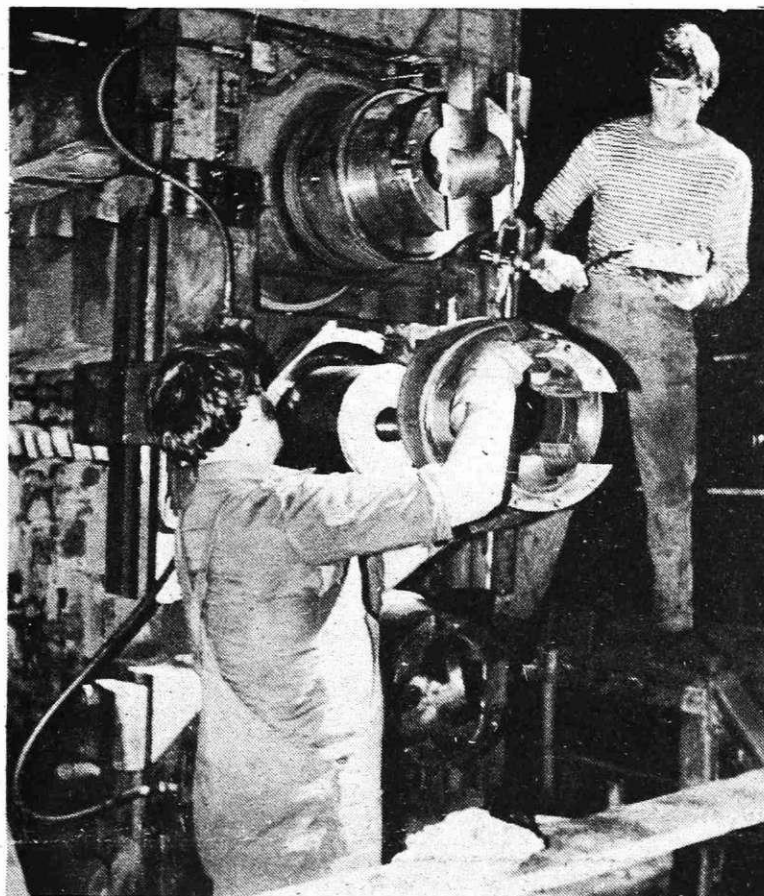
1980 porabiti največ toliko sredstev, kot v letu 1979, torej 100 % zneska ugotovljenega v zaključnem računu 1979. Za dnevno plačilo za službena potovanja in nadomestila za prevozne stroške na službenem potovanju pa (po omenjenem zakonu, ki je izšel v

(Nadaljevanje s 3. strani)

Pripravljanje mladih nadarjenih ljudi, da se bodo ukvarjali z znanstvenim delom, je pomembna obveznost vse družbe. Pri tem ima več dejavnikov odgovorno vlogo. Med najpomembnejšimi je tudi naš šolski sistem. Zato je v celoti samoupravne preobrazbe izobraževanja in vzgoje nujno videti tudi to nalogo. Pomembno je, da se, začeti s srednjim usmerjenim izobraževanjem, razvijajo nagnjenja, ki jih ima mlad človek za znanstveno raziskovalno delo. Zlasti fakultete imajo pri tem pomembno vlogo. Fakulteta ne daje samo znanja, temveč mora usposabljalni človeka za reševanje problemov in sploh spodbujati njegovo ustvarjalno dejavnost. Vse to priča o veliki upravičenosti naše odločitve za samoupravno preobrazbo izobraževanja, za povezovanje in združevanje fakultet z drugimi organizacijami združenega dela, za razvijanje samoupravnih pravic in položaja učencev in študentov v sistemu izobraževanja, za spreminjanje načina dela in odnosov med ljudmi v tem sistemu.

Zelo pomembno je spoznati, da v naši socialistični samoupravni družbi razvijamo znanost kot moč združenih delavcev in ne kot sredstvo nekaterih sil, odtujenih od njih. S prizadevanji za razvoj enotnosti znanosti, proizvodnje, izobraževanja in sploh družbene prakse se bojujemo za znanost, ki bo toliko bolj plodna in svobodna, kolikor bolj bo tesno povezana z delovnim človekom in si prizadevala za njegovo osvoboditev.

Predsednik Tito na XI. kongresu ZKJ

Sodelavci pri popravilu valjavskega stroja v žičarni (Foto S. Kokač)

ŠE IMAMO NEIZKORIŠČENE NOTRANJE REZERVE

Ob sklepu javnih razprav v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih o polletnih poslovnih rezultatih z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da so v mnogih sredinah, kljub očitnim objektivnim težavam, pomanjkanje polproizvodov, surovin in podobno, dovolj kritično in preudarno spregovorili tudi o drugih vzrokih, ki so vplivali na slabše poslovne rezultate in o notranjih ukrepih za doseganje boljših poslovnih uspehov. V ospredju so bila vprašanja nadaljnjega izboljšanja tehnološke in delovne discipline, varčevanja, izboljšanja vzdrževanja, prizadevanja za doseganje boljšega izplačila in podobno. Na splošno lahko ugotovimo, da so razprave o rezultatih dela delavcev in poslovanja temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti ter delovne organizacije kot celote ob periodičnih obračunih dobile že ustaljeno obliko, kar pa je še bolj razveseljivo, ob razpravah lahko ugotovimo tudi lep kvaliteten napredek.

Seveda pa bi bilo to napačno posploševati, kajti povsod ni bilo enako. Ob dovolj poglobljenih, kritičnih in vsestranskih razpravah v samoupravnih delovnih skupinah, odborih za gospodarstvo in v delovnih svetih, v nekaterih primerih tudi v odborih samoupravnih delavskih kontrole, smo tu in tam lahko zasledili tudi dosti formalno sprejemanje polletnega poslovnega poročila, čeprav bi težko trdili, da imajo v teh sredinah že izkoriščene vse svoje notranje rezerve.

K temu očitnemu napredku je prav gotovo prispevalo tudi vsestransko in redno informiranje delavcev, kar pa prav gotovo še ni jamstvo, da so bili resnično vsi delavci informirani. Zato je nedvomno k uspešnim razpravam v posameznih sredinah veliko prispevala neposredna informacija in izpostavitve ključnih vprašanj za doseganje boljših delovnih in poslovnih rezultatov, oziroma še neizkoriščenih notranjih rezerv. Te pa nedvomno so še v vseh sredinah.

Ob teh dosti ugodnih ugotovitvah pa analiza razprav kaže, da so bila premalo poudarjena ali povsem odsotna tri dosti pomembna vprašanja, ki imajo lahko pomemben vpliv na boljše ali slabše poslovne rezultate, oziroma, ki v mnogih sredinah pomenijo še velike neizkoriščene notranje rezerve. Pri tem mislimo predvsem na še vedno veliko odsotnost z dela, na organizacijo dela in ne nazadnje na različne inovacije in racionalizacije, oziroma sploh na množično inventivno dejavnost, ki je še vedno preveč geslo in premalo aktivno prizadevanje in pospeševanje.

O preveliki odsotnosti z dela smo že veliko pisali in govorili, pomembnejši rezultatov pa nismo dosegli, ker smo bili premalo dosledni in konkretni. Težko bi tudi trdili, da smo organizacijo dela in proizvodnje povsod zgradili do optimalnih okvirjev. Še najbolj pa je zanemarljivo množično inventivno prizadevanje, ki ga v posameznih sredinah namesto pospešujemo, celo zaviramo, ignoriramo ali bolj miho rečeno, prezremo. Vsem tem pa so še naše velike notranje rezerve, poleg drugih področij, ki pa so bila v razpravah mnogo bolj prisotna.

In ne nazadnje bi v razpravah o poslovnih rezultatih morali ocenjevati tudi rezultate in kvaliteto dela poslovnih organov in najodgovornejših delavcev v TOZD in delovnih skupnostih oziroma delovni organizaciji. Kajti ravno ti kadri imajo odločilen pomen v naših stabilizacijskih prizadevanjih.

Pri ocenjevanju kvalitete razprav o polletnem poslovnem poročilu pa prav gotovo ne bi smeli mimo izrednega pomena demokratičnega in odgovornega vpliva subjektivnih socialističnih sil z zvezo komunistov na čelu na zavest in akcijo samoupravljalcev, oziroma mimo ocene, kakšen je bil ta vpliv in sploh vloga subjektivnih sil v konkretnih sredinah ob obravnavah polletnega poslovnega poročila.

PORTRETI SODELAVCEV

Danes bomo predstavili skupino sodelavcev, ki delajo na Jumping valjarskem ogrođu v TOZD Valjarna žice in profilov. To so: Martin Zupan, Anton Žansky in Dževad Begović. Pogovarjali smo se o delu in problemih, ki jih pestijo, še posebej zato, ker se pri opravljanju svojega dela srečujejo z različnimi zastoji, ki resno vplivajo na izpolnitev proizvodnega plana v celotni temeljni organizaciji, saj je Jumping ogrođe pomemben člen v proizvodni verigi. Ti zastoji so lahko mehanski, električni ali pa valjarski, še dodatne zastojke pa povzroča pomanjkanje polproizvodov.

Delo na Jumping valjarskem ogrođu sestoji iz tega, da razžarjeno gredico debeline 135 x 135 mm stanjšajo na dimenzijo 53 x 53 mm. Gredico segreje na okoli 1200 stopinj Celzija poslejjo prek transportne verige na valjarsko ogrođe. Tu gre tako gredica po valjnicah skozi devet različnih vrtov. Po vsakem od teh se stanjša tako, da po nekaj več kot pol minute dobimo končno dimenzijo, ki se potem valja naprej na eni od prog, pač glede na dimenzijo žice, ki jo želijo dobiti. Ko valja navaden material in če vse deluje brezhibno, zvaljajo tudi po 120 slabov na uro, to je enega na vsakih trideset sekund. Nekoliko težje je pri valjanju slabov za VAC ali patentirano žico. Tu je treba gredice segrevati na temperaturo, za okoli 50 stopinj nižjo kot ponavadi (s tem pridobijo na žilavosti materiala) in to je že dovolj, da povzroči težave. Tista stran na kateri gredica leži v peči ostane nekoliko temnejša, se pravi da ni enakomerno segreta, to povzroča krivljenje in s tem težave pri valjanju. Prihaja do zastojev zaradi obračanja valjancev. To je eden od valjarskih zastojev, ki ga sicer odpravijo v nekaj minutah, toda več takih zastojev zapored včasih povzroči kar precejšen izpad proizvodnje.

Če je na kateri od prog, kjer valjance z Jumping ogrođa valjajo naprej zastoj, tako da s kakšnim kosom čakajo več kot bi smeli, pride do izpada, saj se valjanec preveč ohladi in je potem neuporaben za nadaljnje valjanje. Treba ga je razrežati za staro železo. Tako, recimo pri valjancih za VAC in patentirano žico, lahko čakajo le kakšni dve do tri minute, pri avtomatskih jeklih, kjer so valjanci sicer segrevani na višje temperature, se pa zato tudi hitreje hladijo, je čakalna doba še manjša. Nekoliko večja je pri gredicah za navadne kvalitete.

Pri valjanju morajo sodelovati najmanj trije valjanci. Predvideno je sicer, da tu delajo štirje, toda zaradi pomanjkanja ljudi to ni vedno mogoče. Eden med njimi, za komandnim pultom v kabini upravlja s prog, drugi pa delajo ob sami prog. Tu je precej fizičnega dela pa tudi precej vroče je, potem pa še prah, ropot, preprih...

Zato se vedno manj mladih odloča za poklic vročega valjavca. V obratu so precej zaskrbljeni zaradi kadrovskih težav, ki se bodo pojavile v letih 1981 do 1983. V tem času bo namreč šla v pokoj cela generacija valjavcev, ki je začela delati okoli leta 1945. Mnogi med njimi opravljajo v obratu zelo odgovorne naloge. Že sedaj bi morali začeti skrbeti za primerno zamenjavo za te ljudi. Če ne bo ustreznega sodelovanja s kadrovskim sektorjem, bo čez čas prišlo do resnih težav. Lani se je za vročega valjavca izučilo enajst učencev iz šole za metalurške delavce, ki so se za svoj poklic pripravljali ravno v valjarni žici in profilov in so tu opravili tudi strokovni izpit. Sedaj tu delajo samo štirje od njih, ostali so razporejeni drugam, nekateri tudi na delovna mesta, ki njihovu poklicu ne ustrezajo. V obratu menijo, da bi moral kadrovski sektor posvečati več pozornosti temu problemu.

MARTIN ZUPAN dela že 23 let v valjarni žici in profilov, v Železarni pa je zaposlen od leta 1952 dalje. Doma je iz Lancovega pri Radovljici od koder se vsak dan vozi z avtobusom v službo. Tri otroke imata z ženo: starejši sin je že zaposlen, hči

hodi v zadnji letnik trgovske šole, najmlajši pa še v osemletko. Imajo nekaj malega obdelovalne zemlje, sicer pa mu največ prostega časa vzame gradnja nove hiše.

Z delom v valjarni je zadovoljen. »Sploh pa sedaj«, kot pravi »ko delamo na štiri izmene in vemo, da smo vsak peti dan vedno prosti. Včasih, ko smo delali na tri izmene, nikoli nismo vedeli, ali bomo ob sobotah in nedeljah delali ali ne.«

Martin je tudi član delavskega sveta v TOZD Valjarna žice in profilov. Na sestankih obravnavajo probleme, ki tarejo to temeljno organizacijo, sučejo pa se v glavnem okrog zastojev, pomanjkanja polproizvodov in pomanjkanja delavcev. Ta problem je zlasti pereč v poletnih mesecih, ko je veliko ljudi na dopustu, nekateri pa si pomagajo tako, da gredo na bolniško ali pa kar izostanejo z dela.

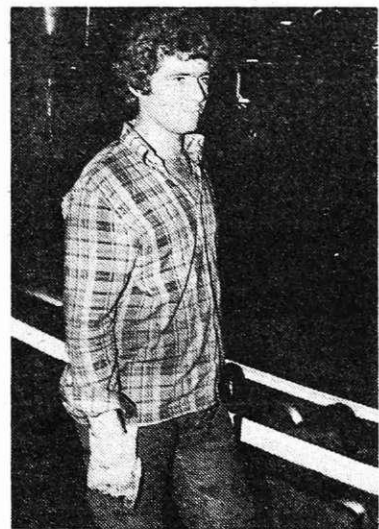
»Ko je naš obrat stal še na Jesenicah, smo imeli beneficirani delovni staž, po selitvi na Belo pa so nam ga ukinili. Mislim, da to ni prav, saj imamo zelo težke delovne pogoje.«

ANTON ŽANSKY je doma iz Dovjega, živi pa v Zgornjih Gorjah, kjer je poročen. Šestnajst let dela že v Železarni, od tega enajst v valjarni žici in profilov. V teh letih je delal že na skoraj vseh delovnih mestih v obratih. »Včasih misli, da že vse več o valjanju, potem pa ti kar na lepem vrže gredico iz ogrođa, mogoče zaradi tega, ker dovodke niso dobro nameščene, ali pa počasi kakšen valjček, ali pa je napaka na sami gredici in podobno. Vedno je treba

paziti na vse te stvari in se učiti, saj vedno znova odkrivaš nove stvari.«

Pravi, da se s sodelavci med seboj dobro razumejo in da tudi dobro sodelujejo z delovodji in asistenti, želi pa si boljše sodelovanja z vzdrževalci: »Pri tedenskih remontih bi se morali vzdrževalci bolj potruditi. Veliko je raznih malenkosti, ki se jih ne lotijo. Delajo pač po seznamu popravil, ki ga dobijo v naprej in ne upoštevajo naših priporočil, čeprav smo mi tu pri ogrođu po osem ur dnevno in dobro vemo, kaj bi se moralo napraviti.«

DŽEVAD BEGOVIĆ je star 23 let. Doma je pa iz Bosanske Gradiske. Od leta 1973 živi na Jesenicah, vmes je bil še pri vojaki. Z ženo in dvema otrokoma živi v Podmežakli. Na Jesenice je prišel, ker v domačem kraju ni bilo moč dobiti zaposlitve. »Če pa jo že dobiš«, pravi »potem od plače, ki je zelo nizka ne moreš živeti.« V prostem času je največ doma, saj pri dveh otrocih ne more nikamor. Zelo ga zanima šport pa tudi bere rad.

Dževad je v svoji TOZD tudi predsednik osnovne organizacije ZSMS. V zvezi z delovanjem le-te pravi, da pri nekaterih mladincih ni pravega interesa za delo v mladinski organizaciji. Meni pa tudi, da so zunaj mladinske organizacije, recimo iz samega obrata deležni premajhne podpore in spodbude za svoje delo. V kratkem bodo izbirali najboljše mladince samoupravljajla v obratu. Sodelovali so na mladinski delovni akciji, ki so kopali jarke za telefonski kabel na Koroški Beli. Imeli so tudi predstavnika na zvezni mladinski delovni akciji Niš '80.

V zvezi z delom v obratu se tako kot njegova sodelavca huduje nad delom vzdrževalca, ki da je en sam v celem obratu in ne more biti povsod kjer ga rabijo.

V ŽELEZARNI ZENICA SO V PRVEM POLLETJU PRIHRANILI 3 kg MAZUTA NA TONO GRODLJA

V prvih šestih mesecih letošnjega leta so v železarni Zenica načrtovali porabo 133.556 ton mazuta, dejansko pa so ga porabili 100.928 ton, oziroma okrog 13 kilogramov na tono izdelanega jekla. Tako poročila novinar D. Ostojić v zadnji številki Metalurga, glasila SOZD Rudarsko metalurškega kombinata Zenica, z dne 28. avgusta.

Delovski svet železarn je sprejel dodatni program ukrepov za uspešno poslovanje v drugem polletju, v katerem je poleg drugega rečeno, da bodo mazut kupovali na domačem tržišču in da se zmanjša nabava oljnih destilatov, ker zelo podražujejo proizvodnjo.

Zaradi zmanjšanja porabe mazuta so v železarni prihranili veliko denarja, če upoštevamo, da tona mazuta stane več kot pol milijona starih dinarjev. Če pa se ob mazutu in uvozu kupuje še oljni destilat, cene pomembno naraščajo.

Obstojijo objektivni razlogi zaradi katerih je prišlo do zmanjšanja porabe tega energetskega medija. Namreč na I., II. in III. plavžu ne uporabljajo mazuta. Na četrtem agregatu pa ni vgrajen sistem za dodajanje kisika, uporaba mazuta brez dodajanja kisika pa ekonomsko ni upravičena.

Če porabo mazuta gledamo skozi skupno količino izdelanega jekla in jeklenega liva, potem je prišlo do pomembnih prihrankov. Načrtovali so, da bodo na vsako tono izdelanega jekla porabili 16,29 kilograma mazuta. Porabili pa so ga tri kilograme manj na tono izdelanega jekla. Pri tem pa je potrebno povedati, da prihranek ni samo v zmanjšani porabi, temveč tudi v drugih spremljajočih stroških. Mazut se prevaža z železniškimi cisternami. Kombinacijo je imel sklenjen dogovor s železniško transportno organizacijo Sarajevo o zakupu 100 cistem, za prevoz naftnih derivatov,

v glavnem mazuta. Vsaka cisterna letno stane kombinat 11,5 milijona starih dinarjev, ob dodatnih stroških za tehtanje in ugotavljanje čiste teže. Z zmanjšanjem porabe mazuta za 50.000 ton je železarna Zenica zahtevala od RMK - Promet, ki je dobavitelj mazuta, da zmanjša zakup cistem, s čimer bodo tudi prihranili znatna sredstva.

Prav tako so zaostriili ukrepe pri notranji porabi mazuta. Pri vseh porabnikih so določili posebni izvršilci, ki izključno spremljajo racionalno porabo mazuta. Narejeno je že veliko, vendar pa so še možnosti, da se potrebna količina 210.000 ton zmanjša. V kolikor bi naredili nekatera tehnična dopolnila (vgraditev rekuperatorjev na ogrevalnih agregatih) ali izvršili rekonstrukcijo gorilnikov, kar ne zahteva posebnih denarnih sredstev, bi bili prihranki vsakodnevni, je novinarju dejal Safo Topalović, koordinator s področja energije in toplotne tehnike v železarni. Inženir Ramiz Plakalo, glavni tehnolog na področju energije in toplotne tehnike je poudaril, da v železarni nimajo instrumentov s katerimi bi merili kalorično vrednost mazuta, temveč se priznava na osnovi izstavljene fakture dobavitelja, kar še ne pomeni, da je vedno natančno. - Nujno bi bilo potrebno ustanoviti laboratorij za merjenje vseh sestavin v mazutu in v ostalih naftnih derivatih. Izgradnja laboratorija pa ne pomeni velikih stroškov, je rekel novinarju Plakalo.

ČESTITKA ŽELEZARJEV MIHU MARINKU OB NJEGOVI 80-LETNICI

V ponedeljek 8. septembra bo minilo 80 let, odkar se je rodil v Trbovljah revolucionar in komunist, član sveta federacije, narodni heroj **MIHA MARINKO**. Več kot šestdeset let svojega življenja je bil v središču boja delavskega razreda za uresničitev njegovih zgodovinskih ciljev - osvoboditev človeka in dela.

Že s šestnajstim leti je postal zasavskega rudar, dve leti kasneje pa se je vključil v delavsko gibanje rudarjev. V stavki rudarjev leta 1920 je vzdrževal zvezo med trboveljskimi in zagorskimi rudarji, v stavki rudarjev leta 1923 pa je bil med voditelji in organizatorji. Prvega junija leta 1924 se je kot organizator udeležil odpora proti fašistični Orjuni. Zaradi revolucionarnega delovanja je izgubil zaposlitev in odšel na delo v Francijo. Po vrnitvi iz Francije, leta 1933, je v sodelovanju z drugimi tovariši obnovil revolucionarno gibanje med rudarji in drugimi delavci ter ga nadaljeval vse do druge svetovne vojne.

Vse velike politične in stavkovne akcije rudarjev in drugih delavcev v boju za interese in pravice delavskega razreda v letih 1933 do 1941 so bile najtesneje povezane z dejavnostjo jubilarca Miha Marinka. Organiziral in sodeloval je v političnih demonstracijah rudarskih žena proti bedi in izkoriščanju leta 1933, v glavnih stavki junija 1934, nato v stavki avgusta istega leta, v stavki rudarjev leta 1939 ter v organizaciji in pripravi odpora proti fašizmu.

Miha Marinka je vodil priprave na ustanovni kongres Komunistične partije Slovenije in kot instruktor centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije usmerjal delo revirskih komunistov v letih pred zadnjo vojno. Bil je med organizatorji Osvobodilne fronte slovenskega naroda in član glavnega štaba partizanskih odredov Slovenije. Ob koncu leta 1941 je bil ujet in obsojen na 30 let zapora, vendar pa je bil ob kapitulaciji Italije osvobojen. Do osvoboditve je potem deloval v vodstvu slovenskega narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije.

Po osvoboditvi je bil ljudski poslanec, predsednik vlade SR Slovenije, predsednik izvršnega sveta in predsednik ljudske skupščine SR Slovenije, član izvršnega komiteja centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, sekretar centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije in drugo.

Najlepše je Mihi Marinku za osemdeseti rojstni dan čestitala zasavska pesnica Fanika Okič z naslednjimi verz:

Ko osemdeset let praznuješ tu med nami,

ponosno se na svojo pot ozri

in jo prehodi zopet skupaj z nami,

ki dedišči smo časa, ki živi!

Ozri se okrog sebe in prisluhni

utripu dela in današnjih dni.

Poglej v naša vedra lica!

Poglej v naše radostne oči!

Ozri se po revirjih, po vsej domovini,

ki utripa v ritmu bratskih src in rok!

Poglej tovarne, ceste, vrtce, šole,

mladostni vrisk in smeh otrok!

Glej, to je tisti lepši, boljši svet,

ki vanj položil svoje si življenje!

Glej, tu je Tvojih osemdeset let!

K številnim čestitkam se ob osemdesetletnici člana federacije

Miha MARINKA pridružujemo tudi jeseniški železarni in mu

želimo zdravlja in zadovoljstva in da bi še dolgo med nami užival

sadove socialistične revolucije, v katero je vtkanih, več kot 60 let

njegovega revolucionarnega delovanja.

OCENA ORGANIZIRANOSTI TOZD VZDRŽEVANJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

2. Strokovni kader v večini primerov pokriva naprave v večini TOZD. S prekrivanjem področij je tudi omogočena konsultacija v primeru večjih tehničnih problemov in strokovni nadzor v času odsotnosti posameznikov. Vsako zapiranje strokovnega kadra v posamezne proizvode TOZD, bi zahtevalo povečano število zaposlenih in zmanjševalo obratovalno sigurnost.

3. Fluktuacija vzdrževalnega kadra je zelo velika. V letih 1978 in 1979 je odšlo vsako leto preko 80 delavcev. Nadomeščanje delavcev je možno le pri centraliziranem usposabljanju, v kolikor je možno tudi prerezporejanje na tista področja, kjer je trenutno problematika s kadrom najbolj pereča.

4. Zaradi vedno večjega pomanjkanja delavcev, predvsem takih z daljšo delovno dobo, poskušamo v zadnjem času vse bolj pogosto reševati večje vzdrževalne probleme s koncentracijo kadra iz večjih področij. V primeru zapiranja kadra v posamezne TOZD tak način dela ne bi bil mogoč.

5. Pri centralizirani obliki vzdrževanja uvajamo strokovnost po enotnem sistemu dela, sodobnejše oblike organizacije dela in izobraževalnega kadra. Vzdrževalci smo vključeni v republiške, zvezne in mednarodne organizacije vzdrževalcev. Na zadnjem kongresu vzdrževalcev, ki je bil v evropskem merilu, je bilo ugotovljeno, da je med glavnimi problemi,

vzdrževanja, način usposabljanja strokovnega kadra, da bi lahko sledili hitremu razvoju tehnologije. Vsako drobljenje kadra bi v tej smeri pomenilo velik korak nazaj in že čez nekaj let bi se srečali s problemom strokovnosti.

6. Organiziranost v Železarni je preveč razdrobljena, da bi bilo tudi racionalno drobljenje vzdrževalne dejavnosti. Možnosti izboljšanja dela vzdrževalcev vidimo pri sedanjih obliki organiziranosti v poglabljanju dohodkovnih odnosov, uvedbi normiranih nalog za vzdrževalce, hitrejšemu uvajanju sistema nagrajevanja, ki bo bolj odvisen od uspešnosti dela, uvajanju ukrepov, ki bodo znižali fluktuacijo v Železarni in ne v reorganizaciji vzdrževanja.

7. Po podatkih strokovnih revij so stroški vzdrževanja v črni metalurgiji na zahodu 14,4 % od fakturirane realizacije in zaradi vedno večje zahtevnosti naprav rastejo za 0,16 % letno. Dejavnosti, ki predstavljata tako visok strošek, je potrebno posvečati posebno pozornost in uvajati moderne metode dela.

Sedanja organiziranost vzdrževanja omogoča sistem dela, ki je že preizkušen, potrebno ga bo le dopolnjevati. Pri delu se pogosto srečujemo z malomarnostjo in neodgovornim odnosom do dela, to pa je problem, ki je prisoten povsod v Železarni in, ga, homo morali reševati z drugimi ukrepi.

Franc Brelih

IZDELANI VSI ODGOVORI ZA KS JAVORNIK-KOROŠKA BELA V ZVEZI Z GRADNJO JEKLARNE 2

(Nadaljevanje s 1. strani)

Na vsa navedena vprašanja je ustrezne odgovore zbral izvršni svet skupščine občine Jesenice in jih je že posredoval krajevni skupnosti Javornik-Koroška Bela. Zaradi širšega interesa odgovore delno v celoti, delno pa v povzetkih posredujemo tudi našim bralcem.

URBANISTIČNI NAČRT ZA CELOTNO MESTNO OBMOČJE

Biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice je pripravil ustrezne odgovore na prvo, drugo in četrto vprašanje, ki se glasijo:

Urbanistično ureditev krajevne skupnosti Javornik-Koroška Bela bo urejal urbanistični načrt mesta Jesenice, ki je v končni fazi izdelave (temelji so bili že v razpravi). Bistvena ovira, da urbanističnega načrta mesta ni bilo mogoče izdelati pred zadanim terminom za jeklarne 2 je temeljno neskladje med posameznimi nosilci planiranja, oziroma v dokončni odločitvi glede lokacije jeklarne 2.

Ko bo usklajen s tem lokacija jeklarne 2 dosežena, bodo predvideni v urbanističnem načrtu mesta vsi ukrepi za zaščito okolja in prebivalcev tudi pri gradnjah ostalih objektov planiranih z urbanističnim načrtom.

V razpravah o temeljnih prostorskega plana in urbanističnega načrta Jesenic, je bilo vsem nosilcem planiranja posredovano tekstualno in grafično gradivo (tudi krajevnim skupnostim), na osnovi katerega so bile potrjene smernice razvoja posameznih krajevnih skupnosti.

Izbrana je bila tretja varianta poselitve, ki za krajevno skupnost Javornik-Koroška Bela načrtuje do leta 1985 skoraj isto število prebivalstva kot jih ima krajevna skupnost danes, to je skromen porast iz sedanjih 4.913 na 4.923 prebivalcev in le malenkostno rast do leta 2000, to je 4.934 prebivalcev.

Na tako izbrano naseljitveno varianto bodo načrtovane tudi ostale dejavnosti, to je trgovine, šola, rekreacijske in druge površine. V bistvu gre v primeru krajevne skupnosti Javornik-Koroška Bela za urbanistično načrtovanje sanacije oziroma adaptacije obstoječega stanja.

Odgovoru je priložena tudi karta v merilu 1:5000 z pamenosko razdelitvijo površin do leta 2000.

Z osnovami prometne ureditve občine Jesenice, ki so bile po javni razpravi potrjene v letu 1978, je bil definiran vzhodni priključek mesta Jesenice na avtocesto na Lipcah.

V razpravah o temeljnih urbanističnega plana mesta Jesenice je bila postavljena zahteva nosilcev planiranja, da se industrijski promet skozi mesto usmeri na novo industrijsko cesto, ki bi od Plavškega travnika do valjarn na Beli potekala po industrijskih površinah in bi se ogibala stanovanjskih območij, to je bodoče mestne ceste (sedanje magistralne ceste skozi Jesenice).

V ta namen smo pri prometni zasnovi urbanističnega načrta mesta predvideli pristop na avtocesto čim bližje planiranim priključkom na avtocesto, to je na Javorniku za priključek Lipce (Železarna) in na Hrušici za priključek ob mejnem karavanskem platoju oziroma cestinski postaji (za industrijske cone ob železniški postaji, Plavški travnik trasa I in II in industrijska cona ob prodni pregraji). Tudi v tem primeru je biro krajevni skupnosti dostavil izrez iz projekta avtoceste s priključkom na Lipcah in prometno karto v merilu 1:5000 (izrez iz urbanističnega načrta mesta).

SLAB ODZIV LASTNIKOV ZEMLJIŠČA

V zvezi s tretjim pogojem oziroma vprašanjem krajevne skupnosti Javornik-Koroška Bela, je pravna služba Železarne v svojem odgovoru navedla:

Investitor - železarna Jesenice je v dneh od 5. do 11. avgusta organizirala razgovor z lastniki zemljišč. Na razgovor so bili vabljeni vsi lastniki zemljišč, ki bodo prizadeta z gradnjo jeklarne 2 po zadnjem načrtu. Vabljeni pa so bili tudi lastniki zemljišč, katerih zemljišča ne bodo neposredno prizadeta, v kolikor bo spremenjen zadnji načrt in bo meja zadnjega načrta pomaknjena od vzhoda proti zahodu. V želji, da bi se čim bolj približali lastnikom zemljišč, da le-ti ne bi bili ovirani v njihovi dejavnosti in pri vsakdanjih opravilih, je Železarna organizirala razgovore z vsakim posameznim lastnikom v vsakem domu na Koroški Beli, v neposredni bližini njihovih bivališč, v večernem času od 19. do 21. ure. Lastnikom je bil ponujen razpon dveh ur za prihod na razgovor. Vsi lastniki so bili pisno vabljeni. V vabilu so bili navedeni z v uvodu citiranim stališčem krajevne skupnosti in z name-

nom razgovora, v katerem je Železarna želela dobiti pripombe, stališča in pogoje, da bi jih lahko kar najbolj upoštevali pri dokončnem dogovoru v zvezi z odprodajo zemljišča.

Na razgovoru je Železarna želela lastnike zemljišč seznaniti z ocenitvijo njihovih zemljišč, ki je bila opravljena v mesecu maju in juniju. Ocenjena so bila vsa zemljišča, razen zemljišča last Franca Smoleja, Cankarjeva 9 in Marije Malej, Prosvetna 8, ki nista dovolila ocenitve. Pri cenitvi je bila kot osnova vzeta tržna vrednost zemljišča in sicer za njivo 45,00 din za kvadratni meter, za travnik pa 38,50 din za kvadratni meter, poleg tega pa je bilo za vsakega posameznika ugotovljeno še nadomestilo (pridelek in osnovna sredstva) tako, da znaša cena za kvadratni meter njive od 57,40 do 98,00 din, za travnik pa od 49,90 do 91,50 din za kvadratni meter. Cena zemljišč je bila določena v skladu z zakonom o razlastitvi.

Na razgovor je bilo vabljenih 32 lastnikov zemljišč, v vseh dneh pa se je razgovora udeležilo le osem lastnikov ali 25 % vse vabljenih. Od lastnikov, ki so se udeležili razgovora je le eden kategorično izjavil, da se z odprodajo ne strinja, prav tako ne z lokacijo jeklarne 2, medtem ko so ostali pristali na odprodajo pod določenimi pogoji in le,

če je gradnja zares potrebna in neizogibna. Sicer so tudi ti lastniki nasprotovali sami lokaciji, toda bolj nasprotno, pripravljeni so pa, kot že povedano, na odprodajo v skrajnem primeru. Trije lastniki so predlagali zamenjavo, dva od teh zahtevata izključno zamenjavo in ne pristaneta na odprodajo, dva lastnika bi rada zamenjala zemljišče za gradbeno parcelo, če je to možno, sicer pa se strinjata z odprodajo kot vsi ostali, ki so se razgovora udeležili.

Glede na dane pripombe za zamenjavo zemljišč bo potrebno k sodelovanju pridobiti Kmetijsko zemljiško skupnost občine Jesenice, kljub znanemu odklonilnemu stališču, da bomo lahko z njihovo strokovno pomočjo in prostorskimi možnostmi našli ustrezno rešitev.

Splošna ugotovitev je, da je bil odziv lastnikov izredno slab, da niso pripravljeni na nikakršno sodelovanje, da odklanjajo vsak razgovor. Tudi na sestanku v krajevni skupnosti, ki je bil 13. maja letos jih je predstavnik Železarne povabil na ogled Železarne in na razgovor v zvezi z jeklarne 2 in njihovimi problemi glede zemljišča, vendar je bilo njihovo stališče odklonilno.

V prihodnji številki bomo objavili stališča, oziroma odgovore še na ostala vprašanja, oziroma pogoje.

DELATI TAKO, KOT SO BILI JESENIŠKI ŽELEZARJI VAJENI

(Nadaljevanje s 1. strani)

koksa). Pri železovi rudi je dejal, nimamo težav, ker smo v dveh letih podvojili uvoz, oziroma sploh dali prednost pri uvozu tistim surovinam in dodatkom, ki jih doma nismo dobili ali pa ne v zadostnih količinah. V zadnjem času pa je izbil problem pomankanja koksa, zaradi česar je bilo v jeseniški železarni začasno tudi ustavljeno obratovanje enega plavža. Menil je, da problem koksa ne bo tako hitro rešen, čeprav so vsi naporji usmerjeni v to, da se to reši oziroma zagotovi večje količine koksa. Problem koksa pa s tem še ne bo končan.

Ko je predsednik Uršič govoril o težavah v zvezi z metalurškim surovinami in polizdelki na zunanjem in domačem tržišču je menil, da je rešitev tega vprašanja samo v tem, da si zagotovimo sami dovolj kvalitetnega surovega jekla in ga kvalitetno predelamo do največje možne faze. To pa je v jeseniškem primeru možno doseči samo z izgradnjo nove elektro jeklarne, s čimer bo odstranjena odvisnost v zvezi s polproizvodi iz uvoza pa tudi domačega trga.

Predsednik je v nadaljevanju govoril o polletnem poslovnem poročilu Železarne in dejal, da ga je potrebno razdeliti na tri obdobja in nadaljeval:

»V prvih treh, štirih mesecih v jeseniški železarni se nismo imeli večjih težav s polproizvodi, predvsem pa ni bilo težav v zvezi s koksom. Sicer so bila malenkostna odstopanja pri dobavah polizdelkov, vendar pa ne bistvena pa kljub temu so bili poslovni rezultati v prvem tromesečju izredno slabi. Pri ugotavljanju vzrokov za to, smo ugotovili slabo delovno in tehnološko disciplino, povečano specifično porabo potrošnih materialov v posameznih fazah proizvodnje in nedoseganje načrtovanih izpolnenov. Izredno slabi so bili tudi podatki o povečanih tehnoloških zastojih pa tudi jekla nismo v celoti izdelovali v plani-

ranih kvalitetah. Dosežena planirana cena izdelkov je bila v prvem tromesečju izredno nizka. Vse to je seveda vplivalo na poslovne rezultate v naslednjem obdobju.

V maju ste delegati na seji delavskega sveta sprejeli vrsto ukrepov za odpravo poslovnih izgub. Nekatere izmed teh ukrepov ste začeli takoj izvajati in tako na nekaterih področjih že lahko opazimo določene pozitivne premike. Nekoliko sta se izboljšali tudi delovna in tehnološka disciplina, deloma se je povečala produktivnost malenkostno ste izboljšali plane. Zaradi takega dela izguba v prvem polletju ni bila tako velika, čeprav je v nobenem primeru ne smemo podcenjevati.

Sedaj pa je nastopilo obdobje, ko se jeseniški železarji srečujejo s težkim problemom oskrbe z osnovnimi surovinami. V prvem tromesečju smo vse to imeli, pa smo slabo delali. V drugem smo začeli poslovne rezultate izboljševati, čeprav so se javljale že določene težave s polproizvodi. Sedaj, v tretjem tromesečju pa smo ostali dejansko brez moči, ko nimamo niti dovolj koksa, niti jeklenega odpadka. Odvisni pa smo od svojega lastnega jekla, to je od jekla, ki ga bomo sami izdelali. To pa bomo dosegli, če se bomo odločno in odgovorno spoprijeli z ukrepi za izboljšanje stanja in da dejansko začnemo delati tako kot so bili železarji na Jesenicah že vajeni delati. Dosledno bomo morali izvajati tehnološko in delovno disciplino, stremeti za čim večjo produktivnostjo in delati s čim nižjimi stroški. To so osnovni pogoji, da v jeseniški železarni stanje popravimo, da se jeseniškim delavcem železarnjem in ostalim delavcem v SOZD zagotovi socialna varnost in zanesljiv kruh ter boljši življenjski in kulturni standard.

Predsednik Igor Uršič je delegate delavskega sveta seznanil tudi s poslovnimi rezultati, ki so jih dosegli delavci v železarnah Ravne in Štore in poudaril, da so v tem obdobju dosegli dobre poslovne rezultate.

SPREMEMBA ZAKONA...

(Nadaljevanje s 1. strani)

februarju), lahko porabimo v letošnjem letu 10 % več sredstev kot v letu 1979, torej 110 % zneska ugotovljenega v zaključnem računu 1979.

V mesecu avgustu pa so bile določbe tega zakona nekoliko spremenjene in to predvsem tisti del, ki omejuje razpolaganje s sredstvi za izplačevanje dnevnice za službeno potovanje in nadomestila za prevozne stroške na službenem potovanju. Po prvotnem zakonu smo, kot je bilo že omenjeno, smeli povečati izdatke za dnevnice in prevozne stroške največ za 10 % glede na leto 1979. Zakon o spremembah pa govori, da smejo organizacije združenega dela in njihove delovne skupnosti, ki so v odloku o enotni klasifikaciji dejavnosti razvrščene v področja od 01 do 10, v letu 1980 izplačevati dnevnice in nadomestila za prevozne stroške na službenem potovanju največ do višine, ki jo s sklepom določi organ upravljanja temeljne organizacije oziroma delovne skupnosti in,

to v odvisnosti od rasti dohodka. Pri tem pa mora upoštevati, da smejo omenjeni izdatki naraščati za 10 odstotnih točk počasneje od porasta dohodka v letu 1980 v primerjavi z letom 1979. To pomeni, da v primeru, če dohodek poraste za 50 %, smejo izdatki za dnevnice in nadomestila za prevozne stroške na službenem potovanju, porasti za 40 %.

Spremenjeni način prepovedi izplačevanja dnevnice in nadomestil za prevozne stroške je manj ugoden za tiste temeljne organizacije in delovne skupnosti, ki v letu 1980 dosegajo enak ali nižji dohodek kot v letu 1979.

Finančno računovodski sektor

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 8. DO VKLJUČNO 14. SEPTEMBRA

8. septembra, FRANC VICAR, vodja invest. razvoja, Žirovnica, Rodine 51.
9. septembra, LEON MESARIČ, vodja TOZD Želbljarna, Jesenice, Titova 3, štev. telefona 81-216.
10. septembra, LADO ŠKETA, vodja TOZD Plavž, Bled, Alpska 1, štev. telefona 77-136.
11. septembra, BORIS PESJAK, vodja FRS, Jesenice, C. revolucije 2 a, štev. telefona 82-726.
12. septembra, FRANC GASSER, vodja TOZD Profilarna, Žirovnica, Moste 22 b.
13. septembra, ALOJZ KALAN, vodja TOZD Jeklarne, Jesenice, Titova 1 a, štev. telefona 81-726.
14. septembra, FRANC RAVNIHAR, vodja TOZD Valj. žice in profilov, Lipce št. 7.

V času dežurstva je dežurni v sobi vodje splošnega sektorja št. tel. 601, soba št. 19.

Dežurstvo je na delovni dan od 15. do 7. ure zjutraj, dežurni je od 15. do 19. ure dosegljiv doma, od 19. do 7. ure zjutraj pa je v Železarni.

V prostih sobotah, nedeljah in praznikih je dežurstvo od 7. do 19. ure doma in od 19. do 7. ure zjutraj v železarni Jesenice.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK - 8. 9.	JOŽE ZIDAR	MIHA ŠLIBAR
TOREK - 9. 9.	MIRKO ZUPAN	ANTON BURJA ml.
SREDA - 10. 9.	MARJAN ERMAN	AVGUŠTIN NOVŠAK
ČETRTEK - 11. 9.	BOŽIDAR PRISTAVEC	FRANCI NOVAK
PETEK - 12. 9.	IGOR LOGAR	PETER SEKLOČA
SOBOTA - 13. 9.	MARJAN TRONTELJ	ANTON KAVČIČ
NEDELJA - 14. 9.	JOŽE PEZDIRNIK	FRANC NEČIMER

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 ure do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 8. do 13. septembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopolodne: I. obratna ambulanta - dr. Branimir Čeh,
popoldne: II. obratna ambulanta - dr. Želimir Česarec in III. obratna ambulanta - dr. Želimir Česarec.

V soboto, 13. septembra, samo dopoldne II. obratna ambulanta - dr. Želimir Česarec in III. obratna ambulanta - dr. Želimir Česarec.

ZOBNE AMBULANTE:

dopolodne: II. zobna ambulanta - dr. Alojz Smolej,
popoldne: I. zobna ambulanta - v. dent. Viktor Stražisar.
V soboto, 13. septembra, samo dopoldne II. zobna ambulanta - dr. Alojz Smolej.

JEZIKOVNI TEČAJI

ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER, Oddelek za izobraževanje ob delu

RAZPISUJE VPIS V JEZIKOVNE TEČAJE

Po dogovoru s kadrovskim sektorjem razpisujemo za delavce TOZD in delovnih skupnosti Železarne naslednje jezikovne tečaje po fonolaboratorijski metodi v sodelovanju z Zavodom za intenzivne tečaje tujih jezikov iz Ljubljane:

- nemščina - začetni
- nemščina - nadaljevalni
- angleščina - začetni
- angleščina - nadaljevalni

Prijavite se v Železarsko izobraževalnem centru - oddelek za izobraževanje ob delu, telefon 615.

Če bo prijavljenih kandidatov dovolj, bo pričetek tečajev v oktobru.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja, z dne 28. 8. 1980 TOZD Vratni podboji, ponovno

OBJAVLJAMO

delovne naloge:

1. 3423 Urejevalec linije	D-4	9. ktg.	1 oseba	1 izmena
2. 3413 Varilec	D-3	8. ktg.	1 oseba	1 izmena

POGOJI:

- a) Končana poklicna šola ključavničar in tri leta delovnih izkušenj
- b) Priučen ključavničar z več let delovnih izkušenj na ključ. delih.
- a) Končana poklicna šola ključavničar - varilec in dve leti delovnih izkušenj
- b) Končan varilski tečaj in pet let delovnih izkušenj.

Vsi kandidati morajo imeti primeren psihološki test.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti pošljite v roku 15 dni po objavi na kadrovski sektor z oznako »za TOZD Vratni podboji«.

Po sklepu odbora za delovna razmerja delovne skupnosti EK-TKR-NG z dne 29. 8. 1980 ponovno

OBJAVLJAMO

prosta dela oziroma naloge na SEO - oddelek za nagrajevanje

II. strokovni sodelavec - šifra 5179, U-5 17. ktg. 1 oseba

Pogoji:

- Za opravljanje navedenih del oz. nalog se zahteva:
- višja šola ekonomske ali organizacijske smeri
- 3 leta delovnih izkušenj na podobnih delih oz. nalogah.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni po objavi na kadrovski sektor Železarna Jesenice z oznako »za delovno skupnost ENT«.

Posebne prijavnice dobite pri kadrovskih ali v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

23. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNA

V ponedeljek, 1. septembra, je namestnik predsednika odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu železarne Jesenice Henrik ZUPAN, sklical 23. sejo odbora. Seje so se poleg članov odbora udeležili še član poslovodnega odbora Božidar Bartelj, vodja finančno računovodskega sektorja Boris Pesjak, predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Štefan Ščerbic in sodelavca iz sektorja za ekonomiko in organizacijo Rafael Penič in Janez Rozman.

Pregled sklepov prejšnje seje odbora je podal član poslovodnega odbora Božidar Bartelj. Iz poročila je bilo razvidno, da so sklepi prejšnje seje v glavnem izvršeni. Glede analize o zbiranju odpadnih surovin v temeljnih organizacijah, katero obrazil je podal Rafael Penič, pa je odbor sklenil, da SEO – oddelek za študij dela in časa, omenjeno analizo posreduje v obravnavo in sprejem odboru za gospodarstvo v temeljnih organizacijah. Temeljne organizacije pa morajo o sprejetih stališčih seznaniti odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne do konca meseca septembra.

O analizi finančnega rezultata za mesec julij in kumulativno za prvih

sedem mesecev letošnjega leta je poročal vodja finančno računovodskega sektorja Boris PESJAK. Odbor za gospodarstvo je iz analize doseženih finančnih rezultatov v mesecu juliju ugotovil, da so usmeritve proizvodnje, ki so predvidene s programom ukrepov pravilne in je potrebno nadaljevati z izvajanjem. Doseženi rezultati na področju specifične porabe oziroma stroškov kažejo tendenco znižanja. Zaradi tega je potrebno, da temeljne organizacije in delovne skupnosti dosledno izvajajo ukrepe, ki so predvideni z akcijskimi programi.

Oceno izvrševanja operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije za mesec

avgust in kumulativno za osem mesecev letošnjega leta je podal strokovni sodelavec iz oddelka za operativno planiranje proizvodnje Janez Rozman. Zadnji podatki kažejo, da smo v avgustu skupno proizvodnjo dosegli 114.570 ton, kar je v odnosu na gospodarski načrt 84,9 %, na operativni program pa 88,9 %. Blagovna proizvodnja pa je bila dosežena v višini 30.665 ton, kar je na družbeni plan 76 %, na operativni program pa 90,9 %. Tov. Rozman je navzoče seznanil še z podatki o doseženi realizaciji posebej za mesec avgust ter kumulativno za osem mesecev.

Člani so bili seznanjeni še z informacijo o prodaji energetskih medijev in vzdrževalnih storitev za mesec julij, razpravljali pa so tudi o izvršitvi operativnega programa izvoza v mesecu juliju.

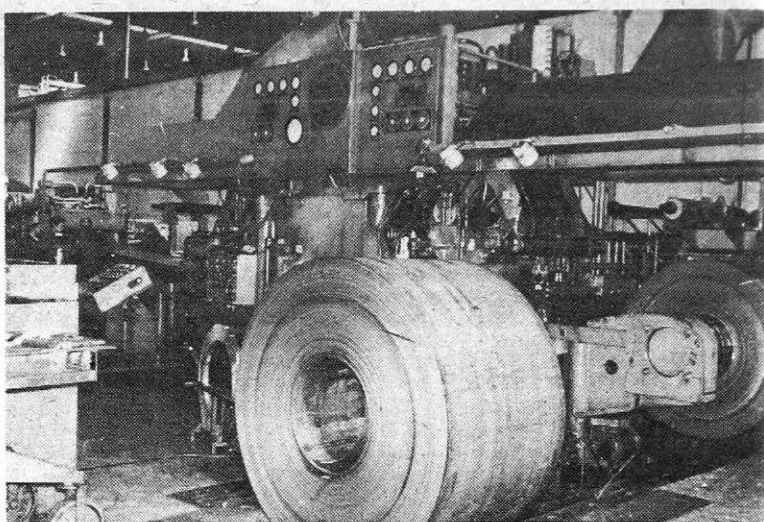
V nadaljevanju seje so obravnavali predlog operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje ter program prodaje za mesec september. Zaradi planiranega remonta v TOZD Valjarni bluming štel in zaradi zagotovitve ustreznega vložka ostalim temeljnim organizacijam so člani odbora sklenili, da je potrebno v jeklarni na napravi za kontinuirno vlivanje jekla izdelati 4.700 ton blumov, povečati proizvodnjo v SM in elektro jeklarni ter povečati prodajo livarskih odlitkov.

Na znanje pa so vzeli tudi predlog operativnega programa izvoza za mesec september.

Vodja oddelka za raziskavo tržišča Džordže Tautovič je spregovoril o prodajnih cenah za usluge poklicne gasilske in reševalne čete Železarne Jesenice. Predlog prodajnih cen so člani odbora potrdili, z veljavnostjo s 1. septembrom 1980. Na seji so člani odbora zavzeli sklep, da morajo temeljne organizacije pri predlogih za spremembo prodajnih cen upoštevati navodilo, ki velja za male usluge.

Ob koncu seje so člani obravnavali vlogo Alpskega letalskega centra Lesce – Bled in jo odstopili v reševanje prodajnemu sektorju Železarne.

D. M.

Previjalna linija v hladni valjarni Bela (Foto I. Kučina)

17. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE PRI DS ŽELEZARNA

V sredo, 27. avgusta, je predsednik odbora za splošne zadeve sklical 17. redno sejo odbora in predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, odobritev službenih potovanj v tujino, poročila o opravljenih službenih potovanjih v tujino in ocene ter razno.

Člani odbora so bili seznanjeni s pregledom sklepov prejšnje seje in ugotovili, da so vsi skopi v celoti izvršeni.

Odbor je odobril službeno potovanje na Švedsko Janezu Bidovcu, vodju nabavnega sektorja in Aleksandru Jezeršku, vodju temeljne organizacije Hladna valjarna Bela. S predstavniki Metalke sta vodila razgovore glede možnosti preskrbe z vložkom za Hladno valjarno Bela.

Odbor je vzel na znanje tudi izvršitev enodnevnega potovanja na Dunaj za Janeza Bidovca.

Odbor je bil seznanjen z ocenami službenih potovanj za naslednje sodelavce:

- Antona Koselja in Janeza Pikona s potovanja k firmi Vöest Alpine v Avstriji. Namen potovanja je bila odločitev obsega dobav jugoslovanskih proizvajalcev opreme za jeklaro 2 v primeru, če bi bila dobavitelj inozemske opreme omenjena firma. Potovanje je bilo ocenjeno kot uspešno.

- Vinka Zorman s potovanja k firmi Vöest Alpine v Avstrijo, kamor

je potoval zaradi ogleda in spoznavanja naprav za vpihovanje CaSi v talino jekla. Potovanje je bilo ocenjeno kot uspešno.

Ob koncu so obravnavali še vloge posameznih društev in organizacij in sprejeli ustrezne sklepe.

Z. V.

Železarski globus

ITALIJA

FINSIDER, italijanski državni železarski koncern, je podpisal s predstavniki sovjetske vlade petletno pogodbo o metalurški menjavi v vrednosti 2,5 milijarde dolarjev. Po tej pogodbi bo Sovjetska zveza v letih 1981–1985 dobavila italijanskim železarskim družbam Italsider, Terni in Danilovi, ki pripadajo temu koncernu, premog za kokisanje, nikelj, železovo rudo in jekleni odpadki. V zameno bodo dobavile italijanske železarne 500.000 ton cevi z velikim premerom za plinovode, vroče in hladno valjano pločevino ter elektro pločevino.

Jeseniška razglednica (Foto I. Kučina)

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo iz osmih temeljnih organizacij in iz dveh delovnih skupnosti prejeli skupaj 48 zapisnikov s sestankov samoupravnih delovnih skupin. Na sestankih se vedno prevladuje jezo naslednje točke dnevnega reda: temelji planov SIS, skupaj z družbenim planom občine Jesenice za obdobje 1981–1985, temelji planov temeljnih organizacij in delovne organizacije in temelji planov SOZD Slovenske Železarne in interne banke. Večina temeljnih organizacij pa je na dnevni red uvrstila še proizvodno problematiko in ostala pereča vprašanja, s katerimi se srečujejo pri svojem delu.

Iz temeljne organizacije JEKLARNA smo prejeli 16 zapisnikov s sestankov samoupravnih delovnih skupin: vodstvo TOZD, kamolom Trebež, konti liv 1, konti liv 2, PTO, livna jama 1, 2, 3 in 4, priprava FE-legur 5, BBC peti, staro železo 2, 3 in 4, peti 1 in 3 ter elektro jeklarna 1. Vse omenjene samoupravne delovne skupine so obravnavale v uvodu omenjena vprašanja. V okviru obravnave temeljev plana temeljne organizacije Jeklarna je večina SDS imela pripombo v zvezi z investicijo novih garderob za jeklaro. SDS staro železo 4 je pripomnila, naj bi se za doseganje plana in kvalitete poglabila odgovornost, hkrati pa tudi poostrihla delovna disciplina, posebno še v livni jami in pred pečmi. Na sestanku samoupravne delovne skupine livna jama 2 pa je bila še posebej poudarjena uporaba zaščitnih sredstev. Delovna skupina je opozorila vse tiste delavce, ki zaščitnih sredstev ne uporabljajo, hkrati pa naročila delovodjem, naj sproti opozarjajo take delavce. Nekateri izmed navedenih samoupravnih delovnih skupin so razpravljale tudi o proizvodni problematiki, o sklepih 13. seje delavskega sveta te temeljne organizacije, pri čemer so večji poudarek dali obravnavi vzrokov za nastalo poslovno izgubo. SDS PTO je pri tem še posebej poudarila, da njihov oddelek ne more neposredno vplivati na izboljšanje stanja in da je potrebno dobro in vestno delo vseh. V okviru obravnave temeljev plana SIS občine Jesenice pa je večina samoupravnih delovnih skupin imela pripombo, da je njihov program preobremenjen in da mora biti tudi pri samoupravnih interesnih skupnostih prisotno stabilizacijsko prizadevanje.

V temeljni organizaciji HLADNA VALJARNA BELA so samoupravne delovne skupine žarilnica 1, 2 in 4 obravnavale temelje planov temeljne organizacije Hladna valjarna Bela in delovne organizacije. SDS žarilnica 1 je pri tem postavila vprašanje, kako to, da dohodek na zaposlenega v hladni valjarni Bela v letih 1981–85 pada v povprečju 3,8 % letno, med tem ko je za Železarno predviden porast dohodka za 3,3 %. SDS tudi predlaga, naj bi se v plan investicij vneslo sredstva za nov lakirni stroj, ker je sedanji že zastarel. Delovna skupina se tudi vprašuje, kako bo mogoče do leta 1985 plan skoraj podvojiti, če ni predvidena nobena nova investicija na liniji. V okviru obravnave temeljev plana za delovno organizacijo pa samoupravna delovna skupina poudarja, da bi morali v Železarni nameniti več sredstev za čiščenje okolice ter zmanjšanje ropota predvsem v nočnem času. SDS žarilnica 4 je postavila prav tako pripombo glede padanja dohodka na zaposlenega v tej temeljni organizaciji v letih 1981–1985, posebej pa je še opozorila na planirano količino dinam pločevine. Želi pojasnilo v zvezi s tem, ker menijo, da niso sposobni doseči niti 40.000 ton letno.

Iz temeljne organizacije ŽICARNA smo prejeli zapisnike s sestankov samoupravnih delovnih skupin vodstvo TOZD, žičarna I/1, I/2 in I/3, žičarna II/1, II/2 in II/3, adjušta žičarna, pocinkovalnica 1 in 2, patentirnica 1, 2 in 3 ter votličarna. Naštete samoupravne delovne skupine so obravnavale v uvodu naštetih vprašanj, poleg tega pa še proizvodno in kvaliteto problematiko. SDS so imele pripombe,

v celoti pa so podprle tudi pripombe, ki jih je v zvezi s tem sprejelo vodstvo TOZD in družbenopolitične organizacije na skupnem sestanku.

V okviru obravnave proizvodne in kvalitete problematike so vse omenjene samoupravne delovne skupine najprej pregledale proizvodne rezultate za mesec julij in število reklamacij na kvaliteto izdelkov. Večina jih je ugotovila, da je bilo v mesecu juliju veliko delavcev odsotnih, predvsem zaradi letnih dopustov, bolezenske odsotnosti, pa tudi zaradi neopravičenih izostankov. Opozorili so, naj se v bodoče upošteva dosledno letni plan dopustov. Vsekakor je bilo pomanjkanje delavcev eden glavnih vzrokov za nekoliko slabše proizvodne rezultate. Pri pregledu kvalitete problematike oz. pri pregledu reklamacij na kvaliteto je SDS žičarna I/2 postavila vprašanje, kako je mogoče skoraj 12 ton žice odpremiti kljub temu, da gre za dimenzijska odstopanja, saj je kontrola že pri strojih in še v adjustaži. V zvezi s tem je SDS žičarna I/3 ugotovila, da je število reklamacij v porastu predvsem zaradi odstopanja od predpisane dimenzije. Vzrokov za to je več, mednje pa lahko prištejemo predvsem slabo luženo in površinsko pripravljeno patentirno žico. V zadnjem času se opaža, da so pri istih kvalitetah zelo velike razlike pri posameznih sidrih lužene žice, kar povzroča motnje pri vlečenju, predvsem pri vzdržljivosti votlic. SDS tudi vprašuje, zakaj ni možno odpremiti žice iz žičarne v elektrode na koših. SDS pocinkovalnica 2 je postavila vprašanje, kako bo z ogrevanjem obrata v letošnji zimi. Tudi SDS patentirnica 2 je obravnavala proizvodne rezultate za mesec julij in ugotovila, da so bili rezultati kljub pomanjkanju vložka in ustavitvi proge B zadovoljivi. SDS pa je postavila tudi vprašanje, kdaj se bo povečal osebni dohodek z ozirom na to, da so se cene železarskim izdelkom povečale ali da se bodo v bližnji prihodnosti. SDS patentirnica 3 je ugotovila, da še vedno ni zadostna delovna disciplina in da je premalo medsebojnega sodelovanja. SDS pa je tudi apelirala na delavce pri odpremiti, naj pri odpremiti pazijo na to, da ne bodo odpremiti pošiljk, ki ne ustrezajo naročilu. Na sestanku SDS votličarna pa so poleg že naštetih vprašanj obravnavali še delovno disciplino s tem, da so največjo pozornost namenili nekaj manjšim delovnim prekrškom, ki so se v zadnjem času zgodili v delavnici.

Iz temeljne organizacije JEKLOVLEK smo prejeli dva zapisnika s sestanki samoupravnih delovnih skupin hladna predelava 2 in adjustaža 2. Prva je obravnavala srednjeročni plan razvoja temeljne organizacije in delovne organizacije in pri tem poudarila, da je potrebno zamenjati nekatere iztrošene stroje in si prizadevati za čim boljše izpolnitev programa TOZD Jeklovlek. SDS adjustaža 2 pa je na dnevni red sestanka uvrstila povsem drugače točke dnevnega reda, kot ostale SDS. Obravnavali so pripravo na delo ob remontu in se dogovorili, kako in pri katerih strojih in napravah naj se izvrši popravilo.

V temeljni organizaciji ŽEBLJARNA so samoupravne delovne skupine žeblijarne 1, 2 in 3, adjustaža žeblijarne in vodstvo TOZD obravnavale srednjeročni plan občine Jesenice skupaj s temelji planov SIS. Vse SDS so bile ob tem mnenja, da mora biti stabilizacijsko prizadevanje prisotno tudi na področju negospodarstva, torej tudi pri samoupravnih interesnih skupnostih. Opozorili so tudi na to, da delajo železarji v težkih gospodarskih pogojih, katere najbolj občutijo proizvajalci – delavci. Zato se tudi ne strinjajo s povečanjem prispevnih stopenj. SDS vodstvo TOZD je v obširni razpravi sprejelo veliko pripomb, katere so navedli v prilogi zapisnika. Razpravo so vodili v tej smeri, da so najprej pregledali temelje družbenega plana občine Jesenice, nato pa so podali pripombe tudi k posameznim predlogom SIS. Opozorili so v glavnem na preobremenjen program, za katerega smatrajo, da ni v skladu z možnostmi gospodarstva. Iz zapisnika pa lahko ugotovimo tudi, da so omenjene plane dokaj natančno in konstruktivno pregledali, kar naj bi bilo za vzor tudi nekaterim drugim samoupravnim delovnim skupinam, ki so plane sprejeli brez vsakršne pripombe in razprave. SDS vodstvo TOZD pa je obravnavalo tudi proizvodno problematiko.

Sklenila je, da je treba žico, ki je bila pomotoma dostavljena v žebliarno, čim preje transportirati v TOZD Elektrode. Ugotovili so tudi, da zaostaja odprema s kontejnerji, ki so namenjeni za izvoz. V zvezi s tem zahtevajo, da se vodstvo TOZD in špedicija bolj organizirata in pospešita odpremo.

Samoupravna delovna skupina SR-DP (iz zapisnika ne moremo zaradi kratke ugotovitve, za katero SDS gre) je obravnavala vsa v uvodu naštetih vprašanj. Pripombo je imela k temeljem plana SIS, ki se je nanašala na preobremenjen program. Poudarjajo, naj SIS prilagodi svoje programe možnostim gospodarstva.

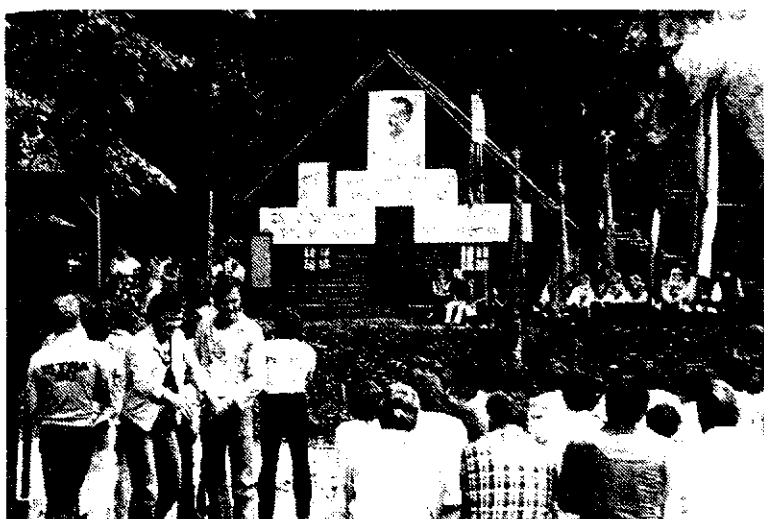
Iz temeljne organizacije TRANSPORT smo dobili zapisnik s sestanka samoupravne delovne skupine vozovna delavnica, kjer so obravnavali informacijo o načinu združevanja sredstev za temeljne organizacije, ki poslujejo iz izgubo. Pri obravnavi polletnega poslovnega poročila je namreč računovodja napačno informiral to SDS glede vira za združevanje teh sredstev, zato je na tem sestanku obravnavala to ponovno in dobila pravilno razlago. SDS pa je izrazila tudi željo, naj bi vodja SDS sestanke pogostejše skliceval.

V temeljni organizaciji DRUŽBENA PREHRANA so v uvodu naštetih vprašanj razpravljale samoupravne delovne skupine vodstvo TOZD, samski domovi ter SDS kantine. Prvi dve SDS sta o omenjenih vprašanjih razpravljali na skupnem sestanku in poudarili predvsem, da je potrebno nujno adaptirati samski dom, kadrovske in sproti obnovljati in vzdrževati počitniške domove. V letošnji zimi je treba nujno urediti tudi kanalizacijo v PD Biogradu na moru. Pripomnili pa so tudi, naj stopnja rasti sredstev za SIS ne raste za več kot 2,5 % in da naj SIS upošteva možnost gospodarstva. V okviru obravnave temeljev plana SOZD SŽ je SDS pripomnila, da je treba v službah zaposlovati v mejah dejanskih potreb. Tudi SDS kantine je razpravljala o že navedenih vprašanjih in zavzela podobne pripombe in stališča kot prvi SDS.

SDS prodajni sektor in nabava 1, 2 in 3 (DELOVNA SKUPNOST ZA FINANČNE IN KOMERCIALNE ZADEVE) so prav tako razpravljale o zgoraj omenjenih vprašanjih. SDS prodajni sektor je obravnaval še poslovno poročilo za prvo polletje in čistopis samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodek in dela sklada skupne porabe v naši delovni organizaciji. Na sestanku so izrekli tudi pohvalo oz. priznanje fakturnemu oddelku, ki je v izredno kratkem času izvršil retroaktivno dofahtiranje. SDS nabava 1, 2 in 3 so se sestale skupaj. Najbolj obširno so obravnavali predvsem glede oskrbe s surovinami, saj bo to predstavljalo zelo zahtevno nalogo za prodajni sektor. Prav tako so bili tudi mnenja, naj bo povprečna stopnja rasti sredstev za SIS le 2,5 %.

SDS socialno zdravstvena služba (DELOVNA SKUPNOST ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE) je obravnavala poslovno poročilo za I. polletje, analizo kršenja reda in discipline s predlogi ukrepov in pa samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodek in dela sklada skupne porabe v naši delovni organizaciji. SDS je poudarila, da bi v bodoče kazalo bolj razviti socialno dejavnost, saj imajo trenutno samo eno socialno delavko, ki ne more opraviti vsega dela. Ugotovili so tudi, da je poraba sanitetnega materiala porasla, vendar ne po njihovi krivdi. Predlagajo, da bi v nadalje sredstva za sanitetni material razdelili po temeljnih organizacijah. Opozorili pa so tudi na to, da bolezenska odsotnost še vedno narašča in da vse več delavcev odhaja iz Železarne. Samoupravno delovno skupino pa je tudi zanimalo, kako je z obravnavo ostalih primerov neopravičene bolezenske odsotnosti, ki jih je prijavil kontrolor bolnikov, saj sta bila dosedaj obravnavana le dva primera. Ob koncu so bili člani SDS seznanjeni tudi z informacijo o začetku in trajanju krivdajalske akcije.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje
Zdenka VRTEČNIK

S sobotnega zaključka republiške mladinske delovne akcije Bohinj '80 (Foto J. Rabič)

ZAKLJUČEK AKCIJE BOHINJ '80

V soboto, 30. avgusta, je bil na pridruženem prostoru Pod skalco v Bohinju slavnostni zaključek letošnje republiške mladinske delovne akcije Bohinj '80. V štirih izmenah je na akciji delalo 500 brigadirjev, oziroma 12 brigad. Na delovnišči od Mladinskega doma do Ribčevega laza v Bohinju, ki je bilo eno najtežjih v Sloveniji, so brigadirji kopali jarek za kanalizacijo, za telefonski kabel in za vodovod.

Bili so izredno uspešni, saj so količinski plan dela dosegli že konec tretje izmene. Zaradi nekaterih težav, slabo izmerjenega terena in tudi

zaradi dodatnih del pri napeljavi vodovoda, poleg slabega vremena ob začetku akcije, do konca avgusta niso opravili vsega dela. Kot so se domenili, bodo delali še v septembru, najprej manjša skupina ob pomoči strojev, zatem pa bo na delovnišče prišla še brigada 50 brigadirjev iz vse Slovenije.

Na sobotni slovesnosti je zbrane brigadirje pozdravil tudi podpredsednik skupščine občine Radovljica Gvido Melink, ob tej priložnosti pa so pripravili tudi bogat kulturni program. J. R.

DELOVNA AKCIJA, PRIPRAVA DRV ZA PREŠERNOVO KOČO

Mladi planinci Planinskega društva Javornik-Kor. Bela smo si zadali nalogo, da organiziramo akcijo - priprava drv za Prešernovo kočjo na Stolu.

V soboto, 23. avgusta, smo se zjutraj, čeprav v bolj malem številu, toda z veliko voljo do dela, odpravili z društveno kompanijo do Valvasorjevega doma. Od tam smo še dobre pol ure hodili do mesta, kjer so bila v gozdu posekana drva. Treba jih je bilo spraviti do poti, da bodo zvesti planinci in ljubitelji gora s kakšnim polenom lahko otežili svoje nahrbtnike in jih znosili do Prešernove kočje. Da je šlo delo hitreje in lažje,

smo se postavili v vrsto in podajali polena drug do drugega, zadnja dva pa sta jih metala na kup. Potem smo jih vsi skupaj poravnali ob poti, da je zrasla kar velika skladovnica. Ko je bilo delo opravljeno, smo se vrnili k Valvasorjevemu domu, kjer smo imeli piknik. Za zabavo smo še streljali z lokom v 15 metrov oddaljeno tarčo.

Mladi planinci pozivamo vse, ki se bodo podali na Stol, naj ne pozabijo, da v Prešernovo kočjo rabijo drva. Zato naj si vsak vzame po eno poleno in ga nese do kočje. Šele potem bo naša akcija končana z uspehom. Andrej Markelj

Na osnovi potreb po žerjavovodjih objavljamo interni

RAZPIS za žerjavovodski tečaj

POGOJI:

- da ima kandidat najmanj 6 razredov osnovne šole,
- da je vsaj eno leto zaposlen v Železarni Jesenice,
- da ima odslužen vojaški rok,
- da bo kandidat izpolnjeval psihofizične zahteve.

Kandidati dobijo obrazce za vpis (izjava) pri personalnih delavkah TOZD, katerim pravilno in čitljivo izpolnjene obrazce tudi vrnejo do 16. 9. 1980.

Interesenti naj se prijavijo do roka, ker poznejših prijav ne bomo sprejemali.

Prednost pri izbiri bodo imeli kandidati iz TOZD, v katerih se žerjavi uporabljajo.

KADROVSKI SEKTOR

KRATKE VESTI

Konec prejšnjega tedna je na delovnišči zveznih in republiških mladinskih delovnih akcij utihnila pesem krampov in lopat. Brigadirji so se poslovili za leto dni, za njih pa so ostali veliki uspehi na vseh področjih. Tudi mladi iz jeseniške občine so dali pomemben prispevek na letošnjih zveznih in republiških delovnih akcijah.

50 brigadirjev je v sestavi brigade Jeseniško-bohinjski odred delalo na zvezni akciji v Nišu, 40 mladincev je bilo v sestavi brigade Jože Gregorčič na republiški akciji na Krasu, jeseniški pionirji so prav tako skupaj s sovrstniki iz radovljiške občine v sestavi brigade Kokrški odred delali na Krasu. Mladi iz jeseniške železarne so skupaj z drugimi brigadirji iz delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne sestavljali brigado, ki je delala v Črni gori, več jeseniških brigadirjev pa je delalo tudi na republiški delovni akciji Bohinj '80.

V četrtek, 28. avgusta, je bila seja komisije za statutarna in pritožbena vprašanja pri OK ZSMS Jesenice. Člani so obravnavali in predlagali nekatere spremembe statutarnih pravil OK ZSMS Jesenice in sicer predvsem zaradi novega statuta ZSMJ in ZSMS. Spremembe se nanašajo na uvajanje kolektivnega dela in odgovornosti v vodstvu OK ZSMS in vodstvih OO ZSMS v vseh sredinah.

V sredo, 9. septembra, bo seja predsedstva konference mladih delavcev pri OK ZSMS Jesenice. Člani se bodo pogovorili o pripravi na volilno sejo konference mladih delavcev in na volilno in programsko sejo OK ZSMS Jesenice. J. R.

Železarski globus

ZDA

Kljub afganistanski krizi uvažajo ZDA več kot 60 % visoko kvalitetne kromove rude iz Sovjetske zveze. V prvih štirih mesecih letošnjega leta so uvozile 48.600 ton kromove rude s preko 46 % Cr₂O₃. Nekaj več kot 31.000 ton je dobavila Sovjetska zveza, 14.000 ton Južnoafriška republika in približno 3.400 ton Turčija. Pri tem je zanimivo, da Zimbabve, ki je bil velik dobavitelj kromove rude, v tem obdobju še ni ničesar izvozil.

INDIJA

Indijski rudniki železove rude Kudremukh, katerega odpiranje so pričeli na osnovi pogodbe o dobavi železove rude Iranu pod vladavino šaha, ima ob pričetku obratovanja velike težave pri iskanju kupcev. Iranska vlada je po odhodu šaha odpovedala pogodbo, novih kupcev pa zaenkrat še ni. Določeno zanimanje kaže Indonezija za svojo železarno Krakatau, ki izdeluje železovo gobo, na pogovorih so bili tudi predstavniki Romunije in Bolgarije, vendar pogodbe še niso podpisane. Pričetek obratovanja tega rudnika je bil predviden v letošnjem avgustu.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

ZAŠČITA ŽIVALI OB BIOLOŠKEM NAPADU

Uporaba zaščitnega ogrinjala in zaščita nog ob biološkem napadu ne pridejo v poštev za zaščito živali.

Ne glede na to, kje so biološki aerosoli zajeli živali, je treba živali dekontaminirati takoj, ko so se umaknile s kontaminiranega območja ter preprečiti, da bi se mešale z neokuženimi živalmi. Šele dekontaminirane živali se smejo vrniti v hleve.

PO NAPADU je treba čimprej ugotoviti, kakšne vrste bioloških agensov so v napadu uporabili. Nadaljnje ukrepe določijo veterinarski organi skupaj s štabi za civilno zaščito.

Ce napad ni bil odkrit, pri živalih pa opazimo znamenja obolenj, morajo lastniki živine ali delavci, ki skrbijo zanjo, takoj obvestiti veterinarske organe o vseh spremembah pri živini.

Ce sumimo, da gre za nalezljivo bolezen, je treba obolevajoče živali osamiti, sumljive pa zbrati v karantene, da bi preprečili širjenje bolezni na zdrave živali. Zdravljenje obolelih živali ter preventivne ukrepe pri zdravih živalih določijo veterinarski organi.

Domačije, kmetijska posestva in organizacije morajo v vojni imeti vedno v zalogi večje količine čiste pitne vode za živino, ne glede na to, kakšne vodne vire uporabljajo. Uporabili bi jo, če bi bil dosežanji vir okužen. Zalogo lahko hranijo v sodih, cisternah in drugih dobro zaprtih posodah.

ZAŠČITA ŽIVIL ŽIVALSKEGA IZBORA. Pred biološko okužbo so živila popolnoma zavarovana v skladiščih, ki so neprepustna in imajo v ta namen prilagojene prezačevalne naprave. Vsa živila zunaj takšnih skladišč morajo biti zaščiteni v posebnih posodah ali zabojih (embalaži).

Med embalažo, ki varuje pred biološkimi agensi, lahko uvrstimo:

- posode iz kovine, stekla in plastike, ki se neprepustno zapirajo,
- lesene impregnirane posode, ki se dobro zapirajo in katerih notranjost je izolirana s sintetičnimi laki,
- različne lesene in kartonaste zaboje, ki so posebej izolirani, od zunaj pa zaščiteni pred vlago,
- celofansko ali plastično pakiranje, neprepustno zaprto in tetrapak.

Med embalažo, ki ne varuje živil, uvrščamo platnene, lesene sode, lesene zaboje, kartonske škatle, zaboje iz trdega in mehkega kartona in podobno.

Med embalažo, ki samo zmanjšuje okužbo, štejemo jutaste in papirnate vreče.

Posebej je treba poudariti, da so dobro zložena živila, celo če niso zapakirana, manj izpostavljena. Zložena živila se bolj zavarujemo, če jih prekrijemo s ponjavo, posebno, če je iz primerne neprepustne ali plastične materiala.

V vsakem primeru pa moramo z živali pazljivo ravnati, da jih ne okužimo pri odpiranju. Glede na to moramo posebno paziti na higieno ljudi, ki ravnajo z živali in razkužiti zunanjo površino posod pred odpiranjem.

Živila v prodaji zavarujemo tako, da jih zapakiramo. Popolnoma zavarovana je hrana v konzervah in hrana v hladilnikih.

V gospodinjstvih in družbeni prehrani varujemo živila v hladilnikih in v za to primerni embalaži. V družbeni prehrani moramo vse ukrepe še bolj poostri. Ker se hrani v njih večje število občanov, so poleg neposredne izpostavljenosti lahko tudi cilj diverzantskih akcij.

ZAŠČITA OPREME. Živinsko opremo (komat, jarem, uzdo, sedlo in drugo) zaščitimo pred biološko okužbo z aerosoli tako, da jih spravimo v dobro zaprte in zatesnjene prostore. Vozil in drugih velikih predmetov ali naprav na moremo dovolj dobro zaščititi, če ne obstajajo za ta namen dobro zaprti in zatesnjeni prostori.

BIOLOŠKA DEKONTAMINACIJA

Pod biološko dekontaminacijo razumemo odstranjevanje in uničevanje bioloških agensov. Delimo jo na dezinfekcijo (uničevanje klic) dezinfekcijo (uničevanje antropodov) in deratizacijo (uničevanje glodalcev).

DEZINFEKCIJA. Večkrat uporabljamo za besedo razkužitev dva pojma: dezinfekcija in sterilizacija. Sterilizacija pomeni uničevanje živih klic, medtem ko je dezinfekcija nepopolna sterilizacija, ker lahko določeno število klic ali določena vrsta klic ostane živa, vendar oslabi tako, da ne more povzročiti množičnih okužb. Razlika je tudi v tem, kako opravljamo sterilizacijo in kako dezinfekcijo.

Dezinfekcijo opravimo z mehaničnimi fizikalnimi in kemičnimi pripomočki ali s kombinacijo enih in drugih.

Mehanična dezinfekcija pomeni odstranjevanje klic s pranjem, struženjem, krtačenjem, pometanjem, z ribanjem, umivanjem, stresanjem itd.

Nadaljevanje

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

ENERGIJA IZ MORJA

Električno energijo je mogoče učinkovito pridobivati iz morja. Pravilnost in učinkovitost ustrezne tehnike je potrdilo ameriško podjetje Lockheed z obratovanjem svoje poskusne naprave Mini-Otec v času od avgusta do novembra 1979 pred otočjem Havaji. Otec (Ocena thermal energije conversion - spreminjanje oceanske toplotne energije) izkorišča temperaturno razliko med s soncem ogreto površinsko vodo in hladnejšo vodo iz globin morja. V ta namen je od 24 do 28 stop. Celzija ogreta voda Pacifiškega oceana speljana v izmenjalec toplote, kjer izpareva amoniak. Amoniakove pare poganjao turbino električnega generatorja in v drugem izmenjavalcu toplote, te pare ponovno kondenzira voda (5 stop. Celzija), ki jo nepretrgoma črpajo iz globine do 1000 m. Pridobljeno električno energijo je mogoče s podvodnim kablom prenašati na kopno ali pa jo je mogoče uporabiti na mestu, na primer, za izdelavo vodika ali sintezo amoniaka.

STARA IDEJA

Na idejo izkoriščanja ogromnega toplotnega potenciala tropskih morij, je prišel leta 1881 Francoz Jacques d'Arsonval. Leta 1930 je obratovala pred kubansko obalo prva primitivna oceanska elektrarna. V odprtem krogotoku z morsko vodo neposredno gonjene turbine so imele moč 22 kW. Vendar so imeli konstruktorji te naprave težave zaradi sorazmerno nizkega pritiska morske vode. Zadeva se je končala s hurikanom, ki je uničil to napravo.

Naftna kriza, ki je nastala v začetku prejšnjega desetletja, je ponovno povečala zanimanje za pridobivanje energije iz oceanov. Dva programa ameriških univerz sta omogočila

izdelavo prvih osnutkov in po letu 1974 so se pričela različna podjetja ukvarjati z ustreznimi projekti. Podrobne študije so pokazale, da je elektrarna z močjo 250 MW po principu Otec tehnično možna in tudi konkurenčna termoelektrarna na mazut. Elektrarna te velikosti bi lahko preskrbovala z električno energijo 200.000 ljudi in bi stala 400 milij. dolarjev.

Ker dosega njen izkoristek samo 2,5 %, bi bila majhna naprava komaj ekonomsko rentabilna. Prva komercialna Otec-elektrarna bi naj pričela obratovati že leta 1985. Do leta 2000 bi ZDA lahko krile nekaj odstotkov svojih energetskih potreb s takšnimi elektrarnami. S podporo energetskega ministrstva zveze vlade ZDA, je pričela industrija s svojim delom, da bi tej ideji omogočila tehnično izvedbo.

Za prikaz tehnične uporabnosti sta zgradili podjetji Lockheed in Dillingham, s sodelovanjem zveze države Havaji, leta 1978 50 MW poskusno napravo Mini-otec. Na ladji ameriške mornarice dimenzij 40 x 10 m, ki je služila kot platforma, so zgradili to elektrarno. Poseben problem je predstavljala 700 m dolga cev za dovajanje hladne vode. Končno so se odločili za cev iz polietilena z notranjim premerom 500 mm in zvarjene na mestu iz 58 posameznih segmentov. Zahtevano je bilo tudi vsidravanje celotnega sistema. Dopolnjena z uravnovešenim pritiskom kablov, je služila ta cev tudi kot sidrna veriga. Iz varnostnih razlogov je bilo mogoče v najkrajšem času ločiti ladjo in cev.

MNOGO OBETAJOČI REZULTATI

Izkušnje in rezultati poskusnega obratovanja elektrarne Mini-otec je podjetje Lockheed objavilo letos marca na sedmi energetski tehnološki konferenci v Washingtonu. Razen nekaterih manjših tehničnih okvar (napake na ventilih in črvi za hlajenje, električne motnje) je deloval sistem optimalno v

celotnem poskusnem obdobju 3,5 meseca neprekinjeno v zadovoljstvo graditeljev.

Pridobljena električna energija je dosegla v povprečju 48,7 kW, s konico 53 kW. Večji del te energije je bil porabljen za interno obratovanje in je ostalo čiste energije le 12 kW s konico 18 kW. Veliko so bile ugotovitve, da se kljub bojazni dovodna sita niso zamašila, v krogotoku amoniaka ni nastalo nihanje pritiska in temperaturna razlika vodnega stebra je celo rahlo presežala izračunano vrednost 20 stop. C. Kot naslednji korak je ob koncu letošnjega leta predvidena gradnja 200 kW izmenjalec toplote.

S prvo komercialno elektrarno je predvidena moč 10 do 40 MW. Velike naprave z 200 do 400 MW postavljajo zelo obsežne tehnične zahteve. Potrebna bo cev za dovajanje hladne vode s premerom 30 m in daljino 1000 m za pretok vode v količini 5000 kub. m/sek. Poleg tega potrebuje modul toplotnih črpalk (moč 25 MW) veliko cevi iz aluminija in titana. Sama nosilna ploščad ne bo predstavljala posebnega problema. Današnja tehnologija morskih vrtnalnih ploščadi bo mogoče koristno uporabiti tudi pri Otec elektrarnah. Tudi možnost elektrarn-ladij, ki bi vozilo do morja z najugodnejšo temperaturo in potem akumulirale pridobljeno energijo v obliki vodika ali amoniaka, je ob današnji ladjedelniški tehniki prav tako uresničljiva.

Bodočnost bo pokazala, če bodo takšne naprave tudi dovolj ekonomične. Brez dvoma bo na to vplival bodoči razvoj cen tradicionalnih nosilcev energije.

KRITIČNA OCENA PLANSKIH DOKUMENTOV OBČINE IN SIS

Vse samoupravne delovne skupine v TOZD Željarna so z veliko zavzetostjo obravnavale osnutek temeljev družbenega plana občine in osnutek samoupravnih sporazumov občinskih interesnih skupnosti. Pri tem so izredno kritično ocenile osnutek samoupravnih sporazumov ker odstopajo od smernic planiranja, ki jih je sprejela skupščina občine Jesenice. Vse zbrane pripombe dajejo dokaj jasno sliko o razpoloženju delavcev proizvajalcev, kar bo treba resno upoštevati. Pripombe so naslednje:

OSNUTEK DRUŽBENEGA PLANA OBČINE JESENICE ZA OBDOBJE 1981 - 1985

1. Usmeritve plana so v glavnem dobro postavljene. Potrebno je dosledno izpolniti naloge za povečanje moči gospodarstva za doseganje planirane rasti dohodka in družbenega proizvoda.

Nikakor ne sme biti dopuščeno povečanje skupne porabe, ker bi se s tem slabilo gospodarstvo.

Nakazano je povečanje čistega dohodka od 68,7 na 70,2 % do leta 1985, vendar je to izredno skromno povečanje, kar lahko bistveno vpliva na nižjo rast osebnega dohodka in poslovnih skladov.

2. SDS menijo, da so v planu nesorazmerno z možnostmi gospodarstva občine precenjene možnosti razvoja v izobraževalni skupnosti. Zato je plan zaposlovanja v negospodarstvu z 2,5 % nesprejemljiv za tisti delež, ki je predviden v osnovnem šolstvu. Obseg celodnevne šole ne smemo širiti s predvidenim tempom, ker zato ne bo dovolj sredstev, če želimo v tem srednjeročnem obdobju pospeševati gospodarstvo.

3. V planu prometa je predvideno, da bo tranzitni promet izločen iz naselij z izgradnjo obvoznice. V programu samoupravnega sporazuma za izgradnjo magistralnih cest v SR Sloveniji, ki ga je pripravila skupnost za ceste SR Slovenije in je bil objavljen v Gospodarskem vestniku števil. 30 (str. 47), je navedeno, da bo zgrajena obvoznica od karavanskega predora samo v dolžini 3,3 km. Odsek Hrušica - Žirovnica pa je dolg najmanj 10 km. Tak predlog ni sprejemljiv, ker tudi ni razumljiv, kako bo potekala obvoznica samo na tako kratki razdalji. Zahtevamo pojasnilo!

4. Za razvoj kulturne dejavnosti je v planu zapisano, da bomo pospešeno gradili in obnavljali opremo in prostore za kulturno dejavnost. Pospešeno tega ne bo možno izva-

jati, ampak samo v okvirih možnosti finansiranja in rasti dohodka v gospodarstvu. Zato naj se beseda »pospešeno« črta.

5. Pri izgradnji športnih objektov se predvideva dograjevanje športnih površin v Planici. Naši občani prav gotovo nimajo interesa, da finansirajo tako široko izgradnjo športnega parka, ki je v interesu Slovenije ali celo države. Naše potrebe so poznane: pokrito kopalnico, dograditev športne hale, telovadnice itd. Za vse želje prav gotovo ne bo sredstev.

OSNUTKI SAMOUPRAVNIH SPORAZUMOV O TEMELJIH PLANOV SIS OBČINE JESENICE ZA OBDOBJE 1981 - 1985

1. Pregled potrebnih sredstev SIS za izvedbo predlaganega programa za obdobje 1981 - 1985 kaže, da so vse SIS brez izjeme predložile nerazumljive zahteve, ki jih združeno delo in zaposleni občani nismo v stanju finansirati. Nobena SIS ni upoštevala navodil skupščine občine Jesenice, niti resolucije o pripravi srednjeročnega plana. Zaradi tega zaslužijo sestavljalci takih predlogov tudi resno politično kritiko, ker s takimi predlogi samo razburjajo delavce in jih odvrčajo od sodelovanja pri združevanju realnih potrebnih sredstev za družbene dejavnosti.

Samoupravne delovne skupine se strinjajo z ugotovitvami izvršnega sveta skupščine občine, da so predloženi osnutki sporazumov SIS preoptimišni in meni, da so pripravljene zelo nestrokovno, brez logične povezave z možnostmi ustvarjanja dohodka v gospodarstvu in naraščanjem osebnega dohodka zaposlenih občanov. To velja za vse SIS in ne samo za štiri, ki jih navaja sklep izvršnega sveta občinske skupščine.

3. Vse predloge SIS za povečanje prispevnih stopenj iz osebnega dohodka, SDS zavračajo. Smatrajo, da

niso sprejemljiva nikakršna zvišanja v času, ko se proizvodnja delovne organizacije srečuje s težkimi gospodarskimi problemi in z nizko rastjo dohodka in ko v OD v gospodarstvu stagnirajo v negospodarstvu pa rastejo.

Vse prispevne stopnje morajo ostati za prihodnje leto enake kot so v letu 1980. Naraščanje OD avtomatično prinaša tudi s prispevno stopnjo višja sredstva vsem SIS, ki pa jih morajo bolj gospodarno porabljati.

4. Če bodo realni OD naraščali po stopnji 2,5 % ni rečeno, da moramo več ta del OD porabiti za SIS, ki predvidevajo stopnjo porasta celo 12 %. SDS predlagajo, da bi bilo sprejemljivo, če bi planirali porast prispevnih stopenj v petih letih od 1981 - 1985 v občini od sedanjih 16,51 % na maksimalno 18 % in za republiške SIS od sedanjih 15,48 na 16 %.

5. Večje potrebe za investicije bodo morale ostati v mejah, ki jih bodo občani pripravljali finansirati s samopriskupkom in združeno delo s prostim delom čistega dohodka.

PRIPOMBE K PREDLOGOM POSAMEZNIH SIS:

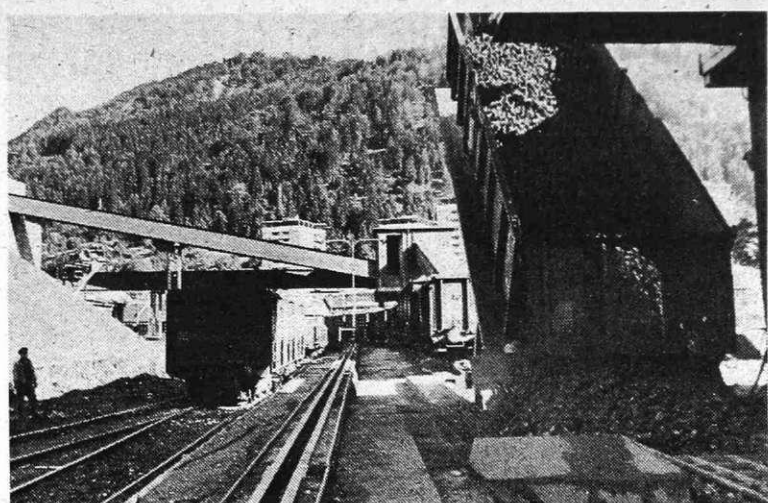
6. SIS za otroško varstvo: 71 milijonov din so prevelika sredstva za izgradnjo vrtcev.

Potrebno je pristopiti k skromnejšim cenijem izvedbam gradnje novih prostorov. Zgradba za vrtec na Plavžu v sklopu šolskega centra je sicer lepa, je pa predraga za sedanjo stopnjo rasti gospodarstva.

Ta sredstva je treba znižati in jih udeleževati s samopriskupkom in ne s povečano prispevno stopnjo.

7. SIS za izobraževanje:

Predlog, da bi bilo že prihodnje leto 70 % vseh otrok v celodnevni osnovni šoli in leta 1985 preko 80 %, ni sprejemljivo. Želje so lepe in jih pozdravljamo, niso pa uresničljive, če jih je treba finansirati. Že zdaj je občina Jesenice v tem pogledu na čelu v Sloveniji. Smatramo, da je sedanji obseg celodnevnega šolanja povsem zadovoljiv in je treba nadaljnje povečanje obsega ustaviti. S tem se ustavijo investicije in zmanjšajo potrebe po številnih novih zaposlitvah.

Na aglomeraciji (Foto I. Kučina)

Nasproti celodnevemu šolanju pa moramo podpreti prehod na usmerjeno izobraževanje, zato morajo imeti absolutno prednost tisti programi, ki bodo omogočali lažjo in kvalitetnejšo usmeritev otrok v tehnične poklice.

Ob taki usmeritvi ni potrebno povečevanje prispevne stopnje, kar za 2,10 %. Za potrebne investicije, ki naj bodo skromnejše, pa se je treba dogovarjati z občani za samopriskupvek.

Ni razumljiv predlog delavske univerze, da bo vsako leto 250 odraslih obiskovalo večerno osnovno šolo. To je nelogična in neizvedljiva naloga in je prikazano samo zaradi želje za povečanje sredstev.

8. SIS za kulturo:

V zadnjih dveh letih je bilo že dovolj mnenj in predlogov delavcev Železarne o gradnji kulturnega doma. To bi lahko pri planu upoštevali. Če se bodo občani odločili za samopriskupvek, se ne bodo zato, da si bi kdo delal betonske spomenike, ampak ker želimo imeti primerne prostore za kulturne potrebe, ki bodo tudi izkoriščeni in taki, ki jih bomo v stanju vzdrževati z razpoložljivimi sredstvi.

9. SIS za telesno kulturo:

Za pridobitev statusa vrhunškega športnika so znani kriteriji, zato prav gotovo ni možno, da bi imeli v naši občini preko 170 vrhunskih športnikov. Številka je uporabljena

samo za utemeljevanje večjih finančnih sredstev.

V osmem členu samoupravnega sporazuma so navedena potrebna združena sredstva za pokrivanje izredno plačanih dopustov športnikom. Za leto 1981 je predvidenih 2,1 milij. din za 340 športnikov. Na enega športnika je računano 4.666 dinarjev na leto. Če izračunamo 340 x 4.666 din je to samo 1,58 milijonov in ne 2,1 milij. Torej je tudi ta številka samo za prikazovanje čim višjih potreb.

Več podatkov kaže, da predložena prispevna stopnja ni realna, zato tudi ni sprejemljiva.

10. SIS za socialno skrbstvo:

Velja kot za vse ostale SIS, da je treba dejavnost in pomoč prilagoditi razpoložljivim sredstvom pridobljenih iz sedanje prispevne stopnje iz osebnega dohodka.

11. SIS za zdravstvo:

Je najbolj zapletena dejavnost in je delavcem težko odločiti o upravičenih povečanjih prispevne stopnje. Znano je samo to, da so v zadnjih letih vsako leto dobivali občani nove finančne obremenitve, storitve pa zaradi tega niso boljše. Zdravstvo je že v celoti namenjeno samo tistim, ki imajo dovolj visoke osebne dohodke. Opravičil za to ni. Naj se zdravstvo tako organizira, da bo lahko razpoložljiva sredstva najgospodarnejše izrabila v korist občanov in ne samo lastnim interesom.

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Družbena prehrana

10. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V petek, 29. avgusta je Ivan Dakskoffler sklical 10. redno sejo odbora za gospodarstvo TOZD Družbena prehrana. Po ugotovitvi, da so sklepi prejšnje seje izvršeni, so obravnavali pregled koriščenja sredstev investicijskega vzdrževanja in amortizacijskih zamenjav ter poslovno poročilo.

Iz pregleda koriščenja sredstev IV in AZ po sprejetem planu za leto 1980 je razvidno, da so manjša dela v teku, le večja dela kot so toplovodno ogrevanje samskega doma Plavž in zamenjava žlebov za meteorno vodo ter popravilo oken v samskih domovih, so v pripravljalni fazi.

Koriščenje sredstev amortizacije namenjena za združevanje, to je izdelava projektov za kanalizacijo v počitniškem domu Biograd na moru, izdelava načrta kadrovskega doma in klima naprav za restavracijo Železarne, je prav tako v teku.

Za kanalizacijo v Biogradu je izdelan projekt in prispela je že prva ponudba izvajalcev. V septembru bodo potrebni še razgovori s predstavniki občine Biograd glede dokončne izdelave centralne kanalizacije, ki bo v naslednji sezoni občno zmanjšala stroške, ki nastajajo pri odvzemu odpadnih voda ter s tem povečala prostor za parkiranje. V izdelavi so prav tako načrti za predvideno adaptacijo kadrovskega doma, katera bo v naslednjem letu nujna, zaradi dotrajnosti samega objekta ter elektro in vodovodnih instalacij.

Klima naprave v restavraciji Železarne so v pripravljalni fazi. Naročena in dobavljena je vsa oprema in pričakujejo samo izvajalca.

V nadaljevanju je vodja TOZD Stanka Treven-Vulelija razložila le glavne kazalce polletnega poslovanja, saj je bilo polletno poslovno poročilo že obravnavano na samoupravnih delovnih skupinah, kot tudi delavskemu svetu, ki ga je potrdil. Poudarila je, da je stanje v Železarni kritično, zato je potrebno dobro delo vseh zaposlenih.

Odbor za gospodarstvo je sprejel na znanje informacijo o poslovnem rezultatu za mesec julij, iz katerega je razvidno, da so vse enote dobro delale, razen samopostrežne restavracije.

Iz primerjave stroškov poslovanja / odnosu na plan za leto 1980 in leto 1979 je razvidno, da se plana TOZD pridržuje, razen nekaterih odstopanj, kot so:

- pri osebnem sanitetnem materialu iz razloga, ker se stroški rešilnih postaj prevajajo na TOZD, ki teh stroškov niso imeli v planu,
- prevoz delavcev - ker se več delavcev vozi in tudi cene prevozov so višje,
- material - živila, brezalkoholna pijače - ker se je povišala cena le-teh,
- material - delovni nalogi, ostali režijski material, ostale storitve delavnic - režijska ura TOZD je višja, kot je bila planirana.

Odbor za gospodarstvo je sprejel

13. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Namestnica predsednika delavskega sveta Marija Logar je 1. septembra sklicala 13. sejo delavskega sveta TOZD Družbena prehrana. Sklepi prejšnje seje so v celoti realizirani.

Iz poročila vodje TOZD o izvršenih nadurah, bolezenski odsotnosti in korištenju dopustih v mesecu juliju je razvidno, da je bolezenska odsotnost v porastu, kljub vsem sklepom samoupravnih organov in prizadevanju vodilnih, da bi se le-ta zmanjšala. Nadurno delo, ki je bilo opravljeno v mesecu juliju ne dosega bolezenske odsotnosti in dopustov:

- bolezenska odsotnost 4.683 ur,
- dopusti 3.566 ur,
- nadure 1.653 ur.

Delavski svet je sprejel sklep, da se opravi ponovni razgovor s kadrovikom in socialno-zdravstveno službo za delavce, ki bolujejo, oziroma za katere se išče lažje delo.

Na podlagi zapisnikov samoupravnih delovnih skupin je delavski svet sprejel ugotovitveni sklep, da TOZD Družbena prehrana sprejema in potrjuje:

- Osnutek temeljev srednjeročnega plana TOZD Družbena prehrana in Železarne za obdobje 1981 - 85 s pripombami;
- Samski dom (kadrovski) je v tako kritičnem stanju, da adaptacije ne bi smeli preložiti niti za eno leto. Redno je treba obnavljati in vzdrževati počitniške domove, da ti ne bodo kamen spotike za organe v obeh občinah. Še v letošnji zimski sezoni je treba urediti kanalizacijo v PD Biograd na moru.

tudi informacijo računovodje, da je odstotek dovoljenega kala v skladišču za mesec julij 0,52 %, kar je zadovoljivo, predvsem na letni mesec in primerjavo z lanskim istim obdobjem.

Ob sklepu se je odbor za gospodarstvo ugotovil, da se z embalažo po kantinah ravna zelo neodgovorno, zato naj vodstvo posreduje obvestilo vsem vodstvom TOZD o neodgovornem ravnanju z embalažo, kar naj se obravnava na samoupravnih delovnih skupinah. V kolikor se bo še pojavil manjko embalaže, bodo pričeli prodajati sokove v tetrapaku, saj bi bilo zelo zamudno in neučinkovito, če bi TOZD bremenili za embalažo, katero delavci jemljejo iz gajbic ali pa je ne vrnejo po malici. To je zelo neodgovorno obnašanje posameznih koristnikov kantin, saj je vsaka steklenična vredna 3,50 ali 4,00 dinarjev in lahko je izračunati strošek ene kantine, v kateri je manjkalo 11 gajb. Vse to podraža stroške toplega obroka in tega se premalo zavedamo.

D. T.

TOZD Valjarna bluming štekel

17. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V sredo, 27. avgusta, je bila 17. redna seja odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarna bluming štekel, ki jo je sklical in vodil predsednik odbora Džuro Jelavič.

Po pregledu sklepov predhodne seje, ki jih je članom odbora posredoval namestnik vodje TOZD, je bilo ugotovljeno, da so sklepi v glavnem izvršeni, razen sklepa, ki se nanaša na letni plan in pa sklepov, ki so dolgoročnega značaja. Člani so poročilo brez pripomb sprejeli.

Namestnik vodje TOZD je članom odbora posredoval poročilo o doseženih proizvodnih rezultatih v mesecu juniju. Iz podatkov je razvidno, da je bila gotova proizvodnja dosežena le 81,7 % v odnosu na družbeni in 92,2 % na operativni program medtem, ko je bil plan za sedem mesecev dosežen 95,1 % v odnosu na družbeni in 95,0 % na operativni program.

Adjustaža bluming je dosegla plan v juliju 86,0 % v odnosu na družbeni in 90,1 % na operativni program. Presežena je bila količina izvaljanih slabov za potisno peč. Skupna prodaja je bila dosežena 86,8 % v odnosu na družbeni oziroma 85,4 % na operativni program.

Plan prodaje v juliju, kakor tudi v prvih sedmih mesecih ni bil dosežen in to v glavnem zaradi pomanjkanja TVT za razrez in gredic za prodajo.

Na blumingu je bilo v mesecu juliju prevajalno 41.225,9 ton jekla, od tega iz domače jeklarne 35.888,6 ton, povečana pa je bila tudi zaloga hladnega vložka za 947,6 ton. Na količino prevajanega jekla je vplivala dobavljena količina iz domače jeklarne, posebno pa še asortiment tega jekla.

Bluming je obratoval 100 % kolektorskega časa, od tega je bil čisti čas valjanja 440,50 ur ali 59,25 %. Zastoj je bilo 303,10 ur ali 40,75 % na obratovalni čas. Zastoji so kar za 4,9 % višji kot v mesecu juniju in so nasploh najvišji v tem letu. Štekel je prav tako obratoval 100 % kolektorskega časa, od tega znaša čisti čas valjanja 297,35 ur ali 40,4 %. Zastoj je bilo 446,25 ur ali 59,6 %. Problematika na šteklju je ista že več mesecev in se le slabša ne pa izboljšuje. Prav tako so previsoki zastoji v oddelku adjustaže bluminga, kjer znašajo na liniji flemanja 0,9 % na obratovalni čas 1.488 ur in na brusilnih strojih 27,9 % na obratovalni čas 4.464 ur. Zastoji so v oddelku višji za 161,50 ur ali 2,8 % v odnosu na mesec junij.

Zastojev v oddelku adjustaže štekel je bilo 151 ur ali 29,9 % na obra-

tovalni čas, oziroma za 2,5-4 % več kot v mesecu juniju. Brez zastojev, zaradi pomanjkanja delavcev in adjustiranja, je še vedno 26,9 % zastojev, kar je izredno veliko.

Analiza stroškov izkazuje 6 milijonov 54.751,79 din zvišanja, od tega je razlika v ceni R3 storitvenih TOZD znižana za 81.029,00 din in poračun OD v ceni storitvenih TOZD za 736.828 din. Vložek izkazuje okrog 5.818.939,00 din zvišanja.

Člani odbora so v razpravi poudarili, da je potrebno zaostri odgovornost posameznikov pri vseh delih in opravilih. Valjavci morajo skrbeti za kvaliteto valjanje polizdelkov in ne, da se valja za vsako ceno ne glede na izdelek. Povečati se mora odgovornost za dimenzijske, kvalitativne in količinske rezultate. Delovne naprave se morajo redno vzdrževati, napake pa naj se tekoče odpravljajo. Prav tako morajo valjavci na blumingu in šteklju posvetiti več pozornosti delu naprav.

Člani odbora za gospodarstvo so potrdili operativni program za mesec september. Pri proizvodnji adjustaže bluminga je potrebno upoštevati še 4.740 ton konti-vlitih blumov tako, da je plan adjustaže bluminga 20.460 ton.

V mesecu septembru se v času remonta na blumingu izvede izkop prve globinske peči. Če to delo ne bo možno opraviti strojno, se to opravi ročno. Odbor je soglašal, da se za to sklenske ustrezna pogodba. Obravnavali so ponudbo za strojni izkop globinske peči, ki jo je predložila Vatrostalna, vendar so mnenja, da je cena previsoka. Pooblastili so vodstvo TOZD, da s predlagatelji in ustreznimi službami Železarne predloženi predračun proučijo in ga skušajo uskladiti.

Alojz Mestek in Marjan Tancar sta odstopila od vlozene pritožbe, ker sta uvrščena med avtorje, za Marjana Endliherja pa so člani odbora sprejeli sklep, da se mu pisno obrazloži vrednotenje izboljševalnega predloga.

TVD Partizan Blejska Dobrava je prosil za odpadno pločevino šteklja, ki bi jo uporabili kot dobiček na srečolovu. Člani odbora so sprejeli sklep, da se jim odobri 400 kg odpadne pločevine.

V razpravi so sodelovali: Kavčič, Jelavič, Perkovič, Rozman, Kristah, S.K.

ANALIZA RAZPRAVE O POLLETNEM POSLOVNEM POROČILU

(Nadaljevanje s 1. strani)

ren program ukrepov za odpravo poslovne izgube, kakor tudi ostalih težav, ki seveda neposredno vplivajo na poslovanje temeljne organizacije. Nekateri ukrepi so kratkoročnega značaja, drugi pa se nanašajo na naloge, ki jih bo potrebno odpraviti v daljšem obdobju. Vsekakor bo potrebno v prihodnje izboljšati kadrovske strukture zaposlenih, še nadalje vztrajati na izpolnjevanju programa kakovostnejših in donosnejših vrst jekla, izboljšati delovno in tehnološko disciplino, pomisliti pa bo treba tudi na nekatere zastarele in iztrošene naprave.

V temeljni organizaciji **LIVARNA** je odbor za gospodarstvo po obravnavi polletnega poročila na sestankih samoupravnih delovnih skupin sprejel sklep o poostritvi tehnološke discipline. V bodoče bo potrebno večjo skrb posvetiti varčevanju z energijo in surovinami ter dati večji poudarek izdelavi izdelkov iz domačih surovin. O rezultatih gospodarjenja v prvem polletju je razpravljala tudi delavski svet in potrdil sklepe in stališča odbora za gospodarstvo in samoupravnih delovnih skupin.

Temeljna organizacija **VALJARNA BLUMING ŠTEKEL** je med temeljnimi organizacijami, ki so poslovale z izgubo, zato je bila razprava na sestankih samoupravnih delovnih skupin, v odboru za gospodarstvo in delavskem svetu dokaj široka in kritična. Prav tako so pregledali vzroke, zaradi katerih temeljna organizacija prvega polletja ni zaključila pozitivno, sprejeli pa so tudi program ukrepov za odpravo izgube. V teh ukrepih je poudarjena predvsem težnja po redni in kvalitetni oskrbi z jeklom iz temeljne organizacije Jeklarne. Vso skrb bo potrebno posvetiti vzdrževanju in še naprej dosledno uresničevati smernice programa varčevanja. Ukrepi zajemajo tudi vprašanja izvajanja nalog in naloge za dosledno uresničevanje delovne in tehnološke discipline.

V temeljni organizaciji **VALJARNA ŽICE IN PROFILOV** je obsežna razprava tekla na sestankih samoupravnih delovnih skupin, v odboru za gospodarstvo in na seji delavskega sveta, ki je polletno poročilo sprejel brez posebnih pripomb. Ugotovili so, da bi lahko z istim delom in prizadevanjem dosegli še boljše rezultate, če bi imeli na razpolago dovolj polproizvodov. Opozorili so tudi na delo vzdrževalcev in pripomnili, naj bo le-to v bodoče boljše.

Delavski svet in samoupravne delovne skupine so v temeljni organizaciji **VALJARNA DEBELE PLOČEVINE** ugotovili, da so poslovni rezultati njihove temeljne organizacije v prvem polletju negativni. Vzroki za nastanek izgube so v pomanjkanju polproizvodov in v pre nizkih cenah, predvsem kvalitetne ogliščne in plemenite ogliške pločevine. Delavski svet je sprejel sklep, da je treba do sredine avgusta pripraviti program za odpravo izgube, na predlog osnovne organizacije zveze komunistov pa je sprejel še sklep, da je treba izdelati tudi rebralski družbenega plana za drugo polletje.

V temeljni organizaciji **HLADNA VALJARNA BELA** so rezultate gospodarjenja v prvem polletju obravnavali zbori delavcev, odbor samoupravne delavske kontrole in delavski svet. Delavski svet je na podlagi razprave, ki je tekla na zborih delavcev, ugotovil, da so slabši rezultati v prvem polletju posledica nezadostne oskrbe s polproizvodi, pojavljale pa so se še nekatere druge težave, ki jih bodo skušali v drugem polletju odpraviti. Delavski svet je še posebej poudaril še nadaljnje izpolnjevanje in izvajanje stabilizacijskih ukrepov, opozoril pa je tudi na delovno in tehnološko disciplino.

Temeljna organizacija **HLADNA VALJARNA JESENICE** je v prvem polletju dosegla dokaj ugodne poslovne rezultate. O tem so razpravljale samoupravne delovne skupine, odbor za gospodarstvo in delavski svet. Posebej je potrebno še poudariti, da so v tej temeljni organizaciji izpolnili vse točke stabilizacijskega programa. Zelo ugodne poslovne rezultate je temeljna organizacija dosegla kljub občasni nezadostni in nekvadratni dobavi toplo valjanih trakov. Opozorili pa so na to, da so problemi s kadri vedno večji, saj zanimanje za poklic valjavca upada.

Zbor delavcev, odbor za gospodarstvo in delavski svet so v temeljni organizaciji **ŽICARNA** obravnavali polletno poslovno poročilo. Delavski svet je sprejel pripombo zbora delavcev glede prekoračitve stroškov za delovne skupnosti in zadalži delegate v delavskem svetu Železarne, da to posredujejo ob obravnavanju polletnega poslovnega poročila.

Polletno poslovno poročilo so v temeljni organizaciji **PROFILAR-**

NA obravnavale samoupravne delovne skupine, odbor za gospodarstvo in delavski svet. Poslovne rezultate so potrdili s pripombo, da je treba reklamacije glede slabega polproizvoda reševati v čim krajšem času in da naj se nadzira vzdrževalno delo in stroški, ki nastopajo v zvezi z njimi.

V temeljni organizaciji **VRATNI PODBOJI** so rezultate za prvo polletje potrdile samoupravne delovne skupine, odbor za gospodarstvo in delavski svet brez pripomb. Zelo vsestranska razprava je bila v temeljni organizaciji **JEKLOVLEK**, kjer so o rezultatih gospodarjenja razpravljale samoupravne delovne skupine, odbor za delovna razmerja, odbor za gospodarstvo in delavski svet. Proizvodni rezultati so za prvo polletje zadovoljivi, izpolnjena so bila tudi stabilizacijska prizadevanja, pomanjkanje in slabša kvaliteta polproizvoda pa najbolj vplivata na to, da ne morejo delati še več in bolje. Delavski svet je sprejel tudi nekatere akcijske ukrepe, ki so pomembni za nadaljnje stabilizacijsko prizadevanje in poglobljene dohodkovne odnose.

V temeljni organizaciji **ELEKTRODE** so razpravljale o polletnem poslovnem poročilu samoupravne delovne skupine, odbor za gospodarstvo in delavski svet. Odbor za gospodarstvo je sprejel sklep, da se mora intenzivno nadaljevati z notranjimi in zunanji akcijskimi ukrepi za doseganje boljše ekonomskega efekta. Kljub pozitivnemu poslovnemu rezultatu je bila akumulacija v tej temeljni organizaciji nižja, čemur je vzrok predvsem podražitev surovin. Zato je delavski svet sprejel sklep, da je treba tekoče spremljati stroške in narediti vse, da se cene dodatnim materialom za varjenje prilagajajo sprejemljivemu nivoju. Delavski svet je obravnaval tudi možnosti, kako bi v drugi polovici leta lahko izboljšali stanje pri izpolnjevanju plana oplasnjenih elektrod.

Tudi temeljna organizacija **ŽEBLJARNA** je med tistimi, ki je dosegla dokaj ugodne poslovne rezultate ob prvem polletju. O njih so razpravljale samoupravne delovne skupine, odbor za gospodarstvo, delavski svet in odbor samoupravne delavske kontrole. V razpravah je bilo predvsem poudarjeno, da je nujno potrebno zmanjšati izmedek v pocinkovalnici, ker sedanjí rezultati niso v skladu s stabilizacijskimi prizadevanji. Ponekod bo potrebno zaostri tudi delovno disciplino in zmanjšati stroške.

Poslovne rezultate v prvem polletju so obravnavali tudi v temeljni organizaciji **MONTER DRAVOGRAD**. Odbor za gospodarstvo in delavski svet sta ugotovila, da je njihova temeljna organizacija v prvem polletju dobro delala in dosegla dobre poslovne rezultate. Pregledali so tudi izvajanje stabilizacijskih programov in niso zasledili odstopanj.

V temeljni organizaciji **STROJNE DELAVNICE** so v prvem polletju dosegli pozitiven poslovni rezultat. O njem so razpravljale samoupravne delovne skupine, odbor za gospodarstvo in delavski svet. Delavski svet je sprejel sklep, da je potrebno trajno posvetiti večjo skrb zmanjšanju nedovršene proizvodnje, hkrati pa zadolžuje kadrovske sektor, da reši kritično pomanjkanje kadra.

Tako kot v večini temeljnih organizacij, so tudi v temeljni organizaciji **REMONTE DELAVNICE** obravnavale poslovno poročilo samoupravne delovne skupine, odbor za gospodarstvo in delavski svet. Delavski svet je skupaj obravnaval poslovno poročilo delovne organizacije in svoje temeljne organizacije ter pri tem zavzel stališče, da je treba nujno v skladu z zakonom o združenem delu urediti dohodkovne odnose med temeljnimi organizacijami. Pri vzdrževanju je treba dati večji poudarek preventivi, nastopiti je treba proti neodgovornemu ravnanju s stroji in delovnimi napravami v proizvodnih temeljnih organizacijah. Pripomniti so tudi, da njihova temeljna organizacija glede na pozitivne poslovne rezultate ne bi smela zaostajati v rasti osebnega dohodka.

V temeljni organizaciji **VZDRŽEVANJE** so rezultate gospodarjenja, bilanco uspeha in kazalce uspešnosti obravnavali na razširjenem sestanku skupaj s predstavniki družbenopolitičnih organizacij in vodstva TOZD. Stališča in sklepe iz te razprave je obravnaval tudi odbor za gospodarstvo in potrdil delavski svet. O rezultatih gospodarjenja pa so razpravljali tudi na sestankih samoupravnih delovnih skupin. Največji poudarek so dali kvalitetnemu delu vzdrževalcev, opravljanju remontov v planiranem času in obsegu ter sprejeli še nekatere druge zadolžitve in ukrepe, ki se nanašajo na izvajanje vzdrževalnih del.

Poslovne rezultate in kazalce uspešnosti so v temeljni organizaciji

ENERGETIKA obravnavale samoupravne delovne skupine, odbor za gospodarstvo in delavski svet. V razpravi so predlagali, naj se poveča nadzor nad uporabo vseh vrst energije, naj se ukrene vse potrebno za zmanjšanje specifične porabe in se uvede varčevanje in osebno odgovornost za neizpolnjevanje sprejetih ukrepov v zvezi z varčevanjem. Odbor za gospodarstvo je tudi predlagal, naj se izdela poseben pravilnik, ki bi na nivoju Železarne urejal porabo energije in varčevanje z njo.

Delavski svet temeljne organizacije **TRANSPORT** je ugotovil, da so poslovno poročilo obravnavale vse samoupravne delovne skupine in odbor za gospodarstvo. Prvih šest mesecev je ta temeljna organizacija poslovala pozitivno in zato posebnih ukrepov ni sprejela.

V razpravi o poslovnem poročilu je delavski svet temeljne organizacije **DRUŽBENA PREHRANA** sklenil, naj vsak zaposleni po svojih močeh skuša prispevati čim več k boljšemu rezultatu dela in s tem k porastu celotnega prihodka, zato je potrebno paziti na porabo materiala, držati se je treba normativov in čim bolj znižati bolezensko odsotnost.

Poslovno poročilo za prvo polletje so obravnavale tudi vse delovne skupnosti. Poslovne rezultate delovne skupnosti za **KOMERCIJALNE IN FINANČNE ZADEVE** so obravnavale samoupravne delovne skupine in delavski svet, prav tako tudi v delovni skupnosti za **EKO-NOMIKO, TEHNIČNO KONTROLNO IN RAZISKAVE TER NOVOGRADNJE**. Nekoliko obsejnejša obravnavala je bila v delovni skupnosti za **KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE**, kjer so najširšo razpravo organizirale samoupravne skupine center za proučevanje samoupravljanja in informiranje, kadrovske sektor in oddelki splošne administracije. Delavski svet te delovne skupnosti pa je sklenil, da je treba več pozornosti nameniti prekoračitvi stroškov, službe, ki imajo za to možnost, naj izdelajo poročila o svoji dejavnosti v v bodoče v primerjavi s planom, sprejeli pa so še nekatere sklepe v zvezi z nadzorom bolezenske odsotnosti in podobno.

Razprava o poslovanju v prvem polletju je zaključena. Ocenimo lahko, da je bila dokaj dobro organizirana in da je potekala skladno z veljavnimi predpisi. Ponekod je mogoče še premočno prisoten vpliv družbenopolitičnih organizacij, predvsem sindikata.

Ob koncu naj še pojasnimo, da je analiza narejena na osnovi zapisnikov, prejetih iz temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Zdenka VRTAČNIK

Železarski globus

BRAZILIJA

Brazilske železarne, ki so lani izdelale 13,78 milij. ton surovega jekla, predvidevajo, da bodo letos povečale to količino na 15 milij. ton. Do leta 1985, ko bosta pričeli obratovati dve novi veliki integralni železarni — Tubarao in Acominas, računajo, da bi se lahko povečala količina v Braziliji izdelanega surovega jekla na 25 milij. ton. V prvih šestih mesecih letošnjega leta so izdelali 7,48 milij. ton surovega jekla.

JAPONSKA

V železarni Chiba, ki pripada železarski družbi Kawasaki Steel Co., so v plavžu št. 6 dosegli v letošnjem marcu doslej najnižjo porabo goriva na svetu in sicer 418 kg/t grodlja. S tem so za šest kg znižali rekord, ki so ga v februarju dosegli v plavžu št. 2 v železarni Mizushima. Plavž št. 6, ki je dosegel v marcu ta rekord je obratoval z vsipom 93 % sintra, 3,2 % peletov in 3,3 % kosovne rude.

Prva legitimacija prostovoljnih krvodajalcev po osvoboditvi, last Rada Lavišarja

NOV PREDLOG BESEDILA ZA DOGOVOR O TEMELJIH DRUŽBENEGA PLANA SRS ZA OBDOBJE 1981-1985 O RAZVOJU ČRNE METALURGIJE

V posebnem delovnem organu pri SOZD Slovenske železarne je bilo izoblikovano in usklajeno novo besedilo 52. člena, ki opredeljuje temeljna načela razvoja črne metalurgije v obdobju 1981-1985 in dostavljeno sestavljalcem predloga dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 pri izvršnem svetu skupščine SR Slovenije.

V novem besedilu je bolj konkretno navedena usmeritev investicijskih naložb in potrebna sredstva zanje, časovno pa ni več opredeljen začetek gradnje jeklarne 2 v naši železarni, ki je bil v prvem osnutku opredeljen na čas 1983-1985. Bolj konkretno je opredeljena tudi situacija v zvezi z energijo in označena politika sovlaganj in dohodkovnega povezovanja. Predlog novega besedila se glasi:

Proizvodnja železarskih izdelkov bo porasla od 800.000 na 900.000 ton, proizvodnja ferozlitin pa od 29.000 na 53.000 ton. Proizvodnja jekla bo znašala okrog milijon ton, pri čemer bodo plemenita jekla predstavljala več kot polovico proizvodnje.

Povečanje proizvodnje in prestrukturiranje asortimenta bo posledica večjih investicij v jeklarnah in vseh treh železarnah. Pri tem bo dan poudarek boljši pripravi vložka, ponvični metalurgiji in kontinuirnemu vlivanju. Med temi investicijami bo največja gradnja nove elektrojeklarne na Jesenicah kot zamenjava za obstoječo SM peč. Večja vlaganja bodo še v valjarnah, livarnah in v proizvodnji ferozlitin. Skupna vrednost vlaganj v osnovna sredstva bo znašala okrog 13 mia din. Pri tem bodo sami investitorji zagotovili okrog 25 % te vrednosti.

Zaradi navedenih sprememb se znižuje poraba primarnih surovin in energije, zlasti mazuta, koksa, železove rude in ognjevzdržne opeke, povečuje pa se poraba sekundarnih surovin in energije, zlasti starega železa, ferozlitin in električne energije. V celoti se bo znižala količina energije, potrebna za proizvodnjo tone jekla. Pri zagotavljanju teh surovin in energije bo železarstvo nadaljevalo s politiko sovlaganj, samoupravnega dogovarjanja in dohodkovnega povezovanja.

Uspešno proizvodnjo in čimbolj ustrezno oskrbo potrošnikov jeklenih izdelkov bo omogočalo usklajevanje med proizvajalci surovin, jeklarskih izdelkov, potrošnikov jekla in trgovino v okviru plansko-poslovne skupnosti za proizvodnjo in predelavo jekla.

ZAKLJUČNA KRVODAJALSKA AKCIJA

V dneh od 21. do 29. avgusta je bila v naši občini organizirana krvodajalska akcija, katere se je udeležilo 1604 krvodajalcev. Od tega jih je bilo 883 ali 55 % iz Železarne in 721 ali 44 % iz ostalih organizacij združenega dela ter drugih. Od skupnega števila krvodajalcev je bilo iz zdravstvenih razlogov odklonjenih 70 ali 4,4 % udeležencev.

V primerjavi s lanskim letom je bilo število krvodajalcev v celi občini nekoliko manjše (za 44 udeležen-

cev), medtem ko je bilo število krvodajalcev iz Železarne večje (za 16 — lani 867). Zanimivo je tudi, da je bilo letos zelo malo odklonov (lani 102 ali 6,1 %), tako da je bilo kljub manjšemu številu vpisov letos odzvemov več kot lani.

Udeležbo po TOZD in delovnih skupnostih, glede na zaposlenost in skupno število krvodajalcev, v primerjavi s lanskim letom, nam prikazuje spodnja razpredelnica:

TOZD	Štev. zaposl.	Štev. krvod.	% glede na zaposlenost	% glede na skupno štev. krvodajalcev
Plavž	217	13	5,9	1,5
Jeklarne	683	49	7,1	5,5
Livarna	82	15	18,2	1,7
Valj. blum. štekel	400	47	11,7	5,3
Valj. žice in profile	184	20	10,8	2,3
Valj. deb. pločevine	191	22	11,5	2,5
HV Bela	281	52	18,5	5,9
HV Jesenice	226	28	12,3	3,2
Žičarna	288	40	13,8	4,6
Profilarna	95	9	9,4	1,0
Vratni podboji	48	12	25,0	1,4
Jeklovlek	159	15	9,4	1,7
Elektrode	256	27	10,5	3,0
Žebljarna	82	22	26,8	2,5
Stroj. delavnice	322	77	23,9	8,7
Remontne delavnice	518	112	21,6	12,7
Vzdrževanje	544	94	17,2	10,6
Energetika	235	18	7,6	2,0
Transport	368	24	6,5	2,7
Družbena prehrana	176	11	6,2	1,2
DS KO-FI	283	36	12,7	4,1
DS KSI	369	36	9,7	4,1
DS EKTRN	492	104	21,1	11,8
S k u p a j:	6505	883	13,5	

Kot vidimo iz razpredelnice so se glede na zaposlenost najštevilčnejše odzvali delavci iz TOZD Žebljarna (26,8 %), TOZD Vratni podboji

(25 %), TOZD Strojne delavnice (23,9 %), TOZD Remontne delavnice (21,6 %), itd. Glede na skupno število krvodajalcev pa je bil največji odziv iz TOZD Remontnih delavnic (12,7 %), delovni skupnosti ETKRN (11,8 %), TOZD Vzdrževanje (10,6 %), itd.

Ob zaključku krvodajalske akcije lahko ugotovimo, da je bila akcija uspešna posebno za nas železarje, ki smo se je odzvali v velikem številu — več kot polovica vseh krvodajalcev v občini.

To nam je tudi v ponos in pohvalo, da kljub težki situaciji v kateri se Železarna nahaja in obremenjenosti naših delavcev nismo zatajili pač pa dokazali, da smo delavci Železarne vedno pripravljeni nesebično pomagati.

Občinski odbor Rdečega križa Jesenice se zato vsem krvodajalcem Železarne iskreno zahvaljuje z željo, da bi bila udeležba železarjev še naprej tako dobra kot vsa leta doslej.

Z. I.

RAZVOJ GORENJSKIH OBČIN Z VIDIKA KADROV IN ZAPOSLOVANJA (3)

V današnji številki zaključujemo študijo, ki jo je s sodelavci pripravila Joži Puhar v strokovni službi občinskih skupnosti za zaposlovanje Kranj. Glede na aktualnost smo gradivo v treh nadaljevanjih v celoti objavili tudi v našem glasilu.

SMERNICE RAZVOJA KADROVSKE POLITIKE IN ZAPOSLOVANJA V OBDOBJU 1981-1985

V smernicah za pripravo družbenih planov gorenjskih občin za prihodnje srednjeročno obdobje so elementi kadrovske politike in zaposlovanja dobili že pomembnejše mesto. Večina občin jih uvršča med temeljne osnove nadaljnjega gospodarskega, s tem pa tudi celotnega družbenoekonomskega razvoja.

Vsebinsko usmeritev v marsičem ponavljajo zahteve, napisane že v planskih dokumentih za tekoče obdobje. Opredelitev pa so mnogo bolj obdelane, izpolnjene in konkretizirane. Seveda to ne velja v celoti za vse občine. Iz besedil nekaterih smernic pa vendar odseva pomembna stopnja osveščenosti pripravljalcev planskih aktov, družbenopolitičnih in samoupravnih organov oz. tistih sredi, kjer se ti akti pripravljajo, dopolnjujejo in sprejemajo.

Občina Jesenice

ugotavlja, da je treba »kadrovske politiko in zaposlovanje prilagoditi demografskim in ostalim možnostim razvoja«. Usmerja se v takšne investicijske naložbe, ki bodo zahtevale malo novih delavcev, ker je pridobivanje le-teh pomemben omejitveni faktor v razvoju občine. Smernice opredeljujejo tudi vrsto drugih omejitev, kot je poprečna stopnja rasti (1 %), razvijanje proizvodnih programov, ki bodo zaposlovali ženske, selektivni pristop k možnemu gibanju zaposlovanja glede na razvojne usmeritve in doseganje planskih ciljev posameznih TOZD, zagotavljanje minimalnih standardov za življenjske in kulturne pogoje delavcem pri zaposlovanju, sodelovanja s sosednjo občino, počasnejše zaposlovanje v negospodarskih dejavnostih, uvajanje racionalizacij, boljšo organizacijo dela ter modernizacijo proizvodnih postopkov.

Občina Kranj

Smernice te občine opredeljujejo politiko zaposlovanja kot enega najpomembnejših kvalitativnih dejavnikov za doseg dinamizma in stabilnega razvoja. Navajajo diferencialne možne stopnje rasti zaposlenosti po področjih dejavnosti (globalna stopnja 2 %), usmerjanje nadaljnjega razvoja predvsem na izkoriščanje obstoječih kadrovskih virov in kadrovskih potencialov v občini (npr. ravnanje prirastka, usposabljanje invalidnih oseb), investiranje v avtomatizacijo in novo tehnologijo s preusposabljanjem oz. preusmerjanjem eventualnih viškov delavcev, ki bi nastali vsled tega, izvajanje samoupravnih sporazumov o zagotavljanju življenjskih in kulturnih pogojev, izboljšanje kadrovske strukture, dvig strokovnega in družbenopolitičnega znanja vseh zaposlenih, odpravo vzrokov, ki preprečujejo ali ovirajo izkoriščanje znanja že zaposlenih strokovnjakov, odpravo vzrokov za fluktuacijo delavcev iz določenih delovnih sredi, dograjevanje kriterijev za nagrajevanje po rezultatih dela, raziskovanje motivacije za vključevanje v deficitarne poklice itd. Po-

sebne pomena je tudi usmeritev v skrb za izvajanje kadrovske funkcije v OZD ter organizacijo služb, ki bodo izvrševale kompleksne naloge s področja kadrovske dejavnosti.

Občina Radovljica

Usmeritve v tej občini nakazujejo postopno opuščanje proizvodnje in storitev, ki zahtevajo mnogo zaposlovanja ter nizke nivo tehnologije in znanja ter organizirano preusmerjanje v področja z višjimi tehnološkimi zahtevami. Pomemben cilj izboljšanje kadrovske strukture s pomočjo tehnologije in organizacije poslovanja. Rast na načrtujejo »v mejah demografskega razvoja z 1,5 % letno stopnjo«.

Občina Škofja Loka

Podobne so usmeritve občine Škofja Loka, le da je tu posebej poudarjeno, da »zaposlovanje temelji na planiranju kadrov in mora biti selektivno z različno stopnjo rasti po posameznih dejavnostih v skladu s sprejetimi razvojnimi kriteriji. Pri zaposlovanju je potrebno dosledno upoštevati celotne družbene stroške novih delovnih mest.«

Občina Tržič

Smernice v Tržiču posebej opredeljujejo elemente kadrovske politike in posebej politike zaposlovanja. Celota vseh aktivnosti pa dokaj popolno opredeljuje dolgoročno kadrovske politike, ki mora po teh usmeritvah »postati sestavni del nalog temeljnih in drugih OZD ter vseh družbenopolitičnih dejavnikov v občini«. Izvajali bodo še bolj načrtno poklicno usmerjanje, štendirali delavce na osnovi srednjeročnih in daljnoročnih potreb, te bodo stalno ugotavljali in preverjali, izpolnjevali izobraževalni nivo zaposlenih in bolj izkoriščali znanja sprejetih strokovnjakov, vključevali delavce v usmerjeno izobraževanje vseh oblik in to v večji meri v tehnične smeri, skrbeli za trajno izpolnjevanje že zaposlenih itd. Tudi tu se usmerjajo v organizacijo in krepitev kadrovskih služb v OZD, ki naj bi tako postale enakovredne službam drugih poslovnih funkcij in opravljale celotni sklop nalog tega področja.

Poleg usmeritev samih je posebno v smernicah občin Kranj in Tržič pomemben premik v obravnavi tematike zaposlovanja in kadrov, ki se ne omejuje več le na pretežno ekonomsko komponento gibanja zaposlenosti kot enega od faktorjev produktivnosti, ampak zajema celovitost kadrovske politike, kjer predstavlja zaposlovanje le eno od področij aktivnosti.

MINIMALNI KAZALCI - PLAN POTREB PO KADRIH ZA OBDOBJE 1981-1985

Globalna gibanja

Za obdobje od 1981-1985 so OZD v naših občinah predvidele naslednje letne stopnje rasti zaposlenosti (letno poprečje %):

Jesenice	1,8
Kranj	2,3
Radovljica	2,4
Škofja Loka	1,9
Tržič	0,9
SKUPAJ:	2,0

Ti odstotki so v vseh občinah zelo blizu možni dinamiki na osnovi generacijskega priliva, ki smo jo prikazali v poglavju o domačih kadrovskih virih. V občinah Kranj, Jesenice in Radovljica, napovedujejo OZD le za desetinko ali dve večjo rast od možne, medtem ko je v Škofji Loki in Tržiču planirano povečanje celo nekoliko manjše.

Ti načrti so tudi dosti usklajeni z usmeritvami občinskih smernic. Če izhajajo iz kompleksnih razvojnih zasnov OZD in predstavljajo le eno od njihovih sestavin, potem so te zasnovе ustreznejše od razvojnih procesov, ki jih spremljamo v tem srednjeročnem obdobju.

Obseg napovedanih potreb

Ob realizaciji nakazanih usmeritev se bo v prihodnjih petih letih pojavilo skupno 15.189 novih potreb po delavcih, pri čemer jih bodo OZD iz notranjih virov pokrivalo okrog 2.700, tako da jih bo iz zunanjih virov potrebno 12.500 ali približno 2.500 v letnem poprečju. To število pa se v globalu že močno približuje letnim generacijskim prilivom z različnimi stopnjami približka po občinah.

Občina/profil	Jesenice	Kranj	Radovljica	Šk. Loka	Tržič	SKUPAJ
ozki	0,4	0,8	0,3	0,8	0,9	0,2
široki	2,4	2,7	3,2	3,0	2,6	2,8
srednja	2,8	3,3	2,7	3,9	3,0	3,2
višja	5,1	5,4	6,2	6,7	5,8	5,9
visoka	4,1	5,6	6,8	7,9	7,6	6,0
magisterij	—	9,2	14,9	7,0	—	8,7
SKUPAJ:	1,8	2,3	2,4	1,9	0,9	2,0

Za uresničevanje takih sprememb bo potrebno realizirati tudi druge cilje, ki jih navajajo smernice razvoja v zvezi z usmerjanjem novih naložb, uvajanjem sodobnejših tehnologij in podobno, ob tem pa izvajati tudi pomembne naloge kadrovske funkcije, predvsem v smislu spremljanja kadrov ter usmerjanja njihovega delovnega in poklicnega razvoja.

Spremembe v izobraževalni strukturi zaposlenih

Petletno obdobje za katerega pripravljamo planske akte, je seveda prekratko, da bi še tako pospešena

Leto	1978		1980		1985	
Stopnja strok. oz. profil	Gor.	SRS	Gor.	SRS	Gor.	SRS
ozki profil	46,3	46,8	44,0	44,5	40,2	41,4
široki profil	30,6	28,6	31,2	29,2	32,3	30,6
tehnik	15,9	26,2	16,5	16,7	17,5	17,1
profil inž.	4,3	4,6	4,9	5,3	5,9	6,0
profil dipl. inž.	2,8	3,5	3,2	4,1	3,9	4,7
magisterij	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2

Ostale značilnosti minimalnih kazalcev

V planiranju zaposlovanja po gospodarskih področjih so razvidne usmeritve v hitrejši razvoj terciarnih dejavnosti, kjer so za opravljanje storitev res potrebne človeške roke, medtem ko se bo industrija razvijala ob nižjih poprečnih stopnjah za poslovanja kot so planirane za go-

Občina	število popr. letnih potreb	iz zunanjih virov
Jesenice	550	420
Kranj	1230	1040
Radovljica	460	390
Škofja Loka	560	450
Tržič	230	200
SKUPAJ:	3040	2500

Do dejanskega pokrivanja med potrebami in ponudbo po delavcih lahko pride le v primeru večje usklajenosti med znanji kadrov letnega priliva iz šol ter odprtimi novimi deli oz. prostimi delovnimi mesti, tako z vidika izobraženih stopenj kot poklicnih značilnosti.

Opozoriti pa je potrebno, da so napovedane potrebe iz zunanjih virov manjše od celotne ponudbe kadrov v občinah, v kolikor generacijskemu prilivu prištevamo še pičle delovne rezerve in eventualne povratnike iz tujine. Uresničevanje tako zasnovanih planov torej predpostavlja še nadaljnji obstoj sedanjega obsega evidentirane nezaposlenosti, ob ugotovljenih neskladjih pa tudi možnost njenega porasta.

Dinamika potreb po stopnjah izobrazbe

Planirana dinamika potreb po kadrih posameznih stopenj strokovnosti nakazuje ustrezno zastavljene cilje, saj stopnje naraščajo vzporedno z dviganjem izobraženih stopenj. Poprečna letna dinamika potreb iz MK po stopnjah strokovnosti — profilih:

dinamika zaposlovanja strokovnih kadrov prinesla tudi bistvene spremembe v izobraževalni sestavi zaposlenih. V planiranih premikih je sicer opazno povečevanje deleža delavcev s srednjo, višjo in visoko šolo ob stagnaciji ozkih profilov in počasnejši rasti števila delavcev širokega profila, vendar pa gre za manjše relativne spremembe. Tudi ob uresnitvi napovedanih gibanj bomo verjetno še naprej zaostajali za republiškim poprečjem in občinami z večjo dinamiko razvoja.

Premiki v planirani strukturi zaposlenosti za Gorenjsko in SRS:

je spričo manjšega deleža vključenih delavcev tudi razumljivo.

Z vidika presojanja pričakovanih možnosti vključevanja različnih poklicnih skupin in v zvezi s tem preverjanja bodoče usklajenosti med poklicno sestavo ponudbe in povpraševanja po delavcih, bi bilo zanimivo podrobnejše proučevanje poklicne sestave napovedanih potreb po MK kazalcih. Zaradi obsežnosti naloge nam tega v predloženem materialu ni mogoče izvesti. To bo predmet posebne analize, ki je že v pripravi. Možni pa so hipotetični zaključki o pojavljanju viškov določenih poklicev oz. njihov primanjkljaj. Eden od vplivnih dejavnikov, ki povzročajo nastajanje poklicnih viškov in manjkov je že razkorak med obstoječo vsebino in kapacitetami izobraževalnega sistema ter potrebami po kadrih, ki se pojavljajo v OZD.

Ker bomo s prehodom na usmerjeno izobraževanje začeli šele v začetku novega srednjeročnega obdobja, od tega pa pričakujemo pomembno zmanjševanje sedanjega razkoraka, ker naj bi bile kapacitete in učne skupine osnovane na potrebah združenega dela, se v naslednjem srednjeročnem obdobju še ne moremo nadejati bistveno spremenjenega kadrovskega priliva iz šol. Pričakujemo situacijo v možnosti zaposlovanja kadrov s suficitarnimi poklici, ki jo bo povzročila manjša dinamika zaposlovanja. Ne moremo namreč pričakovati revolucionarnih sprememb v poklicnih aspiracijah mladine, ker se te le počasi spreminjajo in še to v primeru, da se pomembno spreminjajo okoliščine, ki vplivajo na poklicno odločitev.

ŠTIPENDIRANJE IN USMERJANJE IZOBRAŽEVANJA - POMEMBNA ELEMENTA KADROVSKE POLITIKE

Najbolj zanesljiv način pridobivanja ustreznih kadrov je prav gotovo njihovo štipendiranje. Uresničuje se prek več oblik:

- kadrovske štipendije;
- štipendije iz združenih sredstev;
- štipendije Titovega sklada in
- štipendije sklada Borisa Kraigerja.

Kadrovske štipendije bi bile v določenih pogojih tudi najbolj zanesljiv kazalec dejanskih kadrovskih potreb. Pri nas to velja le za večje skupine tradicionalno znanih in uveljavljenih poklicnih skupin, le v manjši meri za novejšie specifične in manj razširjene poklice. Slabo razvite kadrovske službe z zelo heterogeno in nezadostno strokovno kadrovsko zasedbo premalo poznajo pomen določenih strokovnjakov za razvoj neke organizacije ali pa ne poznajo vsebine znanj, ki jih pridobijo absolventi določenih izobraževalnih ustanov. Ker so pripravljali strokovnih gradiv in predlogov za poznejše odločitve, se tako stanje odraža tudi na vlogi in pomenu kadrovskega štipendiranja kot kazalca resničnih potreb po kadrih.

Obseg štipendiranja

Na Gorenjskem je skupaj okoli 4000 štipendistov. Od tega jih približno 2100 prejema kadrovske štipendije, okrog 1900 pa štipendije iz združenih sredstev. Število in delež štipendistov glede na zaposlenost po občinah (podatek za leto 1978):

30 LET SAMOUPRAVLJANJA V ŽELEZARNI

KRONIKA ZA MESECE SEPTEMBER

Mesec september je bil v minulih tridesetih letih značilen po tem, da se je delavski svet bolj redko sestajal, zlasti v zadnjih desetih letih, ko smo v tem mesecu imeli sejo le dvakrat. V prvem delu tega obdobja so bila značilna poročila iz varstva pri delu in zdravstvenega varstva, polletna poročila o službenih potovanjih v inozemstvo in podobno. Poglejmo nekaj zanimivih vprašanj, ki so jih na sejah delavskega sveta obravnavali v septembru.

1950

Na seji delavskega sveta Železarne, 4. septembra 1950, so obravnavali, kako čimprej postaviti montažne hišice, ki jih je železarna Zenica nabavila za vse jugoslovanske železarne.

Sklenili so, da bodo do konca leta, to je do 31. decembra 1950, postavili 30 dvostanovanjskih montažnih hišic v obrtniški ulici in na opuščnem športnem igrišču na Javorniku. Da bi bili kos tej zahtevni nalogi so se odločili, da bodo v primeru pomanjkanja strokovnih delavcev pri montaži ustavili vsa manjša režijska dela po obratih. Sklenili so tudi, da bodo člani delavskega sveta prvi, ki bodo prišli na udarniško delo na gradbišča montažnih hišic.

Na tej seji so obravnavali tudi potek vpisa prvega ljudskega posojila in so zaradi težav, ki so nastale pri vpisu sklenili, da bodo člani delavskega sveta pomagali komisijam za vpis posojila.

Za izdabo obeh udarniških akcij so se dogovorili, da bodo skupaj s sindikalnimi pododbiri v obratih sklicali sestance in na njih razlagali pomen čim hitrejši izgradnje montažnih stanovanjskih hišic in pomen vpisa ljudskega posojila.

1953

Delavski svet je na seji, dne 12. septembra 1953 sklenil, da bodo cene našim proizvodom od 1. oktobra 1953 za 3 % nižje. Na tej seji so tudi odobrili posojilo ledarni v znesku 30.000.000.— dinarjev.

1954

Na seji 2. septembra 1954 so potrdili finančno poročilo o sedemmesecnem poslovanju in sklenili, da bodo iz sklada za samostojno razpolaganje (danes sklad skupne porabe) nakazali:

— gasilskemu domu Železarne	19.448.500.—
— za družbeni standard	30.000.000.—
— za nakup zemljišča v Crikvenici	2.000.000.—
— za higijeno martinarne	5.000.000.—
— za pripravo izkoriščanja odpadkov	1.000.000.—

1955

Organizacijska komisija je na seji delavskega sveta Železarne poročala o stanju šolstva na Jesenicah in predlagala rešitve, ki jih je delavski svet Železarne oblikoval v naslednjih sklepih:

- Sprejme se predlog za ustanovitev mojstrske šole in metalurškega oddelka TSS s pripombo, da se do prihodnje seje pripravi podroben obračun za te šole.
- Delavski oddelki ljubljanske TSS se osnuje 1. oktobra 1955.
- Vsaka šola ima svoj šolski odbor.
- Glede odloka o ustanovitvi oddelka TSS in ustanovitvi zavodov za lastnim finančnim poslovanjem v sklopu OLO Kranj, se pooblašča upravni odbor, da skupaj s sekretariatom in pravno službo uskladi odlok o ustanovitvi v smislu predpisov o strokovnem šolstvu. Pri tem je treba sodelovati z OLO Kranj.
- Do konca leta 1955 Železarna krije vse stroške mojstrske šole in oddelka TSS.

— Slušatelj se v dneh pouka krije 2 uri in razlika med prejšnjim zaslužkom in morebitnim nižjim zaslužkom zaradi obiskovanja šole. To se krije iz kadrovskega, oziroma sklada za štipendiranje.

— Dijakom oddelka TSS in delovodske šole se omogoči praksa v Železarni s tem, da morajo skozi vse faze procesa metalurške odnosno kovinarske stroke in da se jim zagotovi nezmanjšani zaslužek.

— Načelno se sprejme predvidena sistemizacija delovnih mest za obe šoli.

Po tem, ko bodo usklajeni predpisi in sprejet odlok o ustanovitvi šol, je treba takoj pripraviti pravila za celotno organizacijo šol.

1956

Že naslednje leto je delavski svet Železarne na seji, dne 20. septembra, sprejel predlog organizacijske komisije glede šolstva in sklenil, da se ustanovi MIS kot finančno samostojen zavod, s tem da glavni direktor in upravni odbor rešita vprašanje finančnih sredstev z okrajem, republiko ali zvezo.

Na tej seji so obravnavali tudi finančno poročilo o polletnem poslovanju in sklenili, da se sestanejo predstavniki Železarne z delavskim svetom železnice ter temeljito pogovorijo o zadevah, ki ovirajo celotno naše gospodarstvo.

1961

Delavski svet je na seji, dne 21. septembra 1961, potrdil reorganizacijo OTK in odobril ustanovitev raziskovalnega oddelka ter vključitev v ta oddelk strokovne knjižnice. Za to reorganizacijo je odobril povečanje normativna za 14 delavcev s pripombo, da se strokovnjaki na odobrena nova delovna mesta nameščajo postopno, če bodo strokovnjaki na razpolago.

1962

Prvič, odkar smo se odločili za delavsko samoupravljanje smo na seji delavskega sveta Železarne, dne 25. septembra 1962, volili svoje predstavnike v skupščino komunalne skupnosti za socialno zavarovanje Kranj. V skupščino komunalne skupnosti so izvolili deset predstavnikov Železarne in sicer: Janka VERD-

OBČINA	Kadrovske štipendije		Štipend. iz združ. sredstev	
	Število	% na zaposl.	Število	% na zaposl.
Jesenice	578	4,0	385	3,1
Kranj	927	3,1	429	1,5
Radovljica	220	1,9	407	4,0
Škofja Loka	313	2,3	564	4,9
Trzin	106	1,8	98	2,1
SKUPAJ	2094	2,8	1893	2,0
SRS		3,3		3,9

Gorenjske občine zaostajajo za slovenskim povprečjem predvsem pri kadrovskih štipendijah (razen Jesenic), kar ima lahko dva vzroka: prvič, da OZD v preteklih letih še niso uvidele nujnosti in smotnosti pravočasne zagotovitve kadrov s prispevanjem sredstev za njihovo izobraževanje in drugič, da se iskanje kandidatov oz. razpisi štipendij močno razhajajo s poklicnimi interesi mladine, pri čemer štipendije močno

ostanejo nepodeljene. Pojavljata se oba razloga in se v praksi tesno prepletata, kar nam potrjujejo rezultati nekaterih analiz, opravljenih na tem področju.

Struktura kadrovskih štipendij po izobraževalnih stopnjah je dosti boljša od strukture skupnega priliva iz strokovnih šol, kar očito potrjuje pomembnost tega načina pridobivanja strokovnjakov.

	PS	SS	VIS	VS
Priliv iz strokovnih šol (poprečje 1976-1978)	49,1	31,1	8,8	10,9
Kadrovske štipendije	28,8	41,4	4,9	24,7

Tudi pri solidarnostnih štipendijah občine Jesenice, Kranj in Trzin zaostajajo za republiškim povprečjem. V naši regiji si že nekaj let prizadevamo čimveč štipendistov iz združenih sredstev preusmeriti v kadrovske štipendiranje, ker smatramo, da bi to moralo biti temeljno načelo, s čimer bi omogočili načrtno ter usmerjeno pridobivanje novih kadrov.

Obseg kadrovskega štipendiranja pa se postopoma povečuje. Pomembno povečanje smo zaznamovali v letošnjem razpisu, na katerega pa so po vsej verjetnosti vplivali deloma zapleti v zvezi z uvedbo usmerjenega izobraževanja. Enoletni zaključki sicer ne omogočajo presojati situacije za daljnoročnejše obdobje, omogočajo pa postavljanje nekaterih domnev v zvezi s povezanostjo obstoječih kadrov v združenem delu ter načrtovane kadrovske in razvojne politike.

Letos je v vseh petih občinah 29 % več štipendij za štiriletno srednje šolo, 83 % za višje šole in 45 % za visoko. Stanje je po občinah precej različno. Najmanjše so spremembe na Jesenicah, največje pa v Škofji Loki. V splošnem izstopata občina Kranj in Škofja Loka. Trzin se orientira predvsem na kader s srednjim šolom, medtem ko situacija v Radovljici in na Jesenicah ni najbolj ugodna. Na pretek je skromen, štipendije pa so koncentrirane na nekaj pomembnejših OZD. Glede na precejšen delež kadrovskih štipendistov je to manj zaskrbljujoče za občino Jesenice, medtem ko se Radovljici obeta še nadaljna kadrovska stagnacija.

S štipendiranjem smo si torej začeli ustvarjati osnovo za pridobivanje potrebnih strokovnjakov, vendar rezultati še niso zadovoljivi. Vpliv obstoječe kadrovske zasedbe, ki tudi preko sistema štipendiranja uveljavlja svojo konservativno vlogo, pa tudi drugi vplivni dejavniki, ki ovirajo hitrejši družbeno-ekonomski razvoj, so še vse premočni posebno v občinah, ki že tako zaostajajo v razvojni dinamiki.

Usmerjanje izobraževanja

Ze v teku obravnave kadrovskih štipendij smo omenili razhajanje poklicnih interesov mladine z možnostmi zaposlovanja. S tem zadevamo na cel kompleks zahtevanih usmerjanja, spremljanja, motiviranja za nadaljnje izobraževanje, napotovanja v izobraževalne oblike itd. Na tem

področju je bilo vloženega že mnogo dela in energije, vendar so bili uspehi v dosedanjem obdobju le delni. Učinkovitost je zmanjševal okoliški šolski sistem in pa dejstvo, da so bile vse aktivnosti pojmovane kot nekaj kar se odigrava izven delovnih organizacij: v šolah, specializiranih ustanovah ipd., medtem ko se je proces z vstopom na delo v OZD najpogostejše ustavil. Njegovo nadaljevanje pa je bilo pogosto svobodna izbira posameznika, odvisna od njegovih interesov in ambicij, deloma tudi materialna osnova, manj pa od njegovih sposobnosti ter interesov in potreb delovnega okolja, kjer se je nahajal. Rezultat je stihistično izobraževanje ob delu, beg iz osnovnih poklicev, predvsem proizvodnega in tehničnega značaja ipd. Ob zamejmarjanju človeka v delovnem procesu, kadrovske komponente in kadrovske funkcije, česar drugega tudi ni bilo mogoče pričakovati. Posledice še niso in tudi v nekaj prihodnjih letih se ne bodo odpravljene.

Uvedba usmerjenega izobraževanja predpostavlja na tem področju bistvene spremembe. Pomembno bo več načrtnosti, usmerjanja, spremljanja, ocenjevanja, skratka stalnega dela pri proučevanju potreb in možnosti vsakega posameznika v teku njegove delovne kariere. V dosedanjem obdobju priprav smo se največ ukvarjali z oblikovanjem mreže centrov, razmestitve kapacitet, delitve dela itd.

V prihodnosti so pred nami naloge, ki so prav tako neobhodno pomembne za uresničitev celotne zamisli usmerjenega izobraževanja. Najpomembnejše bo oblikovanje kadrovskih in kadrovskega izobraževalnih služb v OZD ter njihove funkcionalne izpolnitve, načrtno proučevanje kadrovskih potreb in njihovo planiranje, spremembe informativno evidenčnih osnov za to področje družbenega razvoja, oblikovanje in dopolnjevanje vzgojnoizobraževalnih vsebin itd. Vse to so naloge na katerih ni bilo praktično še ničesar storjenega, pa vendar se tudi v njihovi izvedbi skriva del možnosti za postopno odpravo neskladij v razvoju naših občin.

KRATEK PREGLED UGOTOVITEV IN ODPRTA VPRAŠANJA

1. V srednjeročnih planih za obdobje 1976-80 bi bila problematika zaposlovanja obravnavana pred-

vsem z ekonomskega in tehnično-tehnološkega vidika.

Planirane so bile globalne stopnje rasti zaposlenosti (med 2 in 2,4 %) in ukrepi v okviru razvoja gospodarstva, ki naj bi pripeljali do manjše dinamike zaposlovanja na področju Gorenjske, boljše strukture dela in s tem izboljšanje izobrazbene strukture zaposlenih ter omejevanja mehanskega priliva delavcev. Omenjeno je bilo prestrukturiranje gospodarstva od delovnih v kapitalno intenzivne dejavnosti, uvajanje avtomatizacije, alokacija delovno intenzivnih programov v področja z delovnimi rezervami itd.

2. Domači kadrovski viri gorenjskih občin so močno omejeni. Z vidika razvojnih možnosti je pomemben le generacijski priliv iz šol, ki znaša okoli 2.700 delavcev letno. V njegovem okviru bi rast zaposlenosti, skupaj s pokrivanjem naravnega odliva, predstavljala približno 2 % letno.

Pretežni del generacijskega priliva prihaja iz strokovnih šol. Na nivoju ozkega profila ostaja skupaj z osipom na vseh stopnjah strokovnosti le okoli 30 % delavcev.

3. V preteklih letih tega planskega obdobja smo planirano dinamiko zaposlovanja pretežno presegali v občinah Kranj, Radovljica in Škofja Loka. V Trzinu in na Jesenicah pa je prihajalo do nihanj - od preseganja do stagnacije.

V industriji, ki zaposluje 60-70 % vseh delavcev v občinah, se je začel proces umiranja, ki pa še ni dosegel take stopnje, da bi dokazoval uresničevanje srednjeročno planiranih ukrepov.

Na odstopanja od planirane dinamike vplivajo predvsem tekoče poslovne odločitve, ki niso usklajene z intencijami sprejetih planskih aktov.

4. V letu 1980 so se pričele odvijati intenzivne akcije za obvladovanje zaposlovanja na obseg generacijskega priliva. V izvedenih usklajevalnih postopkih so bili kratkoročni plani znižani od planirane 4,7 odstotne stopnje na 2 %. Ob tem pa se obeta problem zaposlovanja strokovnih kadrov.

5. Izobrazbena struktura zaposlenih na Gorenjskem zaostaja za republiškim povprečjem. Naraslanje deleža višje in visoko strokovnih kadrov je počasno in ne dosega planskih predvidevanj. Poklicno sestavo zaposlenih predvsem v materialni proizvodnji poslabšuje tudi nenatčno izobraževanje ob delu.

6. Struktura dela v razširjeni reprodukciji, ki se manifestira skozi izobrazbeno strukturo potrebnih kadrov, zaostaja za usposobljenostjo letnega priliva iz šol. Blizu 50 % je še vedno iskanih kadrov ozkega profila. Pojav se tekom let bistveno ne spreminja. Omogoča zaključek, da gre ob širjenju dejavnosti tako za poizkuse usmerjanja za tehnološke izboljšave in avtomatizacijo proizvodnih sredstev kot tudi za reprodukcijo obstoječih delovno intenzivnih programov. Do ukinjanja ali preusmerjanja le-teh prihaja samo izjemoma.

7. Na področju Gorenjske lahko spremljamo in proučujemo vrsto neskladij med ponudbo in povpraševanjem po delavcih oziroma med ustvarjenimi pogoji ter možnostmi njihovega izpolnjevanja. Neskladja so kvantitativna in kvalitativna značaja. Predstavljajo pomemben, če ne osrednji problem zaposlovanja in bodoče kadrovske politike, pa tudi pomembno oviro celovitemu družbeno-ekonomskemu razvoju.

Skozi daljša časovna obdobja smo vključevali na delo več delavcev, kot jih omogoča aktiviranje delovno

sposobnega stacionarnega prebivalstva. V naših občinah je tako zaposlenih blizu 7.000 delavcev iz drugih področij Slovenije in drugih republik. Razvoj in širjenje proizvodnih kapacitet skupaj z aktiviranjem novih naložb, ustvarja neučrtno strukturo potreb po delavcih z vidika strokovne usposobljenosti domačega priliva iz šol.

Če bomo stopnjo zaposlovanja dejansko omejili na obseg domačega prilivskega aktivnega prebivalstva, bodo nastajali viški strokovnih kadrov, medtem ko bo delavcev ozkih profilov še vedno primanjkovalo.

Razkorak med obstoječim izobraževalnim sistemom in potrebami združenega dela na eni strani ter poklicnimi aspiracijami mladih in temi potrebami na drugi, ustvarja občutna poklicna neskladja z vrsto deficitarnih poklicev ob istočasnem pojavljanju suficitarnih. Izraziti so manjki kadrov v strokah tehničnega značaja, na katerih bi pravzaprav moralo sloneti breme našega nadaljnjega tehnološkega razvoja. Med deficitarnimi se pojavljajo tudi širše pojmovani poklici družboslovnih smeri (administracija, ekonomika, pravo), kar je verjetno posledica sestavljenosti in protislovij našega družbenopolitičnega sistema (državni in samoupravni). Ob omejenem prilivu in nujnosti sledenja tehnološkega napredka se tu pojavlja pomembna dilema nadaljnjega poklicnega usmerjanja kadrov.

8. V preteklih letih smo pomanjkanje nepričuten in priučenih delavcev ter kadrov tistih strok, za katere med kandidati domačega priliva ni interesa, pokrivali s pridobivanjem z drugih republik. Letno se je na ta način vključilo blizu 40 % novozaposlenih.

Pojav se bo ohranil tudi v prihodnjih letih, ker verjetno ne bomo uspeli v kratkem času odpraviti vzrokov, ki ga povzročajo, tako na strani tehnologije, organizacije in delitve dela, kot na strani delovnih in poklicnih ambicij kadrov iz domačih virov.

9. Smernice razvoja za naslednje srednjeročno obdobje posvečajo kadrom in zaposlovanju pomembno mesto. Uvrščajo jih med temeljne osnove nadaljnjega gospodarskega in družbenega razvoja. Kompleksnejšo bolj celovito je obdelana kadrovska politika, ki je v razvitejših predelih z izčrpanimi delovnimi rezervami lahko edini temelj smotrnejšemu zaposlovanju in doseganju planiranih razvojnih ciljev.

10. Iz minimalnih kazalcev razvoja - plan potrebo po kadrih v obdobju 1981-85 odsejajo zmernejše oziroma racionalnejše usmeritve združenega dela na področju kadrov in zaposlovanja, kot pa smo jih spremljali v dogajanjih preteklih let.

Dinamika globalne rasti in obseg potreb po kadrih se v večini občin omejuje na možnosti generacijskega priliva, v posameznih občinah pa so planirane celo manjše stopnje.

Načrti v zvezi z zaposlovanjem strokovnih kadrov ustrezajo planiranim ciljem, saj stopnje poprečnih letnih potreb naraščajo z izobrazbenim nivojem. Kljub temu pa se sama struktura zaposlenosti ne bo bistveno spremenila in verjetno bo še nadalje zaostajala za republiškim povprečjem.

Tudi planirano gibanje zaposlovanja po dejavnostih je usklajeno s sprejetimi smernicami. Večje so stopnje v teričnem sektorju in negospodarskih področjih, medtem ko se bo industrija razvijala ob nižjih stopnjah kot so planirane v poprečju gospodarstva.

Kljub dobrim orientacijam v minimalnih kazalcih in torej načrtovanih organizacij združenega dela, pa temeljnih neskladij v ponudbi in povpraševanju ne bomo mogli kar čez noč odpraviti, zato tudi v prihodnjem planskem obdobju pričakujemo pojavljanje deficitarnih in suficitarnih poklicev, nujnost pridobivanja delavcev za enostavna in fizično naporna dela, ob zmanjšani dinamiki zaposlovanja pa tudi pojavljanja viškov strokovnih kadrov ali vsaj nujnost njihovega zaposlovanja na neadekvatna dela.

11. Vztrajati bo potrebno na dograjevanju najpomembnejših elementov smotrnejše kadrovske politike. Na tem mestu omenjamo le štipendiranje in usmerjanje v izobraževanje.

Tudi v okviru štipendiranja Gorenjska nekoliko zaostaja za SRS, vendar so se v zadnjem letu pokazale pozitivne tendence, s katerimi bi bilo potrebno nadaljevati.

Težje štipendiranja bi morali prenesti na kadrovske štipendije, kar lete v celoti zagotavljajo pridobivanje dejansko potrebnih kadrov za razvijanje, organiziranje in vodenje proizvodnih procesov, kar je z vidika razvoja in življenjskih interesov naše družbe bistvenega pomena.

Za naloge v zvezi z usmerjanjem izobraževanja ter vključevanja posameznikov v ta proces na različnih točkah poteka, pa se moramo najprej kadrovske in organizacijsko opremiti - organizirati.

Odporna vprašanja

V zvezi z obravnavano tematiko in možnostmi nadaljnjega razvoja ostaja še vrsta neresenih vprašanj, ki jih v tem sestavku ni bilo mogoče niti načrtovati, še manj pa nanje odgovoriti. Postala bodo predmet nadaljnjih raziskav, iskanja konkretnih rešitev ter razprav in odločanja v ustreznih samoupravnih organih.

Navajamo le nekaj najpomembnejših:

- ali ustvarjamo dovolj močno ekonomsko osnovo za hitrejšo usmerjanje v nove tehnike in tehnologije;

- kako doseči hitrejšo opuščanje zastarelih proizvodnih programov;

- kako doseči večje izkoriščanje znanja že zaposlenih strokovnjakov;
- kako in kam zaposliti viške strokovnih kadrov, ki se bodo po naših ocenah v prihodnjih letih pojavljali;

- kako poklicno usmerjati mlade, glede na heterogenost deficitarnih poklicev in dilemo tehnika - družboslovcev;

- ali smo že sposobni uvesti v vsakdanjo prakso stimulativne faktorje, ki bodo vplivali na poklicno odločitev kandidatov na kritičnih točkah odločanja;

- kako vplivajo štipendije iz združenih sredstev na zaostrovanje poklicnih neskladij med absolutni šol in potrebami združenega dela;

- ali bodo zaostrene možnosti vključevanja na delo vplivale na pripravljenost domačih delavcev za zaposlitev v do sedaj neinteresantnih dejavnostih in nezanimivih delih;

- kakšne so realne možnosti za spremembe delovnih pogojev in delovnega časa tam, kjer je to poglaviti odbijajoči faktor za vključevanje strokovnjakov;

- kako spremeniti mesto in vlogo dela v vrednostnih sistemih posameznikov in njihovih skupin ter s tem družbeno vrednotenje številnih poklicnih skupin;

- kako dejansko zagotoviti minimalne standarde delavcem, ki jih bomo v določenem obdobju še morali pridobivati iz drugih področij.

NIKA, Tineta ŽENA, Mitjo VEROVŠKA, Mirka ZUPANA, Jožeta FREČETA, Franca CARJA, Maro KELBL, Almo VARL, Zdravka POGACNIKA in Lojzeta LIKOVIČA.

O problemih socialnega zavarovanja, ki jih je na tej seji podal Tina Žen bomo pisali v posebnem sestavku.

1963

Delavski svet Železarne je na seji, dne 11. septembra tega leta, po tem ko je obravnaval poročilo in predloge komisije za družbeni standard, sprejel naslednje sklepe:

- Počitniški kamp v Kaštelu Lukšiču se preseli na že določeno lokacijo v Biogradu na moru in se bo v bodoče imenoval »Počitniški dom v Biogradu na moru«.

- Imenovan je gradbeni odbor.

- Gradnja počitniškega doma naj se izvaja po etapah: V prvi etapi je treba zgraditi kuhinjo in jedilnico in preostali hišice iz Kaštelu.

- V drugi in ostalih etapah pa je treba nadaljevati z izgradnjo počitniških hišic in rekreacijskih naprav ter objektov.

- Gradbeni odbor mora do 1. junija 1963 zaključiti z gradnjo prve etape tako, da bo možno že v sezoni 1964 letovati v tem domu.

Na tej seji so obravnavali tudi predlog obratne ambulante, da bi uvedli preventivne preglede za delavce Železarne. Na podlagi predloga obratne ambulante, razlage strokovne službe in predloga komisije za higiensko tehnično varnost je delavski svet potrdil predračun stroškov za preventivne preglede v znesku 20 milijonov dinarjev. S tem sklepom je delavski svet odprl pot tudi tej vrsti zdravstvenega varstva delavcev Železarne.

1964

Na podlagi Predhodnih sklepov delavskega sveta in upravnega odbora je ustvarjena zamisel, kako čimprej in najcenejše priti do stanovanj, pa je zato organizirana stanovanjska zadruga »Železar«, ki je imela ustanovni občni zbor 2. septembra 1964. Delavski svet Železarne je ustanovitev te zadruge potrdil, stanovanjska komisija pa ji je zagotovila za leto 1964 posojilo v znesku 500.000.- dinarjev za vsakega družnika.

1965

Delavski svet Železarne je na seji, dne 17. septembra 1965, obravnaval poročilo o izvajanju akcijskega programa in sprejel dodatnega. Z dodatnim akcijskim programom vas bomo seznanili v eni prihodnjih številkih Železarja. Na predlog upravnega odbora pa je delavski svet tudi v zvezi z izvajanjem akcijskega programa naročil obratovodstvu, da preko delovodij zaostrojo predčasne odhode z dela do skrajnosti. Kršilec, ki bi predčasno zapustil delo, morajo brezpogojno za tisti dan pisati le sedem ur dela, brez predhodnih opominov ali opozoril. V primerih, da bi kontrola ugotovila prekršek, delovodja pa ne bi pisal le sedem ur, bi proti delovodju ukrepali disciplinsko prek centralne disciplinske komisije.

Delavski svet je naročil upravi podjetja, da do naslednje seje predloži utemeljen predlog za nadaljni obstoj cvarne.

Na tej seji pa je delavski svet obravnaval tudi predlog za reorganizacijo strojno energetskih obratov. Predlog je delavski svet potrdil s tem, da se zaradi kompleksnosti po veličini in kvaliteten spremembah potrdi le prva etapa, v kateri se uvajajo sodobna načela in metode dela ter uvaja makrostrukturna organizacijske forme do vključno delovnih enot. Čimprej pa je treba postaviti vršilce dolžnosti, ki bodo formirali grupo za nadaljno obdelavo mikrostrukture organizacijske forme do delovnih mest.

1967

Delavski svet Železarne je sejo, dne 9. septembra 1967, posvetil samo poročilu raziskovalnega oddelka in oddelka tehnične kontrole o raziskovalnem delu in kvalitetni problematiki.

Temeljito poročilo je delavski svet vzel na znanje in izrekel priznanje kolektivni raziskovalnega oddelka zlasti pa vodjo oddelka za uspešno delo, v zvezi s poročilom pa je sprejel naslednje sklepe:

- Vodstva obratov morajo pri reševanju vseh problemov kvalitetnega dela čim tesneje sodelovati z raziskovalnim oddelkom.

- Pospešiti je treba izdelavo tehnoloških regulativov za vse nove izdelke, kakor tudi za vse tiste pri katerih se je menjal tehnološki postopek.

- Delavski svet si je zadal nalogo, da bo v bodoče kvartalno obravnaval vzroke zunanjih reklamacij in ukrepe, ki so bili sprejeti proti povzročiteljem reklamacij.

- Delavskim svetom delovnih enot pa je naročil, da obvezno obravnavajo vsako reklamacijo v svoji enoti. O višini denarne obremenitve, zaradi reklamacije, pa morajo delavski sveti delovnih enot obvestiti celotno delovno skupnost enote.

- Vodstvo oddelka tehnične kontrole mora skupaj s kadrovskim sektorjem za eno prihodnjih sej delavskega sveta pripraviti konkreten predlog kadrovanja tehnikov kontrole kvalitete.

- Vsi obrati in odgovorne službe morajo v najkrajšem času napraviti red pri izstavljanju dobavnih listov.

1969

Dne 15. septembra 1969 smo v Železarni na referendumu glasovali za združitve slovenskih železarn v združeno podjetje Slovenske železarne. Na referendumu je glasovalo 93,2 % vseh delavcev Železarne, za združitve pa je glasovalo 80,9 % vseh delavcev. Delavski svet je na seji, dne 26. septembra, obravnaval poročilo o izvedbi referenduma in ugotovil, da je referendum dobro uspel in da je delovna skupnost znova pokazala enotnost akcije tako v pripravi kot v neposrednem glasovanju.

Na seji so nato sprejeli sklep o združitvi in na predlog delovne skupnosti železarne Ravne sprejeli tudi sklep, da naj bo 15. september zgodovinski praznik slovenskega železarstva.

Nato so izvolili v delavski svet združenega podjetja naslednje predstavnike Železarne: Emila AZMANA, Tomaža ERTLJA, Vita GRICARJA, Jerneja HOČVARJA, Ludvika KEJZARJA, Franca KOBENTARJA, Zvoneta LABURO in Mirka ZUPANA.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

UPORNIKI GORNJESAVSKE DOLINE

JOŽE VIDIC

23

Na Jesenicah mi je znanec zaviral naslednje vprašanje: »Več mesecev sem bil zaprt v Begunjah, potem sem bil v taborišču Dachau do osvoboditve. Nekega večera, ko smo že spali, je v našo sobo v begunjskem zaporu prišlo več gestapovcev in esesovcev. To so bili samo višji oficirji z Blede ali od drugod. Mirno smo stali v vrsti. Vsakega posebej so si ogledali in z nekaterimi govorili. Trije oficirji so bili v modrih oblekah, dva med njimi pa sta imela oznake mrtvaških glav s prekrizanimi kostmi. Ali niso vsi esesovci nosili oznake mrtvaških glav?»

SS je bila razdeljena na tri skupine: splošna služba SS, vojaški polki in enote »mrtvaška glava«. Že od leta 1940 do vse pomembne politične osebnosti v Nemčiji dobile častna imenovanja pripadnikov SS. Tako so postali esesovci študentje, direktorji, diplomati, šefi policije, voditelji nacistične stranke itn. Lahko bi jim rekli uniformirani civilisti (oziroma nacisti). S tem si je nacistična stanika zagotovila vsa vodilna mesta, tako v policiji kot v gospodarstvu, kulturi in diplomaciji.

Pred vojno je bilo le malo vojaških enot SS, so se pa zato hitreje razmnožile med vojno.

Enota »mrtvaška glava« (služba taboriščnih stražarjev) v okviru SS je bila ločena ter je imela svojo upravo, seveda pod Himmlerjem. Pripadniki teh enot so nosili na kapi oznake mrtvaških glav s prekrizanimi kostmi. Sicer so vsi esesovski oficirji in častni člani nosile črne obleke, ki naj bi označevale vzvišenost reda.

Okolnost, da so taborišča upravljale posebne enote SS, je po vojni pred vojaškim sodiščem v Ljubljani za zagovor izkoristil general SS Erwin Römer. Zagovarjal se je, da taborišča niso spadala pod njegovo pristojnost vse do jeseni 1944. leta, ko so spremenili tovrstne zakonske predpise oziroma pooblastila.

Vsi gestapovci so bili esesovci, vsi esesovci niso bili gestapovci. Gestapovci so lahko brez zakona ali po zakonu delali, kar so hoteli: mučili, zapirali, ubijali ... le, da je »služilo gibanju«.

SMUČARSKI SKOKI V KAMNOLOMU MAUTHAUSNA

»14 dni po prihodu v Mauthausen so mi prišli na reber zaporniške blize črno piko v premeru 4 cm, drugo piko pa na hlače,« je Ivan Janša nadaljeval svojo pripoved o življenju v taborišču. »To je bilo znamenje, da sem v kazenskem bataljonu. Za pripadnike kazenskega bataljona so bile določene najtežje naloge, najtežja dela. Kdor v Mauthausnu ni bil v kazenskem bataljonu, tega na srečo ni doživel in marsikaj, o čemer bom pripovedoval, ni videl.

Se sedaj mi je tesno pri srcu, če pomislim, kako so v taborišču obeležali ljudi. Obsojenci so stopili na klop ter drug drugemu zadržnili zanko okrog vratu. Najprej so jim nalašč dali slabe vrvi. Esesovec ali kapo je prevrnil klop in nesrečna bitja so za trenutek zabingljala v zraku, dokler se slabe vrvi niso

utrgale. In spet se je vse ponovilo. Na take zabave so esesovci povabili vojake, stražarje in njihove žene, ki so se naslajale ob teh satanskih igrah z življenjem ljudi. Tisti, ki smo bili v kazenskem bataljonu, smo se morali po kolenih in golih komolcih kot psi plaziti okrog obešenec.

Včasih je ceremonija z obešanjem trajala tako dolgo, da smo si, plazec se okrog vislic, do kosti odrgnili kolena in komolce. Vsi smo hudo krvaveli. Ko so se trupla na vislicah umirila in je bilo za esesovce konec zabave, smo morali trupla sneti in jih odpeljati pred krematorij.

Na delo v kamnolomu smo odhajali s strahom. S seboj smo nosili deset nosil, da smo lahko prinesli mrtve nazaj. Pod grožnjo bičev smo delali brez počitka. Na kosilo smo prihajali v taborišče, po kosilu pa smo morali spet takoj na delo v kamnolom. Ob slabi hrani so bili ljudje zelo izčrpani.

Obdelan kamen smo s krošnjo na plečih nosili po 185 stopnicah navzgor na vrh kamnoloma. Nihče ni smel nesti manj kot 45 kg. Kar pa je bilo še hujše in pot do obličja smrti še bližja: nihče ni smel kamna zvezati za krošnjo. Krošnja je bila z zadnje strani popolnoma odprta, nezavarovana, tako da je kamen ob nepredvidnem gibu, ki so bili zaradi oslabelosti internirancev dokaj pogosti, zlahka padel na tla. Če je padel kamen na tla, je običajno prišel interniranec za njim na nogo. Zaradi bolečine je ta zakričal in poskočil, kar je bilo vzrok, da je tudi njemu kamen padel na stopnice. V takem primeru so prihiteli kapo in s krampi ubili oba nesrečnika. Padeč kamna s krošnje na stopnice je pomenil zanesljivo smrt za tistega, ki se mu je to zgodilo. Vsak dan smo iz kamnoloma nosili mrtve tovariše pred krematorij v taborišču.

Če si je kdo naložil lažji kamen in je to kapo opazil, mu je za kazen naložil precej težjega.

Interniranci iz kazenskega bataljona so zaradi težkega dela in slabe prehrane hitro oslabele. Če je kdo opešal in ni mogel več nositi kamna, so ga prisilili, da je skočil v 50 m globok prepad. Takšna smrt je bila posebna vrsta zabave za stražarje, čuvarje taborišča in kapo. Esesovci niso rekli: Skoči čez rob in se ubij. Nisi nam več potreben, ker ne moreš delati. Internirane se je moral kot smučar pognati po bregu navzdol, se na robu prepada odgnati in zaplavati proti dnu kamnoloma. Za esesovce je bil kamnolom 50-metrski smučarski skakalnica, le da so skakali bosi ali v cikle obuti interniranci, doskok pa je pomenil konec življenja in trpljenja.

Zgodilo se je, da se je ta ali oni na robu prepada ustavil in s pogledom po kapo in stražarjih prosil usmiljenja. Pomagale niso solze, ne prošnje o milosti zaradi nepreskrbljenih otrok, žene in staršev. Pahnili so ga v prepad. Mi smo ga morali naložiti na nosila in odnesti pred krematorij.

Morda boste vprašali, če je v tako hudih trenutkih kdaj kdo izmed internirancev skočil na stražarja ali

kapo. Nihče v kamnolomu ni mogel udariti stražarja. Če si ga srečal med delom, si ga moral obiti najmanj v razdalji štirih metrov, pri tem pa odročiti roke z iztegnjenimi dlani in razširjenimi prsti, da ja kdo ne bi imel kaj v rokah.

Čas beži in spomini bledijo. Morda bo kdo celo podvomil o resničnosti tega, o čemer pripoveduje Janša. Za ilustracijo teh spominov naj zatorej citiram odlomek iz knjige »Gestapo« francoskega pisca Jacquesa Delaurea, ki opisuje podobne razmere:

»Ujetnike, ki so prišli v Mauthausen, ker so jih ujeli na begu, so bili označili kot »ujetnik K' (beseda je o vojnih ujetnikih; opomba J. V.). Teh celo v taboriščne knjige niso vpisovali in niso prejeli taboriščne številke, temveč so jih takoj po prihodu odpeljali v taboriščni zapor. Od tam so jih odvedli v prostor s tuši, kjer so se morali sleči in nato so jih z izgovorom, da jim morajo izmeriti višino, postavili pod dozdno pripravo za merjenje višine, ki jim je avtomatsko sprožila kroglo v tilnik, brž ko se je ploščica za »merjenje« dotaknila temena glave. Če je prišlo preveč »ujetnikov K' na en mah, so jih zadržili s plinom v kopalnicah s tuši, v katerih je bila taka napeljava, da je po njej lahko pritekla voda ali pa se je širil smrtonosni plin.«

Francoski pisec torej opisuje podobne primere kot Janša.

LJUDOŽERSTVO V TABORIŠČU

Večkrat sem že bral o pojavih ljudožerstva v raznih nacističnih koncentracijskih taboriščih. Vendar je bil Ivan Janša prvi, ki mi je podrobneje opisal ljudožerstvo v taborišču Mauthausen. Navajam njegove spomine:

»Bili smo tako lačni, da smo vsako kost, ki smo jo našli na dvorišču, zdrobili s kamnom v prah in pojedli. Za internirance kazenskega bataljona je bil tako surov režim, da je bil od sto mož čez mesec dni morda le še eden živ. Eni so umirali, drugi prihajali in tako je bilo v bataljonu vedno enako število trpinov. Kolikokrat smo si mislili, kako bi bili srečni, če bi lahko jedli tisto, kar so dobivali policijski psi.

Ne morem se spomniti, kdaj sem prvič jedel človeško meso. Tudi tega ne, ali sem slo po ljudožerstvu dobil, ko sem videl druge, da jedo človeško meso. Lahko za zanesljivo trdim, da bi interniranci do kosti ogledali mrtve tovariše, če ne bi bila pred krematorijem straža. Človek se na takšno »pojedino« odloči v živčni razvrzanosti, duševni zmedenosti, ko prividi zamegljivo razum in ko se človeško telo podzavestno krčevito oprime še tako krhke bilke, da bi si podaljšalo življenje. Tisočkrat sem preklel nacistične, ki so na zemlji ustvarili satanski raj, v katerem so človeštvo pahnili na najnižjo stopnjo živalskega sveta.

Izkušnje so govorile, da so mnogi, ki so uživali sveže človeško meso, dobili drisko ali tifus in kmalu umrli. Zato so se pred mojim prihodom v Mauthausen odkrili zdravi lo proti tem boleznim. To čudežno zdravilo, ki je meni in še številnim rešilo življenje, je bil kosček koka. Do te čudodelne črne materije je bilo zelo težko priti; le mi, ki smo delali pri krematoriju, smo ga lahko skrivaj kak kosček utaknili v žep.

Nadaljevanje

Telefon je presunljivo zvonil. Vesna, je pomislil Bojan. Rada bi slišala, kaj je zvedel. Ni se mu ljubilo vstati. Po telefonu tega ne moreš pojasniti. Pravzaprav ga nič ne mika, da bi komurkoli – pojasnjeval.

Lahko bi me Vesna pustila v miru, se je potihoma jezil. Ali ne razume, kako mi je, da hudo trpim? Naj svoja bridka spoznanja še razlagam, pripovedujem drugim, ko bi najraje vse pozabil, odmisli! Ampak Vesna je bila vztrajna.

Jezljivo je strmel v telefon. Se boš že naveličala, tudi če si vztrajna. Počasi boš razumela, da mi ni do pogovora. Preživljam posebne, bridke trenutke; ne hlepim za srečanjem, še manj za pogovorom.

Fonzijski koraki na stopnicah, ko je prihajal, da dvigne slušalko, so Bojana spodbodili, da je stopil do omarice in dvignil slušalko. Ni se zmotil:

»Bojan, že spiš? Si zelo utrujen?« je drhteče vprašala Vesna.

»Tudi če bi spal, ti bi me zbudila,« ji je pikro zabrusil.

Pomignil je Fonzijsu, da je telefon poklical njega in da lahko odide.

»Saj vem, da ni lepo. Grda slabost, priznam,« je ljubko začel ljal Vesna. »Zanima me, kaj si zvedel?«

»Več kot sem pričakoval,« je mrk odvrnil Bojan.

»Je mama bolj kriva, kot si domneval?«

»Več je vsega, kot sem se nadejal. Ob priložnosti ti povem,« je rekel in se komaj zdržal, da zdražen ni zavpil v slušalko. »Zdajle pa nič več. Razumi, da nisem razpoložen za razgovor.«

»Bojan,« je boleče zastokala Vesna. »Lahko pridem k tebi? Moram. Drugače me bo kap zaradi razburjenja.«

»Le mirno, Vesna, preživela boš. Te bom poklical,« je hladno odvrnil. Sledil je dolg premor, nato je Vesna užaljena zastokala in mu je jezljivo zaželela »Lahko noč!«

Kak je moj oče, ga je začelo vznemirjati. Fonzi je omenil – pijanec. Ne brez škodoželjnosti.

Morebiti oče pije zaradi mene, nesrečen, ker je brez sina, ki si ga je želel? Seveda, želel si je otroka, drugače se ne bi spozabil v taborišču. Častnik! Oče se mu je zasmilil. O, mama, kaj si napravila? Koliko hudega, je z bolečino pomislil Bojan. Potem je bolečina prešla v obsodbo, jezo, dokler se ni sprevrgla v sovraštvo. Kako si

VINKO TRINKHAUS

11

»PO PRIZNANJU«

mogla pustiti očeta in se omožiti z Fonzijem? Kakršenkoli je že bil njegov oče, slabši kot Fonzi ni mogel biti. Podjetna, sposobna kot si, bi z očetom prav tako ustvarila obrt, zaslužila več denarja. Morda bi oče prav tako pil, vendar živel bi v družini z očetom. Prav gotovo bi imel očeta rad. Če že ne prav rad, vsekakor rajši kot Fonzijs.

Spanca ni bilo. Pa saj ga ni želel. Toliko je moral premisliti. Za nadaljnje korake. Premisliti, pozvedeti, potem s trezno glavo preudari in nekaj skleniti. Njegovo življenje ne more več potekati po ustaljenih kolesnicah, to je že vedel. Kako bo v prihodnje, bodo pokazali dogodki.

Mama je sedela za mizo v kuhinji. Z ubitim pogledom je strmela v šopek cvetja in kadila. Pred njo je bila velika skodelica črne kave. Počasi je obrnila glavo, ko je brez trkanja vstopil.

»Mama, bi prišla v sobo, da se pogovoriva,« je rekel Bojan.

Ni potrdila, ni odkimala. Le strmela je vanj in čakala. Morda se je nadejala, da ga bo njen žalosten pogled omečil.

»Prosim te, pridi,« je nestrpen vzklilnik Bojan in togoten zaloputnil z vrati.

Zaslišal je mamine korake, potem jo je zagledal, kako s skodelico v roki in mlahave hoje prihaja v dnevno sobo. Brez volje, z mračnim pogledom je mama sedla in se mimo Bojana zastrela v sliko na steni. Tudi kave ni srebala za užitek;čila je, kot da bi to morala. Le kadila je bolj zavzeto kot doslej.

»Mama, povej mi, kako je bilo z očetom. Ne misli, da sitnarim in ti nalašč povzročam bolečine; moram vedeti,« je nestrpno rekel Bojan.

Mamina pobitost ga je bolela; rad bi jo videl drugačno, bolj živahno, tudi če bi bila ob tem zagrenjena. Ni spregovorila. Mu hoče tako kljubovati, bi ga rada prisilila, da bi prenehal vpraševati? Užaljen, nečakan si je nataknil vinjak, čeprav še pred kratkim ni želel piti. Pomignil je tudi mami, pa ga je le mračno pogledovala. To mu je bilo preveč.

»Dobro, če nočeš spregovoriti, saj lahko grem. Že tako se nesrečno počutim v tem domu,« je vzrotil Bojan in naglo vstal.

Šele zdaj se je mama zganila. Strah, da bi zares odšel, je bil močnejši od vseh bolečin.

»Ne smem prositi, da mi s tem priznaseš?« je tiho, proseče zastokala.

»Povedala bi mi. Tvoja dolžnost je, da mi poveš!

Mama je potegnila pladenj s pijačami k sebi. Z drhtečo roko si je natakala vinjak, prilila še grenico. Počasi, kot bi bil to poseben obred, je srebkala mešanico.

»Bojan, vse to se je zgodilo že prej. Preboleče je, pa nisem zmogla poguma, da bi ti povedala. Nikar ne misli, da sem živela v varljivem prepričanju, kako je vse težko za mano.

O RAZVOJU TOPNIŠTVA V IX. KORPUSU NOV IN POS

49

JEKLER MATEVŽ-IZTOK DOŽIVETJA ARTILERCEV

Omenil bi rad še, kaj se je zgodilo našemu pomočniku kot sarja, ki je še živ in ki zasluži daljši zapis. Bil je Mariborčan, s adnje postave, nekoliko nagnjen naprej, ne preveč urejenih brk, lasje pa so mu silili na čelo. Za škornji je vedno nosil italijansko pištolo »Beretot«, na rami pa mu je s cevjo navzdol visela brzostrelka. Imel pa je to navado, da se je vedno pokrtil deko čez glavo, tako da so se mu videle le oči in nos. Nekega zimskega dne smo pod vodstvom že pokojnega komandanta Mirka Malnariča zavzeli nad Gorico položaje in čakali prihod Nemcev. Dan se je prevesel globoko v noč. Naši položaji niso bili najbolj ugodni, zlasti ne za nočne borbe, zato je komandant dal nalogo za umik na nove položaje v najstrožji tišini. Pri umiku nihče ni pograbil pomočnika komisarja. Kmalu za tem so Nemci izvedli juriš na naš prvotni položaj in tam ujeli samo spečega pomočnika. Takoj so ga razorožili, moral je leči na tla in roke držati na hrbtu. Zraven njega je bil na položaju nemški vojak in ga stražil. Proti jutru pa smo mi izvedli juriš na nemške položaje. Po hudi in zagrizeni borbi nam je uspelo pognati Nemce proti Ravnici nad Gorico, mi pa smo zavzeli njihove položaje. Med nekaj padlimi Nemci smo dobili živega tudi našega pomočnika komisarja. Med jurišem se je s svojo, v škornju skrito pištolo otrešel stražarja. Na naše veliko začudenje, kako da so ga ujeli, ker nihče ni vedel, da je padel Nemcem v roke, je bil dokaj miren. Le preklinjal nas je, zakaj ga

nihče ni poklical, čeprav bi se vse skupaj lahko končalo bolj tragično.

Zadnja ofenziva pred osvoboditvijo je bila ena največjih. Med ofenzivo je nekaj naših prišlo v nemško ujetništvo in so kasneje dočakali osvoboditev v Gorici, mnoge pa so Nemci takoj ustrelili. Med srečniki v nesreči je bil gotovo naš borec, ujet med ofenzivo. Danes, ko z njim govorim, ne more in ne more razumeti, kako je ušel zanesljivi smrti. Ko se spominja nekega mladeniča borca, ki so ga Nemci ustrelili, mu zastane dihanje in oči se mu zarosijo. »Pa tako mlad je bil, tako mlad je moral umreti,« pripoveduje. »Tega ne morem pozabiti nikoli. Več, bilo je marca 1945. leta. Svoboda je že trkala na vrata. Nihče od nas ni pričakoval, da bi bil sovražnik še sposoben izvesti tako ofenzivo. Danes to že razumem, saj so se z vseh koncev umikali okupatorji prek teritorija IX. korpusa. Ta marec je dal pečat tudi mojemu bojevanju,« se spominja in pripoveduje naš borec iz Dolenje Trebuše, Rajko Kogoj.

»Borba na Vršah se je bliskovito odvijala. Nekaj časa smo tolkli mi, nekaj časa Nemci. Vendar je bila premoč Nemcev tolikšna, da smo se morali umakniti. Nenadoma sem ostal sam. kajti Nemci so prerezali zvezo med nami. Nekako sem se splazil med grmovjem in se nevidno umaknil. Sel sem v hrib Prvek, naslednjega dne pa v domačijo pisatelja Cirila Kosmača. Kmalu sem skozi okno zagledal kolono nemških vojakov. V zadnjem hipu sem se skozi hlev umaknil in izginil, ne da bi me Nemci videli. Tretji dan se se odločil, da pojdem domov, dokler se Nemci ne umaknejo. Drugam nisem mogel iti, saj so bili vsi vrhovi in travniki posuti z nemško vojsko. Nemci so že zapustili našo vas in tako sem sklenil prespati doma, drugo jutro pa sem nameraval poiskati svojo enoto. Ko sem zjutraj vstal, sem skozi okno zagledal na travniku Nemce. Nobene možnosti, da bi se jim umaknil, nisem imel več. Brž sem oblekel neko staro obleko in se pomešal v hlevu med krave. Z vilami sem pričel odmetavati gnoj. Hipoma so bili Nemci na vratih in vpili naj grem takoj ven. Za svojih 16 let sem bil dokaj slaboten. No, pa saj dobro ni nihče izgledal v tistih časih. Moja teta je dobro govorila nemško, toda nikakor ni mogla prepričati Nemcev, da nisem partizan in da o njih ne vem ničesar. Odgnali so me v stare italijanske kasarne. Tam so imeli že nekaj starejših žensk.

in 18-letnega ujetega partizana Baldija Hvala. On sicer ni bil artilerec, a takrat sva bila oba obsojena na smrt. Kmalu sem zagledal svojo teto, ki je v spremstvu takratnega župnika Soka prišla prosit nemškega oficirja naj nas izpustijo, ker nimamo nič opraviti, ne z orožjem in ne s partizani. Vse je bilo zaman. Moje življenje je bilo kratko, sem razmišljal, hkrati pa sem razmišljal tudi o možnosti za beg. Nesmisel, zagotovo bi me ubili. Treba je še počakati, morda le pride trenutek. V tem trenutku so nemški vojski potiskali mimo nas oklopni avto. Nekaj je bilo narobe in ni hotel vžgati. Ko sem pogledal te vojsake sem spoznal, da so bili podobni meni. Še več, bili so še bornejši in še dosti bolj otročji kakor jaz. V hipu sem spoznal priložnost. Kaj če se vrinem mednje in pomagam potiskati? Morda bi nekje lahko odskočil in pobegnil. Starejši vojski so se smejali in spodbujali to nemško otročad. Sedaj ali nikoli, sem si dejal in že sem bil sredi nemških čelad in pomagal tiščati avto. Nihče me ni ničesar vprašal, samo vpili so v nemščini hitro, hitro (schnell). Zdelo se mi je, da že dolgo pomagam in sekunde so se mi zdele dolge kot ure. Potiskali in potiskali smo ta oklopni avto mimo nemške straže proti Kofoljevi žagi. Vsak korak mi je dajal več upanja in zdelo se mi je, kakor da sem sam tako močan, da potiskam to čudo po naši Dolenji Trebuši. Kje naj odskočim, kam, kdaj, kam naj grem, ali bo šlo ali ne – vse te misli so mi švigale po glavi. V tem trenutku je ropot motorja izzval pri Nemcih pravo zadovoljstvo. Zelo črni dim iz izpušne cevi je oznanil, da je motor v pogonu. Brž so se vojski obesili na vozilo in se odpeljali nazaj v kasarno. Jaz sem se delal, kakor da želim z njimi. Nihče ni polagal pozornosti na mene in v trenutku, ko se je vozilo skril za vogal hiše, sem skočil v reko Hotenjo in urno odpeljal po vodi, nato pa v hrib in se skril. Dolgo časa nisem mogel doumeti, da sem živ, da sem ušel zanesljivi smrti. Hudo mi je bilo, ko sem nekaj dni pozneje zvedel, da je bil tisti mladi partizan še istega dne ustreljen in da njemu ni uspelo pobegniti,« je zaključil pripoved.

Še mnogo, mnogo spominov bi lahko napisali naši nekdanji soborci – artilerci, s čimer bi obogatili zgodovino topništva IX. korpusa NOV in POJ. Zato naj bodo ti zapisi tudi spodbuda ostalim, da oživijo svoje spomine na papirju.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 107. seji, 26. avgusta proučil problematiko sanacije blejskega jezera in pregledal obsežno dokumentacijo, ki se nanaša na dosedanje sanacijske ukrepe, nove strokovne izvide in ukrepe ter ocene potrebnih finančnih sredstev za uresničevanje načrta izgradnje kanalizacijskega sistema in čistilne naprave na Bledu. Na seji so ocenili polletno gibanje gospodarstva v občini in izrekli mnenje k predlogom za posojila iz sklada občinskih skupnih rezerv. Beseda je tekla tudi o investicijah v gospodarske naložbe za 1980. leto, o predlogu družbenega dogovora o dopolnitvah in spremembah k družbenemu dogovoru o izvajanju problematike cen proizvodov in storitev v SRS za leto 1980. Obravnavali so tudi osnutek seznama proizvodov in storitev, katerih družbeno kontrola cen bi bila v občinski pristojnosti, problematiko o pridobivanju mleka ter statistične podatke gospodarjenja za mesec junij 1980.

Občinski svet ZSS Radovljica je v soboto, 30. avgusta organiziral na Bledu celodnevni seminar za vse predsednike osnovnih organizacij in konferenc osnovnih organizacij sindikata. Obravnavali so teme o delovanju delegatskega sistema v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, osnutek dogovora o temeljnih plana občine za naslednje srednjeročno obdobje, družbeni dogovor o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za OD in skupno porabo ter družbeni dogovor o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog. Teme so posredovali odgovorni občinski družbenopolitični delavci.

Na razširjeni seji predsedstva občinskega odbora ZZZ NOV Radovljica, 20. avgusta, ki so se je udeležili tudi člani komisije za ljudsko obrambo in družbeno samozasščito, so se dogovorili o nalogah borbovskih organizacij v letošnji akciji »Nič nas ne sme presenetiti« in o pripravah na jesensko srečanje jugoslovanskih internirancev borcev na Bledu.

19. avgusta je delegacija v kateri so bili predstavniki OK ZSMS in občinskega sveta ZSS Radovljica obiskala mlade v mladinski delovni brigadi Stane Žagar na akciji Istra '80 v Šmarju pri Kopru. V tej brigadi je bilo 41 mladih pretežno dijakov iz radovljiške občine. Člani delegacije so se seznanili z delovnimi uspehi in družbenopolitično in interesno dejavnostjo brigadirjev, ki so jih obvestili tudi o novicah v domači občini. Brigada, v kateri so tudi mladi iz pobratene občine Svilašnjak, je bila zelo uspešna, saj je redno presegala norme od 20 do 30 %.

Na seji sekretariata občinske konference ZRVS Radovljica, 26. avgusta, so pregledali porabo finančnih sredstev v prvem polletju 1980. Dogovorili so se o pripravah za organiziranje množičnega obiska rezervnih starešin iz radovljiške občine spominskega parka in groba tov. Tita v Beogradu, ki ga nameravajo izvesti jeseni. Pregledali so tudi analizo izpolnjenih vprašalnikov o smotnosti in uspehih usposabljanja rezervnih starešin v nekaterih večjih krajevnih organizacijah ZRVS. Dogovorili so se o izdelavi obrambnih dokumentov in o nabavi vojaških strokovnih knjig. Sklenili so, da bo 8. seja predsedstva OK ZRVS takoj po 15. septembru.

V dvorani tovarne Veriga Lesce je bila 20. avgusta seja koordinacijskega sveta ZSMS SOZD Slovenske železarne. Predstavniki vseh mladinskih organizacij v železarskih delovnih organizacijah so ocenili svoje delo v prvem polletju 1980 ter se dogovorili o nalogah, ki čakajo osnovne organizacije ZSMS v jesenskem obdobju, predvsem v vključevanju mladih pri uresničevanju politike ekonomske stabilizacije, v pripravah planskih dokumentov in o tekočih organizacijskih vprašanjih.

Prejšnji teden je predsedstvo OK SZDL Radovljica sklicalo posvet tajnikov vseh občinskih SIS družbenih in gospodarskih dejavnosti, na katerem so se dogovorili o predlogih delegatskih

mest, ki jih bodo imele vse SIS v novoustanovljenem komiteju za družbeno planiranje in gospodarstvo ter v komiteju za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve. Po odloku občinske skupščine so komiteji začeli redno delovati s 1. septembrom. Na posvetu so predlagali, da bi zastopal SIS za družbene dejavnosti v komiteju za družbeno planiranje in gospodarstvo vodja skupnih služb SIS Janez Varl, v komiteju za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve pa bodo določili delegata v prihodnjih dneh.

Predsedstvo Zveze prijateljev mladine občine Radovljica je konec avgusta razposlalo v razpravo in potrditev predlog samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela in zagotavljanju sredstev za ZPM in zvezo pionirjev. Razen vseh občinskih družbenopolitičnih organizacij, v naslednjem srednjeročnem obdobju predvidevajo za podpisnike sporazuma tudi vse SIS družbenih dejavnosti. V predlogu sporazuma je predvideno, da bi celotni znesek za dejavnost v višini 140.000 din na leto razdelili na vse podpisnike. Delež izobraževalne skupnosti bi bil 50, skupnosti otroškega varstva 30, skupnosti socialnega skrbstva 5 ter kulturne in telesnokulturne skupnosti po 5 odstotkov sredstev.

Prebivalci KS Ljubno so slavili 24. avgusta krajevni praznik v spomin na ta dan 1941. leta, ko so nacisti ustrelili pod vajo prvih pet talcev. Hkrati so se spomnili tudi 12 padlih predvojnih revolucionarjev, organizatorjev tekstilne stavke 20. avgusta 1936. leta v Otočah. Praznovanje se je pričelo že v petek, 21. avgusta s športnimi tekmovanji, osrednja proslava pa je bila v soboto, 23. avgusta zvečer v domu TVD Partizan s slavnostnim govorom in kulturnim programom. Ob tej priložnosti so podelili zaslužnim prebivalcem priznanja KS Podnart in spominska priznanja 25. ustanoviteljem telovadnega društva ob 50-letnici delovanja. V nedeljo, 24. avgusta so svečano izročili gasilsko črpalko mladinski desetini in organizirali družabno srečanje za domačine in goste.

V spomin na 28. avgust 1941. leta, ko so nacisti pod Rovarico v Spodnjih Gorjah ustrelili prvih pet talcev, slavijo v vseh naseljih KS Gorje krajevni praznik. V petek, 29. avgusta je bila v dvorani TVD Partizan v Zgornjih Gorjah slavnostna seja skupščine in družbenopolitičnih organizacij KS Gorje. Po seji pa so izvedli koncert borbenih skladb člani domače godbe na pihala. V soboto, 30. avgusta so v organizaciji TVD Partizan na tamkajšnjih igriščih organizirali tekmovanja v košarki, namiznem tenisu, odbojki in malem nogometu.

Zaradi slabe in neredne preskrbe prebivalstva radovljiške občine s svežim mesom, za kar je krivo tudi neenotno odmerjanje nakupnih cen živine in pomanjkljive sistemske rešitve, je izvršni svet OS Radovljica sprejel sklep, da od 1. avgusta zagotovi sredstva za pospeševanje reje goveje živine v višini 4,5 din po kg od prodanega mesa žive teže. Denar za kritje razlik pogodbenih in nakupnih cen bo izplačan iz sredstev tekoče proračunske rezerve za 1980. leto. Ta sklep velja do uveljavitve novega režima cen ali do novega sklepa izvršnega sveta.

V prvem polletju 1980 je obiskalo radovljiško občino 111.203 gostov, od teh dve tretjini domačih in ena tretjina tujih. Obisk je bil do konca junija zaradi izjemno slabega vremena za 9,6 % manjši kot lani v tem obdobju. V juniju je bil obisk manjši kot so napovedovali za okoli 4 %. Od vseh gostov je bilo 49 % prijavljenih na Bledu, 36 % v Bohinju, 11,4 % na radovljiškem območju in 3,6 % na Pokljuki.

Po podatkih SDK je bil v radovljiški občini v prvih štirih mesecih 1980 poprečni mesečni osebni dohodek zaposlenega delavca 7.514 din. V gospodarstvu je znašal 7.389, v negospodarstvu pa 8.626 din ali 16 % več kot v gospodarstvu. V primerjavi z zaposlenimi v drugih gorenjskih občinah so bili nižji osebni dohodki izplačani le v Trzinu. Zaradi izrednega povišanja cen življenjskih potrebščin, ki je bilo za 24,1 % višje od lanskoletnih, so realni osebni dohodki v prvih štirih mesecih v občini padli za 3,5 %.

Pred dnevi je obiskala radovljiško občino delegacija skupščine in družbenopolitičnih organizacij občine Novo mesto.

skupaj z delegacijami svojih pobratenih občin. S predstavniki radovljiške občine so se pogovarjali o gospodarskih in družbenih vprašanjih s posebnim ozirom na razvoj občine Radovljica. Gostje so si med bivanjem v Radovljici ogledali proizvodne obrate tovarne Elan v Begunjah in obiskali Bled.

Zaradi prepovedi inšpekcijske službe, na kar je že več let opozarjala odgovorne v radovljiški občini, je svet KS Radovljica sprejel sredi avgusta sklep, da se dokončno ukine odlaganje smeti in odpadkov na dosedanjem smetišču Jezerca pod Radovljico. Komunalna služba začasno dovažja smeti v jamo pri Vrhnjah, neposredno ob magistralni cesti Radovljica-Podvin. To je vse prej kot pametna rešitev, vendar ta čas ni mogoče najti boljše. Če nič drugega, bodo pristojni zdaj prisiljeni pobeliti z določitvijo drugega odlagališča.

Po podatkih analitične službe komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo pri OS Radovljica, so industrijske delovne organizacije v občini izpolnile polletni plan proizvodnje s 104,8 %, izvoz 88,8, uvoz pa 63,9 odstotkov nad načrtovanim.

V delovni organizaciji LIP Bled so bili poslovni izidi v prvem polletju 1980 v primerjavi z enakim obdobjem lani dokaj ugodni. Plan prodaje so presegli za 4 % v vseh temeljnih organizacijah, razen v Mojstrani. Čisti dohodek je višji od planiranega za 15 %, osebni dohodki za 3, poslovni sklad za 121, rezervni sklad za 13, akumulacija za 48 %, za skupno porabo pa so namenili toliko kot so planirali. Na tuje so izvozili za 4.600.627 dolarjev, uvozili pa za 1.148.340 dolarjev, s čimer so več kot štirikrat pokrili uvoz z lastnim izvozom. Proizvodnja v celotni delovni organizaciji je bila v primerjavi z lanskoo precej višja, polletni plan pa so presegli za 13,9 %.

Gozdno šolo tabornikov, ki jo vsako leto organizira v Bohinju med poletnimi počitnicami Zveza tabornikov Slovenije za okoli 400 udeležencev, je pred dnevi obiskal predsednik CK ZKS France Popit. Spremljali so ga predsednik RK ZSMS Boris Bavdek in predsednik ZTJ Zdravko Krvina, s sodelavci.

V Bohinju je bilo od 13. do 18. avgusta zborovanje mladinskih vodnikov mednarodne planinske organizacije, ki so se ga udeležili predstavniki planincev iz Jugoslavije, Avstrije, Grčije, Italije, Madžarske, ZR Nemčije, Švedske, Švice in Velike Britanije. Največ govora je bilo o vključevanju mladih v planinstvo in o njihovi vzgoji. Udeleženci zborovanja so obiskali muzej talcev in tovarno Elan v Begunjah.

Muzeji radovljiške občine so v sodelovanju z ljubljanskim Medexom sodelovali od 4. do 7. septembra na IV. specializiranem mednarodnem čebelarstem sejmu v Somboru. V veliki dvorani Mostonga so si obiskovalci lahko ogledali potujočo razstavo 114 panjskih končnic in več izvirnih posnetkov slovenskih čebelnjakov in čebelarstvih naprav. V avgustu so radovljiški muzeji razstavljali panjske končnice tudi v Beljaku na Koroškem.

Od 15. do 17. avgusta je bilo na jezeru Šobec IX. odprto prvenstvo Slovenije v radijsko vodenih brodskih modelih s 35 tekmovalci. Razen predstavnikov slovenskih klubov, so nastopili tudi modelarji iz Hrvaške, Avstrije, Nemčije in Velike Britanije. V večini tekmovalnih disciplin so bili uspešni tujci, solidno pa so se odrezali tudi tekmovalci iz Slovenije. Med domačini se je še posebno izkazal Mišo Zornik iz Lesc, ki je v svoji skupini dosegel odlično drugo mesto. Tekmovanje je bilo dobro pripravljeno, vendar pa je bilo gledalcev razmeroma malo.

Na igrišču NK Lesce je bil v organizaciji domačega nogometnega kluba, pod pokroviteljstvom KO ZB NOV Radovljica, v soboto, 23. avgusta, že 15. spominski nogometni turnir za pokal Staneta Perca, nekdanjega odličnega športnika, borca in dolgoletnega predsednika radovljiške občine. Na turnirju so se pomerila moštva Proletarca iz Hrastnika, Save iz Kranja, Bohinjske Bistrice in domačega kluba iz Lesc. Prvo mesto in pokal so osvojili nogometaši iz Lesc šele po podaljku v igri z gosti iz Hrastnika, tretji so bili igralci NK Sava Kranj, četrti pa NK Bohinjska Bistrica.

V KRAJEVNI SKUPNOSTI GORJE SO PRAZNOVALI

Gorje, le kdo danes še ne ve, razen Gorjancev seveda, kje so Gorje? Kdorkoli je gobaril po gozdovih široke in ponosne Pokljuke ali je obiskoval zimski športni center na Zatniku, se je moral peljati po ozki in vijugasti cesti skozi Gorje.

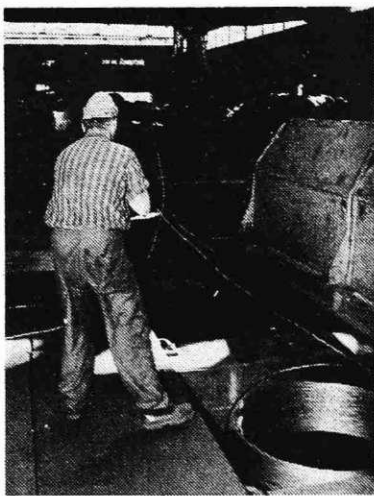
Gorjanski kot leži severozahodno od blejske kotline na severovzhodnem pobočju največje planote v Julijskih Alpah – Pokljuki in južno od vzhodnega konca dolgega grebena Mežaklje, ki se vleče med dolino Radovne in Save Dolinke, od Mojstrane do Gorij. Območje krajevnih skupnosti Gorje leži na nadmorski višini od 560 do 900 m nad morjem, združuje pa kar enajst vasi in sicer: Podhom, Spodnje Gorje, Poljščico, Zgornje Gorje, Grabče, Mevkuš, Krnico, Višelnico, Radovno, Spodnje Laze in Pernike. Pod vas Krnico spadata tudi zaselka Stara Pokljuka in Zatnik. V teh vaseh in zaselkih, ki skupno merijo kar enainvajset kvadratnih kilometrov živi 2.760 prebivalcev. Večina prebivalcev je zaposlenih v jeseniški železarni, pri GG Bled, LIP Bled, Veriga Lesce, Elan Begunje, pri gradbenih podjetjih na Jesenicah in v radovljiški občini ter v gostinstvu in trgovini. Vse več pa je opaziti tudi prizadevanja za razvijanje kmečkega turizma in nekateri beležijo že kar lepe uspehe na tem področju.

Gorje so tudi znane iz časov NOB, saj so se Gorjanci vključevali v partizanske vrste že v poletju leta 1941 in vsa nadaljna leta krute okupacije. V partizanskih vrstah se je borilo več kot 350 borcev. Zaradi sodelovanja s partizani je bilo iz gorjanskih vasi izseljenih trinajstdeset družin, mnogi pa so šli skozi begunjsko »mučilnico« in dalje v kazenska taborišča »Velikega« Reicha

in mnogi se niso nikoli več vrnili v rodno Gorje. Na centralnem spomeniku v Zgornjih Gorjah je vklesanih kar 159 imen vaščanov različnih starosti, ki so ali padli v borbah z okupatorjem ali pa so postali kako drugače žrtve fašističnega terorja.

28. avgusta leta 1941 so v Spodnjih Gorjah Nemci ustrelili pet talcev, v povračilo za kaznovanega izdajalca. V spomin na te žrtve, so Gorje ta dan izbrale za svoj krajevni praznik, ki ga praznujejo vsako leto. Na ta dan pred 39 leti so bili ustreljeni naslednji talci: Franc Soklič iz Krnice pri Gorjah, Jože Pikon iz Blejske Dobrave, Janez Zupan iz Nomnja, Jože in Karel Repe, oba iz Spodnjih Gorij.

Narodnoosvobodilna borba je bila zmagovito zaključena, toda revolucionarni proces v naši socialistični samoupravni družbi še traja. Delovni Gorjanci so se v povojnih letih z vsem poletom lotili obnove porušene domovine, kar se danes odraža na vsakem koraku. V Gorjah je zrasla nova sodobna šola, TVD-Partizan je povečal prostore v svojem domu, preurejena stara šola je dala našim najmlajšim sodobne varstvene prostore, obnovljeno je tudi župnišče, zrasli sta dve novi samopostrežni trgovini in nov gasilski dom, v katerem vadijo tudi gorjanski godbeniki, ki so prav v teh dneh dobili nove instrumente. V Spodnjih Gorjah sta zrasla dva nova stanovanjska bloka, ki sta bila vseljiva lani, poleg njih pa je v zadnjem času zraslo precej novih stanovanjskih hiš, tako, da ni več take stanovanjske stiske na območju Gorij. Silno se je razmahnila motorizacija, saj skorajda ni več hiše, pred katero ne bi stal avtomobil ali traktor.

V valjarni žice (Foto S. Kokalj)

Problemi pa so bili in bodo, kajti na območju Gorij še ni v celoti izvršena kanalizacija in tudi vaške ceste, ki jih je kar preko trideset kilometrov, niso še vse urejene. No, za letos obljublajo, da se bo tudi na tem področju premaknilo na bolje, ker bodo začeli na določenih krajih s temi deli.

Letošnji krajevni praznik so praznovali s slavnostno sejo krajevnih samouprave, po seji pa je bil koncert godbe na pihala iz Gorij v domu TVD Partizan. V soboto 30. avgusta pa so se zvrstila športna tekmovanja v nogometu, odbojki in košarki. Delegacije mladih so obiskale partizanska obeležja in položila vence na grobove, zvečer pa so pogostili starostnike in starše padlih borcev.

Za krajevni praznik so izdali tudi drugo letošnjo številko Gorjanca, glasila krajevnih konferenc SZDL Gorje. Jože Ambrožič

LETNA SKUPŠČINA VEZISTOV NOV IN POS GORENJSKE

Redna letna skupščina pododbora vezistov NOV in POS za Gorenjsko bo v petek, 10. oktobra ob 16. uri na Primskovem. Kot lani bodo tudi letos nudili gostoljubje delavci delovne organizacije PTT v Kranju.

Na skupščini bodo vezisti podali obračun svojega dela v minulem letu in izvolili novi odbor ter sprejeli program dela za prihodnje enoletno obdobje. Na skupščini bodo jubilejantom 60, 70 in 80 letnikom podelili priznanja in čestitke, sodelavcem PTT pa bodo izročili sliko z lanskega srečanja na istem kraju na Primskovem.

Na Gorenjskem živi tačas še nekaj nad 120 nekdanjih vezistov NOV in

POS. Vsem, ki so že evidentirani pri pododboru bodo poslali osebna vabila za udeležbo na letni skupščini. Kdor vabila ne bo prejel, je prav tako vabljen in z veseljem pričakuje njegovo udeležbo. Vsak pa se mora predhodno prijaviti tajniku Gabrijelu Divjaku Jesenice, Bokalova 9, ker mora pododbor vedeti za število udeležencev.

Na skupščino so vezisti povabili predstavnike občinskih odborov ZZZ NOV Gorenjske in predstavnike delovne organizacije ISKRA Kranj, s katerimi sodelujejo.

B.

Kup smeti na koncu Prešernove ceste v Radovljici, ki je lepo viden tudi z glavne ceste. Veter odnaša lažje predmete, muha pa tisto, kar je za njih ostalo, le »hijena« ni, da bi do konca pospravile (Tekst in foto Peter Malek)

Zadnjič se mi je ponudila prilika, da prijatelju, ki je imel opravke na Dunaju, prisledem v avto in obiščem to mesto od koder so nekdanji naši predniki v Avstro-Ogrski vladali. Dunaj je štiristo kilometrov oddaljen od nas. Če hočeš biti ob osmih zjutraj tam (in midva sva morala biti), moraš od nas odpeljati ob dveh. Če je treba oditi v dežju in neurju na dolgo pot, nisi dobro razpoložen. Toda, ko se je onstran Ljubljane zaznaval dan, sva le opazila, da se prav v dunajski smeri — in prav samo v tej smeri — prav rahlo svetli. Mogoče vsaj veliko dežja ne bo — sva se že začela tolažiti in upati.

Prevoznika spet Celovec in na Gosposvetskem polju zaznavamo obise dveh zvonikov gosposvetske cerkve. In potem ob cesti v gozdiču vojvodski prestol za železno ograjo. Če ne bi vedel kje je, in ne bil pozoren, bi se peljala mimo in ga ne bi niti opazila. — Potem kaže tabla ob cesti smer na Veliko Ojstrovico.

»Ja, Sen Vajta«, tako pripoveduje moj sopotnik, ki vozi. »Tu smo bili lani. S temi in temi!« — Meni je tesno pri srcu: Se ta mladi slovenski izobraženec, inženir, poleg mene, govori samo od »Sent Vajta«. Kako so le meni segla tako globoko ta slovenska imena in moram vedno z grenkobo in jezo poslušati tole in misliti na sedanje klavno stanje. V spominu se mi obudijo skoraj pred štiridesetimi leti prebrane besede: »O, jaz ne spim, le čakam čas in čakam vas, da gremo skupaj čez Sent Vid, med naše brate Zilo pit!«

In danes se peljeva na Dunaj! V ta center nekdanje Avstro-Ogrske monarhije in današnje republike Avstrije, ki je tisoč let žrla in spremenjla našo govorico v svojo — in naša imena utapljala v nemščino. Na lep, a nevaren prostor so se naselili naši predniki Stari Slovani takrat, okoli leta sedemsto. — Pa so nas naši sosede krepko stisnili...

Počasi se prebujajo prvi tovornjaki in nama vozijo nasproti. — Ne, tisto svetljenje v dunajski smeri ni zatajilo! — Z novim dnem je rastlo (čeprav sva se včasih pogreznila v meglo). Pripeljala sva se že pred Judenburg. V tem kraju so se maja leta 1918 uprli vojaki 41. bataljona slovenskega pešpolka. Upornike so ukrotili Madžari. Vode so postrelili. Škoda, da ne vem več o tem. — Če bi bil sam, ali če se nama ne bi mudilo, bi stopil vsaj iz avtomobila v mračni dan, ki se komaj začneja — in se v tišini in miru razgledal med hišami in strehami po dolini in hribih in poraslih gričih, ki jo obkrožajo — in bi prisluhnil in premeril, kako globoka je v tej uri tišina v tem kraju junškega upora.

Leoben sva pravzaprav samo obšla, čeprav ni daleč od ceste. Tam še nekoliko dalje v smeri na levo je Donavit, s svojo železarsko industrijo, ki skupaj z Linzem predstavlja velik del avstrijske proizvodnje železa in jekla. Tudi svoj proizvodni postopek so domislili in je znan v železarskem svetu kot LD (Linz — Donavit) postopek.

Bruck an der Mur (Most na Muri). Tu se tok Mure, ki je do sem tekla z nama proti severovzhodu, zavije na jugovzhod — proti Gradcu. Tu je tudi veliko, moderno cestno križišče s podvozji in nadvozji. Bolj kot most ali mostovi, mi je ostal v spominu velik jez pred mestom, čez ka-

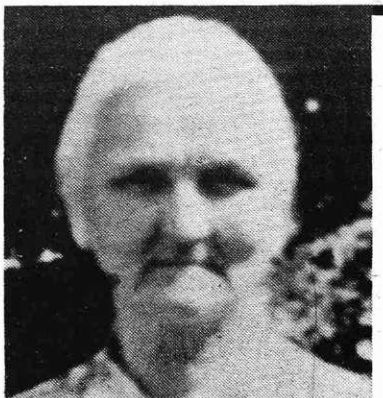
terege se je valila kalna in besna Mura.

Semmering je prelaz na precejšnji nadmorski višini (okoli 1000 m). Tudi precej turistično izgleda. Na drugi strani se cesta povesi v donavsko ravnino in prav kmalu se približamo Wiener Neustadtu (Dunajskemu Novemu mestu). V tem mestu je veliko industrije. Od tu dalje se voziva po moderni, tripasovni avtocesti — ločeni za vsako smer. Tu se je vreme dokončno popravilo — začel je lep dan!

Pogled na okolico Dunaja prese- neča — tu se naenkrat pokažejo spet nasadi vinske trte — vinogradi — po vožnji po dolgih ozkih in mrzlih dolinah. Pa saj to ni nič čudnega, saj sva prišla spet v kraje z nizko nadmorsko višino. Menda pridelujejo tu prav dobro vino.

Nisem bil to pot prvič na Dunaju. Že pred več kot petnajstimi leti smo bili enkrat tu na dunajskem vselesmu. Takrat smo si ogledali tudi rezidenco Habsburžanov — Schoenbrunn in dunajsko zabavišče Prater. — Kočije z belimi konji čakajo na prostoru ob Stefanovi cerkvi na ljudi, ki bi se radi z njimi peljali po Dunaju. Mesto ima veliko zelo imenitnih zgradb in spomenikov in je eno najlepših evropskih mest. Mestna hiša je bila vsa v državnih zastavah. Prisluhnil sem delavcem, ki so menjavali žarnice na visokih drogovi- na trgu pred njo — po hrvaško so govorili. Prav tako so govorili v skupini delavcev, ki so menjavali tračnice cestne železnice, pred impo- zantnim poslopjem dunajskega — avstrijskega parlamenta. Nad svojo okolico dominira tudi v novogot- skem slogu zgrajena Votivna cerkev z dvema zvonikoma. Karlova cerkev v drugem delu — na Karlovem trgu je v baročnem slogu.

Vreme je bilo tisto dopoldne iz- jemno lepo. V takem vremenu te ču- dovito zgrajene stavbe kar žare! — Ta pročelja, ti stebri, te kupole in te strehe in robovi se človeku globoko in za dolgo vtisnejo v spomin. — Prav nič ne pretiravajo in prav rad se pridružim mnenju nekaterih, ki radi fotografirajo, da v eni sami uri v izjemno lepem vremenu vidiš več in si več zapomniš, kakor pa če preživiš ves teden v takem kraju ob povpreč- no lepem — ali pa še celo — v slabem vremenu.

ANČKI KAVČIČEVI — STRAŽIŠARJEVI V SPOMIN

Še tako skrbno izbrane besede ne morejo izraziti tega, kar smo občutili ob izgubi naše drage Ančke. Skromno kot je živela, se je želela tudi za vselej posloviti. Izpolnjena ji je bila želja — toda globoka bole- st, ki smo jo poznali in spoštovali, pa bo še dolgo težila naša srca.

Ko nas za vselej zapusti tovariš — resnični, nesebični prijatelj, se morda še prav zavemo njegove vrednosti.

Težko, a sila bogato življenje, ki je kljubovalo vsem viharjem, je uničila dolgotrajna, zahrbtna bole- zen. Trpljenje, samoodpoved, bole- st, so bili stalni spremljevalci na njeni življenjski poti. Ni uživala brezskrbne- nega otroštva v številni Stražišarjevi družini, pač pa grenko mladost. V než- nih otroških letih se je morala boriti že za naj- osnovnejše — za obstoj. Že takrat je občutila in kasne- je dojela krivico tedanjega družbenega reda. Odrekli so ji pravico do uka, do zaposlitve.

Z jekleno voljo in dvig- njeno glavo je premagovala težave preganjanega člo- veka, težave zaradi katerih je trpela tudi njena družina. Svoje mesto je našla med ljudmi naprednih idej in kot ljubica, skrbna mati v tem duhu vzgojila svoje otroke.

Ob vdoru okupatorja je živela s sinovi v starosti 15, 16 in 17 let. Starejša dva sta

Dunaj je veliko mesto — ima čez poldrug milijon prebivalcev. Na tem številu se drži že dolgo časa — ta se ne viša tako, kot pri večini drugih mest. Upravno je razdeljen na okraje (mislim, da jih ima 21). Naj- zanimivejši je center — ta ima šte- vilko 1, v katerem so glavne najpo- membnejše stavbe. — Približno pol milijona stanovanj: veliko razkošnih in gotovo tudi veliko takih z eno samo revno sobo. — Kdo ve, kje je tista, v kateri je stanoval Cankar — in o kateri neke piše: »Pozdravljena moja dunajska sobica! Vem, težko bom spal in hudo bom sanjal v njej. Ampak spal bom doma!«

Križem po mestu si med avtomobi- bili še vedno utirajo pot izvoščki (kakor pri nas po Bledu) — Iskrni konjiči in kočijaži z značilnimi okroglimi klobuki. Mislim, da se Du- naj še vedno ponaša z jahalno šolo. Ljudje so prijazni, umirjeni in izgle- dajo samozavestni. Mesto diha globo- ko in svobodno. Avto parkiraš ka- mor smeš in moreš. Nihče ni pobiral parkirnine.

Dunaj odlikuje že od nekdaj viso- ka glasbena kultura in glasbeniki: Straussi, Schubert, Mozart, Haydn, Beethoven, Brahms — sama velika imena. Mnogi od teh so tu živeli in delali, nekateri pa so bili sploh tu doma. Tudi spomenike so jim posta- vali.

Rad bi videl tudi »lepo modro Do- navo« — tisto pravo, ne samo do- navski kanal, ki se vije skozi središče mesta — ker pa je precej daleč, ni bilo časa za to. Bojim se pa — in tudi tolažim se s tem — da bi »lepe, plave« — kakor poje Strauss, že dav- no ne videl več: Potem ko Donava poplakne večja mesta na svoji poti do sem — in se vanjo zlijejo od vseh strani umazani kanali z nesnago — je prav malo verjetno, da bi se mogel še kdo navdušiti nad njeno modrino. — Barve velikih rek našega časa so vedno bolj sive in rjave! — motne, goste in neprozorne — že davno se jim ne vidi na dno!

Ponoči je treba še skrbneje paziti med vožnjo. Še bolj napeti oči in živ- ce! Posebno, če je cesta spet mokra in črna, glava pa trudna od stotin prevoženih kilometrov.

AKO

PRIJETNA SLOVESNOST OB KRAJEVNEM PRAZNIKU NA BLEJSKI DOBRAVI

Osrednjo svečanost ob 28. avgu- stu, prazniku krajevnih skupnosti Blejska Dobrava, so prebivalci Blejske Dobreve pripravili v nedeljo, zadnjega avgusta popoldne. Ker vreme ni bilo naklonjeno, so pro- grame morali skrajšati, proslavo pa s polurno zamudo izvesti v dvorani osnovne šole, veselica na prostem pa je odpadla.

Slavnostni govor je imel Jože Ravnik, podpredsednik krajevnih skupnosti SZDL, ki je dejal, da prebivalci te krajevnih skupnosti praznujejo ta dan v spomin na veliko akcijo, ki so jo ta dan pri- pravili prvoborci leta 1941, ko so porušili steber visoke napetosti v Lipcah in s tem za dalj časa zausta- vili obratovanje valjarn na Javor- niku, ki so delale za okupatorjevo oboroževalno industrijo. V nadalje- vanju je v kratkem navedel, kaj se je v zadnjem času v krajevni skupnosti naredilo. Predvsem so asfaltirali več vaških poti, za kar so prispevali krajevna skupnost, samoupravna komunalna skupnost in prebivalci sami. V načrtu imajo še nadaljnje urejanje hudourniških voda, kanali- zacije in drugo. Posebno je pozdravil delegate iz pobratene krajevnih skupnosti Ravne — Bate s Primor- ske, s katerimi že pet let sodelujejo. Na tej svečanosti so jim za spomin poklonili sliko Blejske Dobreve, ki jo je naslikal domači slikar Anton Jensterle.

Del udeležencev proslave ob krajevnem prazniku Blejske Dobreve (Foto B. Blenkuš)

V kulturnem programu sta nasto- pili z recitacijami partizanskih pesmi Leonida Anderlič in Sandra Tušar, več pesmi pa je pod vodstvom Alojza Vengarja zapel domači moški zbor Vintgar. Po uradnem delu je bilo v dvorani tovariško srečanje.

B.

MITJU VEROVŠKU V SLOVO

Prejšnji teden smo se na pokopališču na Blejski Do- bravi poslovili od dolgolet- nega delavca naše železar- ne in neutrudnega družbe- nega in športnega delavca MITJE VEROVŠKA. Ko smo stali pred odprtim gro- bom, skoraj nismo mogli verjeti, da se zadnjič po- slavljam od njega, kajti še vedno je bil tako prisoten med nami, kakor da bi se šele pred kratkim poslovili od njega v Železarni, če- prav je od tega minilo že osem let.

Kdo ne bi poznal njegove zagnanosti na področju de- lovnega varstva in humani- zacije dela in širše skrbi za človekove socialne pravice. Njegovim sodelavcem je bil zgled zavzetega varnostni- ka, vsem nam pa kot ne- utrudljiv družbeni in šport- ni delavec.

Tako kot mnoge delavce je tudi njega pot za kruhom že leta 1936 pripeljala na Jesenice, kjer se je zaposlil v takratni Kranjski indu- strijski družbi kot elektro- monter na plavžu, kjer je delal do leta 1940. Tik pred vojno in nekaj časa v za- četku vojne je delal prav tako kot elektromonter pri deželnih elektrarnah Slo- venije, dokler se septembra 1943 ni aktivno vključil v narodnoosvobodilno borbo. Še istega leta pa je bil zaradi boleznih odpuščen iz partizanov, vendar je s svojim aktivnim delom na- daljeval, zaradi česar ga je okupator tudi preganjal.

Po osvoboditvi se je po- novno vrnil na Jesenice in ponovno začel delati kot elektromonter na plavžu v Železarni. Zaradi vestnega in prizadevnega dela je kmalu napredoval v delo- vodja na plavžu. Ta čas je spoznaval težko in nevarno delo ter revno dediščino skrbi za varstvo delavcev, ki smo jo podedovali od stare družbe. Zato ni ču- dno, da se je v letu 1950 in 1951 pojavil med prvimi delavci na področju var- stva pri delu v črni meta- lurgiji Jugoslavije. Na tem delovnem področju je v Železarni ostal vse do leta 1973, ko je odšel v zaslužni pokoj.

Bil je začetnik organizi- ranega varstva pri delu, v

Železarni. S svojo prodor- nostjo, prepričljivostjo in z občutkom za pravičnost in pravilnost je na mnogih področjih uspel, da so se izboljšali delovni pogoji. Ob njem in z njegovo pomočjo pa so rasli novi kadri, ki danes nadaljujejo njegovo pionirsko delo. Tako je iz posameznih sodelavcev na- stala močna in dobro orga- nizirana služba za varstvo pri delu in pozneje tudi za varstvo okolja. Na tem področju je pokojni Mitja Verovska pustil za seboj neizbrisne rezultate dela.

Tako kot je bil zagnan pri delu v Železarni, je bil za- gnan tudi pri delu v druž- benih in športnih organizaci- jah, katerim je namenil ogromno prostega časa. Ob njegovem prihodu na Jese- nice je najprej pričel pri nogometaših in bil eden boljših, kasneje pa se je ves posvetil različnim funkci- jam na področju socialno- zdravstvene in njemu naj- bolj priljubljene športne dejavnosti. Z jeseniškim hokejem je bil povezan od njegove ustanovitve, pri čemer je sodeloval v inicia- tivnem odboru, do pred kratkim, ko je zaradi bole- zni moral zapustiti aktivne vrste. Več let je opravljal dolžnost predsednika HK Kranjska gora, deloval v upravi športnega društva in številnih društvenih sek- cijah, zasledimo ga celo kot boksarskega sodnika. Akti- ven pa je bil tudi na drugih področjih in lahko bi skoraj rekli, da je ves prosti čas namenil družbenim in športnim dejavnostim.

Za dejavnost na šport- nem področju je prejel naj- višje občinsko športno pri- znanje. Gregorčičevo pla- keto, lansko leto pa za dolgoletno delo in za aktiv- no družbenopolitično in samoupravno delovanje najvišje občinsko priznanje 1. AVGUST.

Tako je izgorel za delo in ob delu mnogo prezgodaj, star komaj 68 let. Tako v Železarni, kakor v družbe- nopolitičnem življenju smo izgubili vzornega in ne- utrudnega delavca, ki si bo ohranil spomin med nami z rezultati dela, ki jih je ust- varil na železarskih Jese- ncah.

INVALIDI NA POKLJUKI IN V BOHINJU

Društvo invalidov je po sprejetem programu organiziralo enodnevni iz- let. Tako se je v nedeljo, 17. avgusta, zbralo 57 članov-invalidov in se z avtobusom odpeljalo prek Zatnika na Pokljuko do Rudnega polja. Tam so si ogledali okolico, od daleč pa tudi vojašnico, kjer bivajo naši voja- ki. Po kratkem postanku so se vrača- li na Goreljek in se pred spomeni- kom padlemu tretjemu bataljonu Prešernove brigade poklonili spo- minu padlih borcev, položili smek- cvetja, številni udeleženci pa so pri- žgali svečke. Še bolj ganljivo pa je bilo, ko so vsi udeleženci zapeli ne- kaj partizanskih pesmi ob spremlja- vi harmonikaša Staneta in kitarista Draga. Seveda ni manjkalo pesmi Jugoslavija. Od spomenika so odšli s solznimi očmi.

Potem so odšli na topli prigrizek v gostišče Pri tabornem ognju, nato pa prek Gorjuš in po bohinjski dolini do Zlatoroga, kjer so imeli prijeten piknik v naravi. Na povratku so se ustavili še pri spomeniku prvih pri- stopnikov na Triglav, in se pozno v mraku z velikim zadovoljstvom in s pesmijo vrnili domov.

Nik

PIONIRJI FOTOAMATERJI PREBIVALCEM JAVORNIKA IN KOROŠKE BELE ZA KRAJEVNI PRAZNIK

S fotografijo radi zabeležimo mejnike svojega življenja, včasih pa pomeni tudi pomemben dokument dobre ali dogodka. Veliko ljudi slika, čeprav se tega niso kdoli ve kako učili in marsikdo ima v svojih predalih tudi prave umetniške fotografije. Mi mladi pa si znanje o fotografiranju pridobivamo v foto krožkih, ki jih imajo organizirane vse osnovne šole. Ker smo pionirji osnovne šole Karavanški kurirji NOB Koroška Bela na tem področju še posebej zagnani in tudi kar uspešni, smo sklenili ob krajevnem prazniku naše krajevske skupnosti, 4. septembra, postaviti razstavo, ki prikazuje našo dejavnost v zadnjih treh letih.

Foto krožek ima vsako leto 10 do 15 rednih članov, vedno pa se najde tudi nekaj takih, ki prihajajo fotografirati ali izdelovat svoje fotografije samo občasno. Zadnja tri leta smo poslikali vse proslave, pohode, tekmovanja in izlete ter izdelali foto reportaže, ki so bile postavljene v avli šole, marsikatera pa je bila objavljena tudi v časopisih. Nabira se nam zajeten arhiv. Mladi fotoamaterji so se udeležili vseh razstav in natečajev v občini, regiji in v republiki: pionirski foto, mala Groharjeva kolonija, natečaj Ljubljanske banke. Zadnja tri leta je bil naš krožek proglašen za najboljši foto krožek v Sloveniji, kar nam je bilo vsem v posebno zadovoljstvo. Dvakrat smo dosegli prvo mesto tudi na gorenski pionirski foto razstavi, saj je vedno več naših fotoamaterjev pobralo nagrade in priznanja za kolekcije in posamezne fotografije. Pionirji fotoamaterji so se udeležili tudi republiških srečanj mladih tehnikov v Domžalah in v Ljubljani ter zveznih v Prilepu, Radovljici in Vršču. Posebno uspešna je bila ekipa mladih tehnikov z Jesenic letos spomladi v Ljub-

ljani. K njenemu uspehu so precej pripomogli tudi fotografi z naše šole.

Januarja letos je nekaj pionirjev fotografov pripravilo razstavo fotografij, ki prikazujejo življenje in delo Edvarda Kardelja. Dopolnili smo jih s citati iz njegovih del. Zanimajo nas delovni procesi v organizacijah združenega dela, zato smo obiskali Gorenjska oblačila, Planiko v Zabreznici, Plamen in Uko v Kropi ter Verigo v Lescah, kjer smo iskali značilne motive za določeno delo. Fotografije s pohodov po kurirskih poteh pa prijetno dopolnjujejo stal-

no razstavo o kurirjih in zvezah med NOB na Gorenjskem.

Letos smo si zastavili nalogo poslikati obeležja in spomenike iz NOB, ki jih oskrbujemo in obiskujemo večkrat na leto.

Na naši razstavi 24 avtorjev prikazuje 58 fotografij. Postavljena bo do dneva pionirjev 29. septembra, potem pa jo bomo pokazali še svojim vrstnikom v pobratenih Trbovljah.

Razstavo bomo odprli danes ob 17.30 v avli naše osnovne šole.

Odbor foto krožka
OŠ Karavanški kurirji NOB

GOSTJE BI RADI IMELI VEČ ZABAVE IN SPECIALIZIRANO TRGOVINO SPOMINKOV

Na razširjeni seji Upravnega odbora Turističnega društva Jesenice so 28. avgusta najprej govorili o sodelovanju turističnih podmladkov v tekmovanju Gorenjske turistične zveze. Čim bodo prve dni septembra prejeli gradivo o turističnih zanimivostih občine Tržič, se bodo učenci pričeli pripravljati na kviz. Istočasno bodo prejeli tudi naslove za pisanje nalog s turistično tematiko. Do konca septembra bodo pripravili poročilo o celotni dejavnosti podmladkov, ker bo to posebej ocenjeno. Poročila bodo poslali Gorenjski turistični zvezi, turističnemu društvu in komunalni skupnosti, ki bo za opravljeno delo na očiščevalnih akcijah dodelila ustrezne nagrade.

Člani komisije za izvajanje akcije »lepe rože in urejena okolica«, so poročali, da imajo doslej že 40 posnet-

kov najlepših primerov z rožami okrašenih bivališč in vrtov ter približno 50 predlogov za pohvale. S pregledom bodo nadaljevali še dokler bodo rože cvetele. Ciril ČOP, predsednik komisije, je poročal, da so aparati v vremenski hišici popravljeni in da je pregledna karta Jesenic, ki je nameščena na poslopju železniške postaje na Jesenicah dopolnjena ter obnovljena.

Predsednica komisije za turistični promet je poročala, da se je letos število nočitev in gostov povečalo. Gostje, ki so se zadrževali na področju Jesenic in okolice so hoteli več zabave. Pogrešali so trgovino ali poseben oddelek v trgovini ali potovalni agenciji, kjer bi bili na voljo različni izvorni spomniki. Vračajoči gostje so namreč prav iskali artikole, da bi zapravili dinarje, ki so jih še imeli.

V nadaljevanju seje so sprejeli nove cene za tujske sobe v prihodnjem letu. Te potrebuje republiška turistična zveza pri sestavi cenika za prihodnje leto. Srečanja turističnih delavcev, ki bo letos v občini Tržič, se bo udeležilo sedem članov Turističnega društva Jesenice. Pri določitvi mest za nove table za plakiranje, ki so jih izdelali pri Kovinarju, bo sodeloval Ciril ČOP, kot predstavnik turističnega društva.

Konec septembra ali v začetku oktobra bo tretja skupščina Gorenjske turistične zveze. V zvezi s prejetim gradivom so za delo v komisijah pri zvezi predlagali tri svoje člane. Razen tega so predlagali, naj se pri zvezi ustanovi tudi komisija za turistični promet in komisija za gostinstvo ter trgovino, za spremljanje tovrstne problematike.

Prihodnja seja bo ob koncu septembra, ko bodo med drugim obravnavali priprave za izdajo novega prospekta in gradivo Gorenjske turistične zveze o delovanju turističnih društev in o nadaljnjem razvoju turizma na Gorenjskem, ki so ga pripravili za tretjo skupščino.

B.

TEKMOVANJE HARMONIKARJEV NA POKLJUKI

V nedeljo, 14. septembra, bo s pričetkom ob 9. uri na prostoru pred gostiščem Pri tabornem ognju na Gorelji na Pokljuki že tradicionalno tekmovanje harmonikarjev z diatonično harmoniko.

Turistično društvo Pokljuka, ki je organizator tekmovanja, vabi ljubitelje narodne in partizanske glasbe da se prireditve udeležijo. Tekmovanja se udeležujejo prijavljeni harmonikarji iz Slovenije in zamejstva.

Udeleženci bodo postreženi tudi z domačo hrano. Vstopnina je 20,00 dinarjev.

Vabi TD Pokljuka

SREČANJE DVEH GODB — LEP KULTURNI DOGODEK

Pihalni orkester Jeseniški železarji že nekaj časa uspešno sodeluje z godbo na pihala iz Wimpasinga v Avstriji. Godbeniki iz tega kraja so že bili na Jesenicah, naši pa tudi že v tem mestu blizu Dunaja.

V soboto, 30. avgusta, so prišli na letošnji obisk godbeniki iz Avstrije. Delegacija našega pihalnega orkestra jih je pričakala že na Korenskem sedlu, uraden sprejem pa je bil na prostoru pred poslopjem novega šolskega centra na Plavžu. Pihalni orkester Jeseniški železarji je goste pričakal s

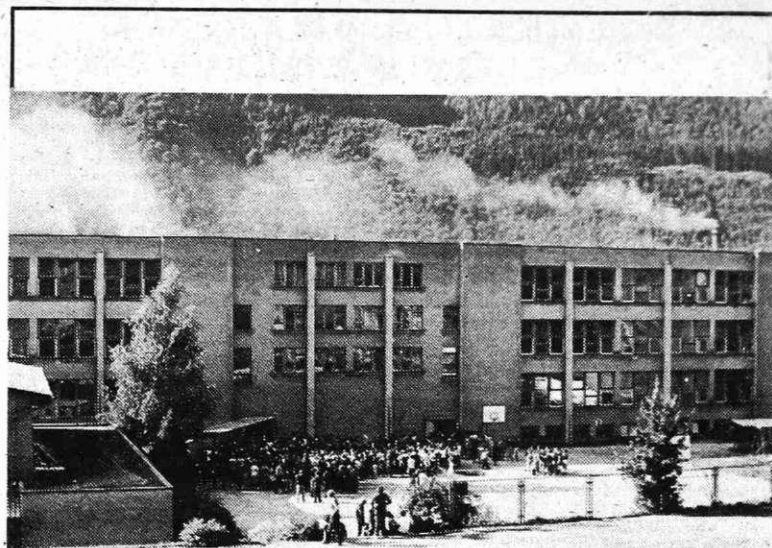
koračnicami. Po prihodu gostujoče godbe, sta predstavnik obeh kulturnih skupin izmenjalo pozdrave, nato pa so izmenjale zaigrali več pesmi.

Da je bil kulturni dogodek še lepši in pestrejši, so na prostoru med obema godbama zaplesali stare gorenjske narodne plesne člani ansambla narodnih plesov in pesmi DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Od tu sta nato oba pihalna orkestra odšla na Bled, kjer so pripravili v zdraviliškem parku zelo lep in uspeh koncert.

B.

Sprejem godbenikov iz Avstrije (Foto B. Blenkuš)

Prvi dan pouka oziroma zbor učencev osnovne šole Prežihov Voranc (Foto I. Kučina)

JOŽETU KOŠIRJU — PLANTANU IN MEMORANDUM

»Mati, pisal sem pesmi življenju, včeraj poljubil sem sina: čemu že razmišljam o vsem? Plantan

Tako si zapisal v RUBIKONU, posvetil si te stihе starejšemu sinu Milošu in nam vsem. Mnogo prezgodaj si sklenil »zadnji krog tihožitja«, kot si sam dal naslov tej pesmi. Oddel si od nas v obupnem trpljenju, ki se z besedo ne da opisati!

Da, mnogo prezgodaj te je usoda iztrgala od družine, matere, sester in prijateljev. Neizmerna bolečina je udarila med nas vse, ki smo te poznali. Skupaj smo delili dobro in zlo, skupaj smo premišljevali o tisočih stvareh tega sveta. Skupaj smo upali in se veselili, upali smo na pravičnost in poštenje vsega človeštva, da enkrat zavladati mir, da enkrat na pragu 21. stoletja ljudje postanejo ljudje in položijo orožje za večne čase na vseh koncih sveta!

Jože, vse tvoje življenje je bilo veliko trpljenje. Danes, v tem izredno hitrem tempu življenja moraš biti jeklen ali pa se stališ. Stališ se kot jeklo pod visoko temperaturo izprijenosti zlobnih ljudi, ki so že zdavnaj izgubili svoj jaz in svoj ponos. Kolikokrat si gledal začel ogenj iz martinovk, razbeljeno jeklo, koliko-

krat te je prešinjal ta simbol življenja, a si se nena doma uprl, tvoja »tropolna Beatrice« ti je nenadoma vzbudila mračno slutnjo, tako zelo mračno, da tega nisi upal nikomur povedati. Tvoj poetični duh je zaplaval v neslutene višave, med zvezde, med oblake. Kot ranjen kondor si lebdel nad visokimi gorami, letel si proti soncu, proti svetlobi...

Na tvoji poti se je zlomilo krilo, perut... Potem si začel padati v globino, v trenutku, ko je bila tvoja ustvarjalna moč na višku. V svoji pesniški zbirki TRPLJENJE NORCEV, si napovedal to hudo slutnjo v stihih:

»Obklej žreb ost nameri vate, razgrne prt...? V mehkih, bel sánj greš slej ko prej.«

Kot bi slutil že davno, davno prej. Vendar smo vsi, ki smo te poznali, še upali, močno upali, ko si ležal na bolniški postelji, da se boš strgal iz strašnega objema hude bolezni in neskončnega trpljenja.

Tako si nas nenadoma zapustil, ostali smo nemi, brez besed, z globoko žalostjo v srcih in s solzo v očeh.

Zvesto te bomo ohranili v lepem spominu, vsi tvoji prijatelji iz domovine Par-nasa.

Tomaž Iskra

ECCE HOMO

Smrt je gibanje, je večno ponavljanje na meji spoznanega in nespoznane. Smrt je odmik od življenja, je obenem izvor življenja samega, njegov neločljivi del in življenjska energija. Lacan pravi, da je želja človekovo bistvo. To je želja, ki žene človeka v dejanja, ki od zunaj niso umljiva, ker se za njimi skriva nespoznana pot človekove duševnosti.

Človek kroži kot neznan-ka v kozmosu prividov in temne svetlobe. Spotika in zeletava se ob monstrozna bitja, ki nimajo oblike in vsebine in se da skozi priti, ko spoznamo njihovo navideznost, ko oglušimo za njihovo rjojenje, ki skuša preglasiti tanke in nežne slapove čiste vode.

Zvezde padajo v blatna močvirja; samo enkrat vzvalovi sluzasta površina

in težka tišina še naprej mori.

Šumenje nočnega vetra in kriki ptic se zlivata v karkofonično suito teme, nevidnosti, ki vanjo gleda slepi videc in vidi ničnost krožečo v veliki tišini duha.

Brezdelne živali se leno sončijo na obali velike reke polne mrtvih rokavov. Lovci se plazijo od grma do grma in pekuša biti podobni svojem plenu.

Puščava zelenja in smrad trohnečega organskega sveta ga obdajata in zapirata njegovo obzorje v živo kletko pričakovanja in oddaljenih želja.

Lovci ni uspel; pesnik v njem je živel in se izživel v banalnem ponavljanju vsakdanjosti, ki se v prebiski izkaže kot ulica brez izhoda. Konec.

Pesniku Jožetu Koširju F. Treven

IZREDNA RAZSTAVNA AKTIVNOST

Člani likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar praktično že več let ne poznajo počitniškega premora. Razen tega, da se redno sestajajo, je tudi dosti živahna razstavna in druga delavnost.

Med tem, ko je bila v Delavskem domu letos odprta že enajsta likovna razstava, na kateri so se s svojimi stvaritvami predstavljali likovniki iz Krškega, so člani DOLIKA kolektivno predstavljali svoja dela v avli tovarne Labod v Novem mestu. Prav te dni pa so isto razstavo prenesli še v dom JLA v Novem mestu, kjer bo odprta do 15. septembra.

V preteklem tednu pa je član likovnega kluba DOLIK France DOLINSEK razstavil svojih štirinajst barvnih grafik železarskih motivov, ki jih je razstavjal tudi že na Jesenicah, v prostorih SOZD Slovenske železarne v Ljubljani. Dogovorjeno pa je, da bo te grafike razstavljali tudi v Plamenu Kroja in Verigi Lesce.

Pretekli teden pa je ob Bohinjskem jezeru potekala tudi že tradicionalna petdnevna slikarska kolonija za člane DOLIKA. Udeležilo se jo je devet članov DOLIK in sicer: Danica dr. Bem-Gala, Nika Hafnerjeva, Zdravko Kotnik, Janez Kozamernik, France Kreuzer, Tine Markež, Tone Tomazin, Cveto Zupan in Marjan Židaneč.

DRUGA IZMENA ŠOLE V NARAVI V NOVIGRADU

Učencem četrtil razredov osnovne šole Prežihov Voranc z Jesenic se v ponedeljek, 1. septembra, zjutraj ni oglasil navaden šolski zvonec. Pouk so namreč začeli daleč od šolskih učilnic in sicer v otroškem letovišču v Novigradu v Istri. Tam se je namreč ta dan začela druga izmena letošnje šole v naravi, ki jo organizira Vzgojnoizobraževalni zavod Jesenice. Učenci bodo učno snov obdelovali v naravnem okolju, ob morju. Pouk bo potekal po izdelanem programu, poleg redne učne snovi pa bo obsegal tudi šolo plavanja in druge aktivnosti.

V mesecu septembru bosta še dve izmeni šole v naravi. V tretji izmeni bodo učenci četrtil razredov osnovne šole Jeseniško-bohinjski odred iz Kranjske gore. Polde Stražišar z Jesenic in Gorenjski odred iz Zirovnice. V zadnji izmeni pa bodo še učenci osnovnih šol 16. december Mojstrana in Karavanški kurirji NOB Koroška Bela.

J. 12. 1979

ŠKRLATICA ALI SUHI PLAZ (2738 m) NAŠ DRUGI NAJVIŠJI VRH

Velikostni in fantastični izoblikovani vrh nad dolino Krnice in Vrat so dolga leta domačini in številni drugi svetovno znani tuji raziskovalci in napadalci ter osvajači Julijskih Alp zmanaskovali kot nedostopni ali skrajno težko dostopni vrh, ki ima dva imena.

Sto let po prvem vzponu na Triglav, 25. avgusta 1878, ki so ga na pobudo Žiga Zois in pod vodstvom Baltazarja Hacquet dosegli štirje pogumni mošje iz Bohinje, sta istočasno začela napadati in osvajat drugi najvišji vrh Julijskih Alp, Škrlatico ali Suhi plaz dva svetovno znana moša - nekronani kralji Julijskih Alp Julius Kugy in pionir planinstva iz Beljaka Hermann Findenegg. Beljakec je Škrlatico napadel s severa skozi Krnico in Veliko Dnino, kjer danes stoji gorak zavetnice št. 1 ali Matevžev (Frelhov bivak 2180 m). Po severni steni se mu je uspelo prebiti že zelo visoko, toda težave in nevarnosti pod vrhom so ga ohromile in mu onemogočile pristop na neuporabni vrh.

Julius Kugy je tvegal več neuspešnih poizkusov iz zahodne strani, iz Trente prek Krških plovov, skozi Prednji in Zadnji Doleh in preko Rdeče skrbine. Za svoj pogumni načrt je zbral vse najboljše trentarske gorske vodnike. 25. avgusta leta 1880, pred stotimi leti, so osvajača najtežje dostopnih vrhov v naših planinah - trentarski sokolje, Tožbarji in Komaci pripekljali na visoki vrh premagane gore. To je bila velika in pomembna pionirska zmaga trentarskih gorskih vodnikov, ki so Kugyja, Tumo, odlične češke planince in plezalce ter mnoge druge pionirje našega

plezalnega športa vodili na Poliški Apik (2754 m), Viš (2666 m), Mangart (2678 m), Jalovec (2643 m) in številne druge najtežje dostopne vrhove. Tri leta za prvimi naskakovalci in osvajači Škrlatice, Suhga plaza, se je na ta vrh povzpel prek Jezera, skozi Rokave in Kotel po vzhodni steni tudi moštanski lovec Gregor Rabič, Grogar. Najbolj srčni in neustrašeni so pozneje še in še napadali in osvajali Škrlatico, Suhi plaz. Tam, kjer leta 1878 ni uspelo Hermannu Findenreggu, je 13. julija leta 1896 na Škrlatico prišel dr. Julius Kugyja njegov najboljši in najmlajši tren-tarski vodnik Andrej Komac, Mota. Med napadalce in zmagovalce prepadnih in visokih sten Škrlatice so se za pionirje vse do današnjih dni vpisali številni domači in tuji plezalci prvopristopniki. Severna in še prav posebej severozahodna stena Škrlatice predstavljata še danes trd oreh za naše vrhunske plezalce in ekstremne alpiniste. Začetnik našega vrhunskega plezalnega športa dr. Klement Jug pa je ukrotil leta 1924 najdaljši sever-zahodni greben, ki vodi iz Oltarja (2621 metrov) prek Visokega Rokava (2646 m) na vrh Škrlatice.

Letos, ko moštice gornikov slavi 85-letnico Aljaževskega stolpa na vrhu Triglava in 70-letnico tistega, sedanjega Aljaževskega doma v Vratih, pod močnega severno steno Triglava, se bodo ljubitelji in obiskovalci drugega najvišjega vrha sredi naših gor spomnili tudi stoletnice prvega pristopa na Škrlatico, Suhi plaz (2738 m), ki je komaj 128 m nižji od simbola naše domovine, Triglava.

Uroš Župančič

PRIČETEK JESENSKE SEZONE

Košarka je športna igra, ki praktično ne pozna mrtve sezone. V obdobju pomlad-jesen se igrajo medobsejna tekmovanja, pozimi pa se odvijajo tekmovanja republiškega ranga za članice, člani, mladine in kadete. Edini razmeroma daljši premor v juliju in avgustu na ostane na razpolago za kratke aktivne oddihe, telesne in tehnične priprave ter uigravanje novih taktičnih variant.

Večina ekip odhaja na deset do štiri-najstredne priprave izven kraja stalnega prebivališča, kar se je izkazalo za zelo koristno. Razen tega, da je na takih pripravah čas izredno dobro izkoriščen, ker na ekipo ne vpliva vrsta dodatnih dejavnikov, ki so prisotni v domačem kraju (udeležba na treningih je neprestano stodo-stotna), so take priprave pomembne tudi zaradi krepitve tovarštva in moštva in pripadnosti matičnemu klubu.

KK Jesenice razpolaga s skromnimi sredstvi, ki verjetno kljub paketu stabilizacijskih ukrepov, ki jih je ta športni kolektiv samoupravno sprejel, ne bodo zadostali za izpolnitev postavljenega programa. Posebej je vprašljiv nastop odlične kadetske ekipe v republiškem tekmovanju, prav tako pa še niso v celoti zagotovljena sredstva za tekmovanje članic in članov v republiških ligah.

V taki situaciji si seveda skupnih priprav na račun klubskih dotacij ekipe ne bi mogli privoščiti. Mladi igralci Jesenic so zato združili lastna sredstva in oddali na enotedenske priprave v vrstnikom v Filip Jakov pri Biogradu. Domačini so jih zelo

lepo sprejeli. Obisk bodo Dalmatinci Jeseničanom vrnil v zimskem času, stanovali pa bodo pri naših fantih. Početi za vadbo so bili odlični. Treninzi so bili dopolnjeni, ko so bile na vrsti telesne priprave in uveljavljanje individualne tehnike, popoldne pa so igrali prijateljske tekme z moštvi iz Filip Jakova, Bakolje, Dobropoljane na Pašmanu in Voštanice, člani prve hrvatske lige. Tekem niso igrali na rezultat, ampak so uigravali variante v napadu in obrambi.

Drugi del priprav je potekal doma na zunanjem igrišču v športnem parku v Podmežaklju. Organiziranih je bilo več prijateljskih tekem z močnejšimi nasprotniki in z ekipo Abu Dabi iz neuvrščene Federacije arabskih emiratov.

JESENICE : ZADAR (ČLANI) 57:112
(25:58)

Odlični Zadar, stalni član najelitnejše košarkarske lige v Evropi, se mudi na pripravah v Kranjski gori. Povabilu Jeseničanov se je odzval brezplačno. Gostje so nastopili kompletni z reprezentantom Skročjem na čelu.

Naši igralci jim sicer niso bili enakovredni nasprotnik, pa vendar so gostje vso tekmo odigrali resno in brez podcenjevanja. Domači igralci se je polotila že na začetku tekme trema glede na ugled partnerjev, tako da so gostje takoj povedli s 18:0. Kasneje so se tudi domačini zbrali in omogočili gostom, da so pokazali ves repertoar svojega znanja. Vsa čas tekme so gostje igrali presing po celem igrišču, če-

prav je imela že prva peterka povprečno višino 202 cm (Obad 206 cm, Petranović 206 cm, Sunara 203, Starčević 199 cm in Skroče 197 cm).

Za Jesenice so nastopili: Vezozzi, Noč, Rizvanović, Jelovčan, Azman, Berginc, Grzetič, Malkoč, Božić, Bergant, Dušančić, Dornavšek in Vauhnik.

JESENICE : VOJVODINA (NAP)
NOVI SAD (ČLANI) 66:99 (21:40)

Igralci prve B zvezne košarkarske lige so se prav tako odzvali vabilu Jesenic in prišli iz priprav v Kranjski gori odigrati prijateljsko tekmo. Tudi Novosađani so bili Jeseničanom nedosegljivi partner, zato pa razlika 34 košev ne pomeni katastrofe. Lepo predstavlo košarke si je ogledalo v športnem parku preko 250 gledalcev.

JESENICE : ABU DABI (ČLANI) 81:81
(44:40) IN 90:79 (30:34)

Gostje iz Federacije združenih arabskih emiratov šele orjejo ledino temu lepemu športu v svoji domovini. V svojih vrstah imajo dva profesionalna igralca (iz Anglije in iz Iraka), v preteklem prvenstvu jih je okrepil bivši igralec Partizana Popović, ki pa se je vrnil v Jugoslavijo. Iz priprav na Bledu so se radi odzvali vabilu na prijateljski tekmi, od katerih so eno odigrali neodločeno, eno pa izgubili. Zanimivost je, da niso želeli na prvi tekmi odigrati podaljškov z besedami: »bodo moji prijatelji!«
V ponedeljek bodo gostje nastopili na Jesenicah proti kadetski ekipi Jesenic, prihodnji ponedeljek pa se bodo na Bledu srečali z ekipo Zvezlarja.

GORENJA VAS : JESENICE (ČLANI)
71:85 (30:39)

V prvem kolu tekem za pokal na območju medobsejne zveze Gorenjske so Jeseničani premagali žilave Gorenjevaščane in se uvrstili v drugo kolo. Ekipa Jesenic je nastopila oslajena brez bolnih igralcev: Novaka, Grzetiča, Vauhnika, Dušančiča in Tuška.

V drugem kolu se bodo Jeseničani pomerili v torek s favorizirano ekipo Triglava iz Kranja.

ZELEZAR JESENICE : LOKAINVEST
(ČLANI) 57:104 (28:50)

Naši sodelavci, ki so se zbrali v rekreativnem društvu Zelezar, se v prvem kolu pokalnega prvenstva kljub zgledni borbenosti niso mogli enakovredno zoperstaviti ekipi iz Škofje Loke, ki nastopa v prvi republiški ligi.

VOJVODINA : JESENICE (ČLANICE)
102:85 (60:28)

Igralke Jesenic so se v Kranjski gori pomerile z ekipo iz Novoga Sada, ki je tu na pripravah za nastope v prvi zvezni košarkarski ligi.

Višje in rutinirane zvezne ligašice so proti našim mladim igalkam igrale vso tekmo čono presing in prepričljivo zmagale.

Za Jesenice so nastopile: Vavpotič, Slamnik, Uštar, Cuder, Borenović, Strazišar, Mlačnik, Katnik, Azman.

JESENICE : VOJVODINA (ČLANICE)
51:82 (30:41)

Tudi v povratnem srečanju na Jesenicah so gostje iz Novoga Sada prepričljivo zmagale. Jeseničanke so tokrat kljub odsotnosti svojih centrov Uštarjeve in Cudrove iztržile boljši rezultat. Proti visokim in hitrim gostjam pa so še vedno naprile preveč nepotrebnih napak, ker je posledica premora in ker že dolgo niso igrale težjih tekem.

SOLEDA

NEUSPELI INTERVJU

- A: »Ime in priimek prosim!«
B: »Hvala, imam obujel!«
A: »Rojen, kje, kdaj?«
B: »Rojen sem in to takrat, ko je Informbiroju odzvonilo in tam, kjer se v dolini balnica od histega časa ni bistveno spreminila.«
A: »Izobrazba?«
B: »Čakam na reformo našega šolstva.«
A: »Zaposlen?«
B: »Isčem rentabilno podjetje! (javite se!)«
A: »Dobro, toda od česa polet živite?«
B: »In od česa živijo naša import-export stečajska podjetja?«
A: »Tuji jeziki?«
B: »Jih ne maram, so preveč obrekljivi in ostri!«
A: »Nee... mislim, govorite kakšen tuj jezik?«
B: »Pasivno nemščino, katere sem se naučil iz naše slovenščine in angleški jezik, tega pa je tako ali tako dovolj po naših hotelih, na industrijskih izdelkih in ne vem kje še vse.«
A: »Konjček?«
B: »Dajte no, saj se drugega mesa ni in le kam bi dal konja v moje stanovanje, da ne govorim o nardušanju sosedov.«
A: »Ne, ne mislim le s čim se ukvarjate, hobbiji?«
B: »Oh yes, hobby - pardon, oh da to... Ne vem, poskušam kaj napisati pa ne gre, poskušam se ukvarjati z glasbo, pa ne gre, poskušam gledati TV, pa ne gre! Ne vem, res ne vem!«
A: »Kaj pa mnenje o vašem kraju?«
B: »Nič več ni dobrih (in poceni) gostiln...«
A: »Pa ostalo?«
B: »Ostalo ni nič - nič več ni dobrih ljudi!«
A: »Kultura v vašem kraju?«
B: »... in s prijatelji bom zabil se do dne...«
A: »Kaj pa šport?«
B: »Le kje so tiste stezice k' so včasih bile?«
A: »Zabava?«
B: »Da, da, veliko njih se zabava!«
A: »Mladina?«

TEKAŠKE PRIREDITVE 1980-81

PROGRAM TEKOV

Iz sestavi del letnega plana dela Odbora za množične tekaške prireditve pri Smučarski zvezi Slovenije. Od prvotnega načrta vsebine programa smo morali iz objektivnih razlogov delno odstopiti. Načrtovanje je bilo, da bi bil program v prvi izdaji priročnik v malem za vse privržence načrtne celoletne rekreacije v hoji, tekih in teku na smučeh. Načrtovana vsebina programa bi zajemala še strokovna navodila, kako teči na suhem in na smučeh, priprave za načrtno rekreacijo, izbiro opreme, tehniko teka, pravno smučl in opreme, tehniko mazanja in zdravniške nasvete. Tak program s priročnikom pa zahteva poleg priprav tudi določena finančna sredstva, ki pa si jih v tem letu odbor ni mogel zagotoviti. Poleg tega naj bi bil program izdelan najkasneje do 30. avgusta t. l. Nastale so tudi težave, saj se cela vrsta prireditev prvič pripravila, organizatorji pa še nimajo pripravljenih tras in razpisanih pogolev. Predvideno je bilo, da bi bil v programu vsak tek posebej opisan, oziroma v celoti predstavljen, vključno s prilagajenico.

Namen prilagojenega programa je, da vse množice tekačev pravočasno seznanimo z množičnimi tekaškimi prireditvami in semimi teki, ki služijo kot predpripravo in testiranje zmogljivosti v predsezoni. Program zajema obdobje september-oktober, kot predpripravo, in zaključek sezone v maju, ko se velika večina tekačev v vse večjem številu udeležuje Partizanskega marša, v okviru prireditev osvojitve Ljubljane.

Pred pregledom programa in vsklajevanjem z organizatorji, si je odbor zadal za cilj, da bi pridobili nove organizatorje, predvsem v krajih, kjer je večja širina ugodnih snežnih razmer in da bi organizatorji osrednje prireditve t. j. Trnovskega maratona pristopili k pripravi rezervne proge. To zagotovilo je organizacijski odbor Trnovskega maratona že potrdil. Enako so ukrepali tudi organizatorji Bloških tekov in že pripravili tek rezervne proge na severni strani Snežnika.

Z organizatorji so vsklajena tudi pravila prireditev in pričakujemo, da bodo razpisi v bodoče bolj vsklajeni, organizacija prireditev pa še boljša. Dogovorjeno je, da kategorizirani tekmovalci nastopajo v svoji konkurenci, razen na tekih z mednarodno udeležbo.

Program zajema aktivnost tekačev od septembra do junija v različnih krajih republike. Na isti dan bo tudi več prireditev, kar je tudi nujna, da se množice tekačev porazdelijo in zmanjšajo stroški potovanj. Posamezni organizatorji bodo podrobno o pripravah objavili v sredstvih javnega obveščanja. Pri prireditvah, ki so v pripravi, so možna odstopanja v tehničnih podatkih. V programu so tudi prireditve, ki se pojavljajo v izvedbi prvič, kot npr. kombinacijski tek, kjer bo isti tekač najprej dopoldne vozil veleslalom (alpske smučl) in nato popoldne še tekel, dalje pustni tek, tek štafet itd.

V pripravi, da vam bo program koristil pri planiranju načrtne celoletne rekreacije, testiranje zmogljivosti, vztrajnosti, dobrega počutja, spoznavanja domovine in obujanju tradicij NOB, ter v pomoč organizatorjem, vas toplo pozdravljamo in

NA SVIDENJE!

Datum	Kraj	Naziv prireditve	Km	Organizator	Opomba
SEPTEMBER - TEKI					
7. 9. 80	Kropa	2. tek od spomenika do spomenika	10	SD Flamen-Kropa	Kropa-Lipniška pt.
13. 9. 80	Brdo pri Lj.	2. tek smučarjev tekačev	8/12	SK Brdo	
14. 9. 80	Kamnik	1. Kamnik-Tunja-Kamnik	15	SK Kamnik	priprave
20. 9. 80	Dol pri Lj.	Gozdni tek	12	TVD Partizan Dol	
21. 9. 80	Umag	3. mali maraton - Katoro 80	21	TTKS Umag	
28. 9. 80	Zleba	1. Po Dolomiti	15/30	SK Olimpija	priprave - dvojice
OKTOBER - TEKI					
4. 10. 80	Ljubljana	3. pohod in tek čez Rašico	14/21	SD Novinar	
11. 10. 80	Tolmin	Tek AET	20	SD Iskrar AET Tolmin	
12. 10. 80	Kokrica	1. Gozdni tek	15	SD Kokrica	
26. 10. 80	Hoče	Tek dvojic	10/20	SK Pohorje-Hoče	priprave
26. 10. 80	Vrhnika	1. tek okrog Ulovke	7/15	TVD Partizan, Vrhnika	tek v pripravi
NOVEMBER - TEKI IN TEKI NA SMUČEH					
16. 11. 80	Bled-Gorje-Pokljuka	1. zeleno-beli tek	15	SK Gorje	priprave
23. 11. 80	Pokljuka	testni smučarski tek	5/10/15	SZS	
28. 11. 80	Vrhnika	Tek po ulicah Vrhnike	5	TVD Partizan	priprave
DECEMBER - TEKI NA SMUČEH					
7. 12. 80	Osankarica	Po poteh pohorskega bataljona	12	SK Maribor	
14. 12. 80	Pokljuka	Memorijal mrtvega bataljona	12	SK Gorje	
21. 12. 80	Nova vas	Bloški tek 80	7/15/30	TTKS Cerkljica	tek iz programa 79/80
28. 12. 80	Črni vrh nad Idrijo	6. Trnovski maraton 80	10/12/15/42	Org. odbor	tek iz programa 79/80
JANUAR - TEKI NA SMUČEH					
3. 1. 81	Predmeja	Po poteh partizanske Predmeje	5/8/13	SK Predmeja in TKS Ajdovščina	rezervna proga
4. 1. 81	Cerkija	2. Cerkijanski tek	20	Org. odbor	
10. 1. 81	Dražgoše	Po poteh partizanske Jelovice	20	SK Triglav	
11. 1. 81					
24. 1. 81	vsa Slovenija	Dan tekačev Slovenije		KS, SK, TVD Partizan, ZTK občin	
17. 1. 81	Cerkno	Srečanje smučarjev borcev NOB	5/15	ETA Cerkno	
18. 1. 81	Duplej	7. Po poteh kokrškega odreda	7/15/30	Org. odbor	
25. 1. 81	Ravne na Kor.	Po poteh štirinajste divizije	5/25	ZTKO Ravne na Kor.	
25. 1. 81	Lokve	2. Lokvarski tek	10/20	SK Lokve	
FEBRUAR - TEKI NA SMUČEH					
1. 2. 81		Bloški tek 81	7/15/30	Org. odbor	rezervna proga
7. 2. 81	Bohinj	1. Pustni tek	15	Org. odbor	priprave
8. 2. 81	Črni vrh nad Idrijo	1. Trnovski maraton 81	10/12/15/42	Org. odbor	rez. pri med. tek.
14. 2. 81	Kranjska gora	1. štafetni tek	10	TD Kr. gora	priprave - trojke
21. 2. 81	Rateče	2. družinski tek Nedeljskega		Nedeljski dnevnik	
22. 2. 81	Pohorje-Areh	1. Pohorski maraton	25/50	Org. odbor	
22. 2. 81	Mrkopalj	Memorijal 26 zmrznjenih partizanov	21/42	Org. odbor	
29. 2. 81	Krvavec	1. kombinacijski tek	15/VSL	SD Novinar	priprave
MAREC - TEKI NA SMUČEH					
3. 3. 81	Kranjska gora	2. tek trah dežel	25	Org. odbor	mednarodni tek
7. 3. 81	Pokljuka	1. tek Oneva žena	5/10/15	Revija Jana	priprave
8. 3. 81	Log. dolina	3. tek v Log. dolini	10/20	SK Izletnik	
14. 3. 81	Pokljuka	13. veteranski tek in VSL	12/VSL	SZS	
		3. poključni maraton	10/21/42	SK Snežnika	
APRIL - TEKI NA SMUČEH IN TEKI					
5. 4. 81	Kranjska gora	7. tek na Vrtič	12	TD Kr. gora	
11. 4. 81	Predmeja	2. Voljovk memorial	5/8/12	SK Predmeja, ZTKS Ajdovščina	rezervna proga
12. 4. 81	Sentjakob pri Lj.	Belinka 81	6/12	SD Belinka	
12. 4. 81	Velika Planina	1. tek po Vel. Planini	10/20	SK Kamnik	priprave
19. 4. 81	Komna	Elanov tek dvojic	10/20	ZST Ljubljana	priprave
24. 4. 81	Ljubljana	2. tek OF	15	TVD Partizan Vlt	
25. 4. 81	Ihan	Tek OF	10	TVD Partizan Ihan	
26. 4. 81	Maribor	Tek OF	25	Org. odbor	
27. 4. 81	Dol pri Lj.	Tek OF	12	TVD Partizan	
MAY - TEKI					
2. 5. 81	Podbrdo	3. mali maraton	21	SD Bača in ŠRO Sorica	
9. 5. 81	Ljubljana	25. partizanski marš	8/25	Org. odbor	
20. 5. 81	Tolmin	Posočje 81	17	ZTKO Tolmin	
24. 5. 81	Kumrovec	Partizanski marš	26	SH	
JUNIJ - TEKI					
6. 6. 81	Tacen	Tek okoli Šmarne gore	6/12	KS E. Kerdolja Tacen	
21. 6. 81	Blejska Dobrava	Tek Staneta Zagarja	10	SD Dobrava	
JULIJ - TEK					
22. 7. 81	Bohinj	Tek okoli Bohinjskega jezera	12	Taboriški odred Dobro volje	

[illegible]

SEZONA SE JE ZAČELA Z ZMAGO

JESENICE: KAPFENBERG
7:2 (5:0, 1:2, 1:0)

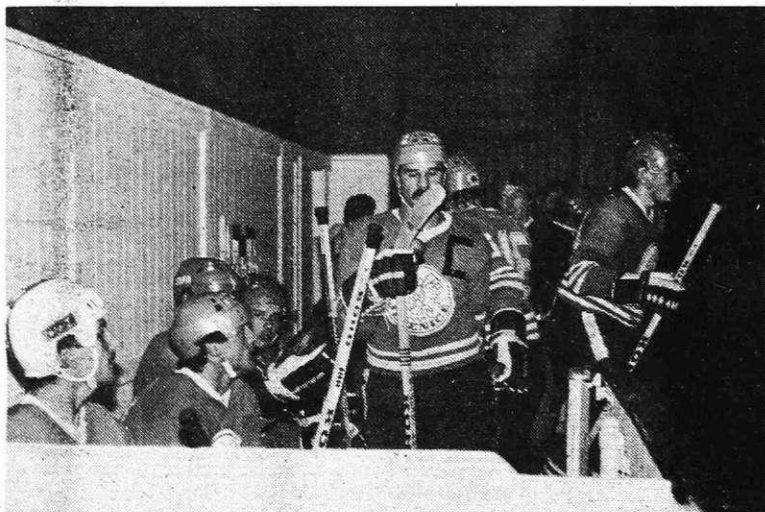
Dvorana v Podmežakliji, gledalcev 1500, sodniki Dremelj, Čemažar in Eržen. Strelci za Jesenice so bili: Šuvak 2 ter Pristov, Pavlič, Klemenc, Hafner in I. Ščap po enega, za Kapfenberg pa Jakušev dvakrat.

Jesenice so nastopile v naslednji postavi: Pretnar, Tičar, I. Ščap, Medja, Razinger, Berliak, B. Pajič, Mežnar, D. Horvat, Hafner, Šuvak, Klemenc, Bešič, M. Horvat, Š. Ščap, Pristov, Magazin, M. Pajič in Golja.

Kljub temu, da so jeseniški igralci kompletni trenirali na ledu le deset dni, kljub temu, da sta pri gosteh nastopila dva odlična sovjetska igralca Jakušev in Gurejev, v vratih pa so imeli še vratarja avstrijske reprezentance Schilcherja, so Jeseničani že na začetku sezone dosegli prvo pomembno zmago v pokalu Karavank. To je tembolj razveseljivo, kajti okoli jeseniških hokejistov in njihove usode je bilo veliko govora pred začetkom letošnje sezone.

Ce vtišom o prvi tekmi Jeseničanov v letošnji sezoni dodamo še podatek, da jih je prav Kapfenberg v lanskoletnem pokalu Karavank, ko še niso imeli Jakuševa, dvakrat visoko premagal, in sicer v Kapfenbergu z 12:1, na Jesenicah pa s 7:4, potem je jasno, da je doseženi rezultat, le s slabimi desetimi dnevi ledu »v nogah«, resnično uspeh.

Prva tretjina je bila zares zanimiva, polna tempa in lepih akcij, posebno pa so se odlikovali Jeseničani. Gledalci so bili vsakakor presenečeni, kajti šlo je za začetek sezone in na sploh za prvo tekmo, ki so jo Jeseničani igrali v letošnji sezoni. Kot kaže pa so bili še bolj presenečeni gostje. Plod zelo dobre jeseniške igre v prvi tretjini je bilo pet golov v mreži Schilcherja, jeseniška mreža pa se ni zatresla niti enkrat. Nadaljevanje je sicer prineslo precej slabšo igro, kar je povsem razumljivo, saj Jeseničani niso imeli več dovolj moči. Nekoliko bolj do veljave so zato prišli gostje, vendar niso bili boljši, kajti domačini so s postrvovno igro nadomestili vidno utrujenost. Še posebej sta se v drugi tretjini izkazala Jakušev in Gurejev, ki sta bila tudi najnevarnejša igralca gostujočega moštva.

Z nedeljske hokejske tekme (Foto J. Rabič)

PISMO HOKEJSKEGA KLUBA JESENICE

Pričela se je nova hokejska sezona 1980/81, ki bo postregla z velikim številom prvenstvenih, pokalnih in prijateljskih tekem z moštv iz SFRJ in tujine z moštvom HK Jesenic na domačem ledu.

Na Jesenicah in okolici je veliko ljubiteljev te lepe, moške igre, med njimi pa tudi veliko tujih, ki si radi ogledajo vse ali vsaj večino hokejskih tekem HK Jesenic.

V letošnji letu smo zaradi občutnega povišanja stroškov tudi mi prisiljeni, čeprav neradi, nekoliko povišati cene vstopnic za hokejske tekme, ki bodo naslednje:

1. Permanentne vstopnice	600 din
2. Za upokojence in študente	400 din
3. Mednarodne tekme in srečanja z Olimpijo	50 din
4. Tekme HK Kranjske gore	40 din
5. Mladinske in pionirske tekme	20 din

Z namenom, da naših zvestih navijačev ne bi preveč denarno prizadeli in ker bi si radi zagotovili njihovo podporo v boju za državno prvenstvo, je upravni odbor HK Jesenic sklenil, da predlaga vsem sindikalnim organizacijam v OZD nakup vstopnic v predprodaji in sicer za permanentne s popustom 100 din in za enkratne vstopnice s popustom 10 din. Vstopnice bodo na razpolago v pisarni SD Jesenic.

Moštvo HK Jesenic bo v letošnji sezoni s povratkom treh reprezentantov iz JLA precej okrepljeno štartalo na ponovno osvojitve naslova državnega prvaka, pri tem pa seveda računa tudi na izdatno pomoč svojih zvestih navijačev.

V zvezi s tem prosimo vse sindikalne organizacije, da preko svojih organizatorjev rekreacije organizirajo akcijo za odkup vstopnic v predprodaji in na ta način omogočijo svojim članom čim številnejši in cenejši ogled naših tekem.

POHOD PO KARAVANKAH '80

Kot vsako leto, tako bo tudi letos organiziran pohod po Karavankah. Ker pa so vsi septembrski termini zasedeni z različnimi prireditvami, smo se odločili, da letos izvedemo pohod skupaj s pohodnikom slovenskih železarjev na STOL.

Pohod bo v soboto, 13. septembra. Pohodniki izven železarne Jesenice se prijavijo na občinskem svetu Zveze sindikatov Slovenije Jesenice, Cesta maršala Tita 86 (I. nadstropje - soba številka 8) NAJPOZNEJE DO 10. SEPTEMBRA. Pri prijavi se na udeležena plačata 20,00 din.

POHOD BO OB VSAKEM VREMENU.

Skupni odhod udeležencev bo ob 6. uri izpred avtobusne postaje na Plavžu (Čufar). Udeleženci, ki želijo pohod opraviti peš do Valvasorja iz Koroške Bele prek Hrastnika se zberejo za skupni odhod ob 6. uri zjutraj pred osnovno šolo Karavanski kurirji NOB Koroška Bela. Tisti pa, ki se ne bi mogli povzpeti na Stol, bodo pohod opravili od Valvasorjevega doma prek Potoške planine na Pristavo.

Vsak udeleženec izven Železarne je dolžan pri prijavi sporočiti tudi smer pohoda.

Za udeležence bo preskrbljen skupni prevoz z avtobusom, značka, čaj na vrhu Stola in malica na Pristavi.

Omenimo naj, da je ta pohod posvečen spomenu Janeza Jenka, ki je bil referent za šport in rekreacijo v železnici Jesenice in član komisije za šport in rekreacijo pri občinskem svetu Zveze sindikatov Slovenije - Jesenice.

Vse podrobne informacije bodo objavljene v listu Železar in prek lokalne radijske postaje Triglav Jesenice.

NOGOMET

JESENICE: KOČEVJE

1:0 (0:0)

V svojem prvem srečanju pred domačim občinstvom v nedeljo, 31. avgusta, so jeseniški nogometaši zaslužen zmagoali proti ekipi Kočevja in osvojili drugi dve točki v tem prvenstvu.

Jeseničani so vso tekmo imeli veliko tenzsko premoč, ustvarili so si veliko priložnosti za gol, vendar jih niso znali izkoristiti. Edini zadetek na srečanju je do-

segel Lamberger na predlozku Kovatiča v 50. minuti srečanja.

Gostje so se predstavili kot ekipa, ki je prišla z namero, da čim tesneje izgubi in so se orientirali na redke proti napade, v katerih so si ustvarili nekaj priložnosti za gol. Srečanje je z napakami sodil sodnik Šain iz Ljubljane.

Za Jesenice so nastopili: Tokić, Zubanovič, Bakonič, Ibrahimović, Omanović, Kramar, Kovatič, Samardžija, Ignjatović, Lamberger, Miškar.

V naslednjem kolu igrajo Jeseničani proti ekipi Bele Krajine v Črnomlju.

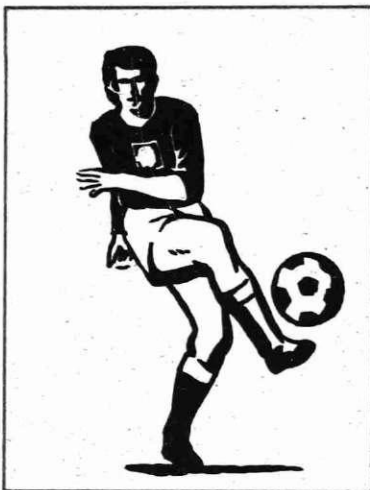
LJUBITELJEM TENISA

Od 8. septembra dalje bo na Kresu možno obiskovati tenis šolo, ki bo organizirana vsak dan. Kandidati za učenje tenisa naj se prijavijo na sindikat Železarne, tel. 216, kjer bodo morali plačati tudi samopri-spevek 100,00 din. Natančen rasporeč šole bo javljen naknadno.

bef

PRIČETEK REDNE VADBE V TVD PARTIZAN JESENICE

V ponedeljek, 8. septembra, bo TVD Partizan Jesenice prišel z redno vadbo vseh oddelkov po urniku, ki je veljal v pretekli sezoni.

PRVENSTVO ŽELEZARNE V MALEM NOGOMETU

V ponedeljek, 1. septembra, se je pričel jesenski del prvenstva v malem nogometu. Odigrano je bilo prvo kolo brez večjih presenečenj. Največje presenečenje je bilo mogoče ravno igrati. Čeprav je bilo dva meseca odmora, je igranje ostalo nespremenjeno. Tudi črt, ki označuje igranje ni bilo. Tako, da so delavci športnega društva označevali igranje, ko so bili igralci že na igrišču. Kljub zamudi pa je prvenstvo le steklo.

Vodja delovne skupnosti športnega društva izglede nima interesov, da bi izboljšal tekmovalne pogoje, čeprav se uporaba igrišča plačuje. Železarne je bila pripravljena dati delovno brigado za ureditev igrišča, športno društvo pa je obljubilo material. Toda zataknilo se je ravno pri materialu, za katerega verjetno ni denarja?!

REZULTATI VIII. KOLA:

Valjarna bluming štel: HV Jesenice

1:1 Jeklarna: HV Bela 5:2

Valjarna bluming štel: Vratni podboji

5:1 Jeklarna: Plavž 4:0

Valjarna bluming štel: Energetika 2:1

Vratni podboji: Energetika 3:4

Profilarna: Plavž 0:3

HV Jesenice: Energetika 1:3

Profilarna: HV Bela 0:3

HV Jesenice: Vratni podboji 5:0

LESTVICA

1. Valj. bl. št. 1064033: 916

2. Jeklarna 952120:1212

3. Energetika 960322:1512

4. Vzdruževanje 751120: 511

5. HV Jesenice 1043316:1211

6. Strojne delavnice 642012: 610

7. Transport 742117: 810

8. Žičarna 742112: 710

9. Plavž 834116:1110

10. Jeklovlek 741223:11 9

11. HV Bela 840415:20 8

12. Valj. debele ploč. 623112: 7 7

13. Valjarna žice 730415:17 6

14. Profilarna 930611:19 6

15. SEO TKR NG 721411:19 5

16. Remontne del. 7105 8:21 2

17. Livarna 7025 3:14 2

18. Vratni podboji 90810:30 1

19. Elektrode 7007 1:30 0

baj

RAZPORED NASLEDNJIH ŠTIRIH KOL PRVENSTVA V MALEM NOGOMETU

PETEK, 5. septembra - X. kolo:

15.30 Elektrode: Transport; Valjarna žice: HV Bela.

16. uri Profilarna: Jeklovlek; SD: Vratni podboji.

16.30 Elektrode: Valjarna žice; Transport: HV Bela.

17. uri Profilarna: Vratni podboji; SD: Jeklovlek.

17.30 Elektrode: HV Bela; Transport: Valjarna žice.

PONEDELJEK, 8. septembra - XI. kolo:

15.30 SEO, TKR, NG: Žičarna; Energetika: RD.

16. uri VBS: Transport; 2400: Plavž.

16.30 SEO, TKR, NG: Energetika; Žičarna: RD.

17. uri VBS: Plavž; 2400: Transport.

17.30 SEO, TKR, NG: RD; Žičarna: Energetika.

SREDA, 10. septembra - XII. kolo:

15.30 Žičarna: Livarna; 2400: Vratni podboji.

16. uri Vzdruževanje: Jeklarna; Valjarna žice: Jeklovlek.

16.30 Žičarna: 2400; Livarna: Vratni podboji.

17. uri Vzdruževanje: Profilarna; Jeklarna: SEO, TKR, NG.

17.30 Žičarna: Vratni podboji; Livarna: 2400.

PETEK, 12. septembra - XIII. kolo:

15.30 VBS: HV Bela; Jeklarna: Jeklovlek.

16. uri 2400: Elektrode; Livarna: RD.

16.30 VBS: Jeklarna; Jeklovlek: Vratni podboji.

17. uri HV Bela: Livarna; RD: 2400.

17.30 VBS: Jeklovlek; Jeklarna: Vratni podboji.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

V SOBOTO PRVENSTVO SLOVENSKE ŽELEZARJEV NA JESENICAH

V soboto, 6. septembra, se bodo na Jesenicah pomerili delavci delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne v streljanju z zračno puško (moški in ženske), v kegljanju na asfaltu (moški in ženske), v malem-nogometu (samo moški), plavanju (moški), balinanju (moški), odbojki (moški in ženske) in kegljanju na ledu (moški). Pričetek tekmovanja bo ob 9. uri, zbor udeležencev pa je ob 8. uri v športnem parku v Podmežakliji. Tekmovanje bo potekalo pod pokroviteljstvom železarne Jesenice, nastopile pa bodo ekipe iz železarne Ravne, Štor in Jesenic, Žitne - Celje, Plamena - Kropa, Verige - Lesce, Tovila in Metalurškega inštituta iz Ljubljane.

Tekmovanje v streljanju bo v domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku. Ekipo sestavljajo štirje tekmovalci, ki streljajo 5+20 strelcev, tekmuje pa se ekipno in posamezno.

Kegljanje na asfaltu se prične ob 8. uri na kegljišču v Podmežakliji. Ekipa šteje štiri člane, moški mečejo 100 lučajev, ženske pa 50 lučajev.

Mali nogomet se prične ob 9. uri na igrišču v Podmežakliji, čas igranja je 2 x 15 minut. Ekipa, ki šteje 6+4 igralce so razdeljene v dve skupini.

Plavanje bo potekalo v kopališču Ukova s pričetkom ob 9.30 in to v starostnih skupinah od 25 let, od 25 do 35 let, od 35 do 45 let in nad 45 let. Za ekipo lahko plavata po dva tekmovalca v vsaki starostni skupini, šteje pa se le po en rezultat in rezultat štafete. V štafeti nastopa po en tekmovalac iz vsake starostne skupine, tekmuje pa se ekipno in posamezno.

Balinanje bo v logu Ivana Krivca na Plavžu ob 9. uri, ekipa šteje štiri tekmovalce, igra pa se do devet točk.

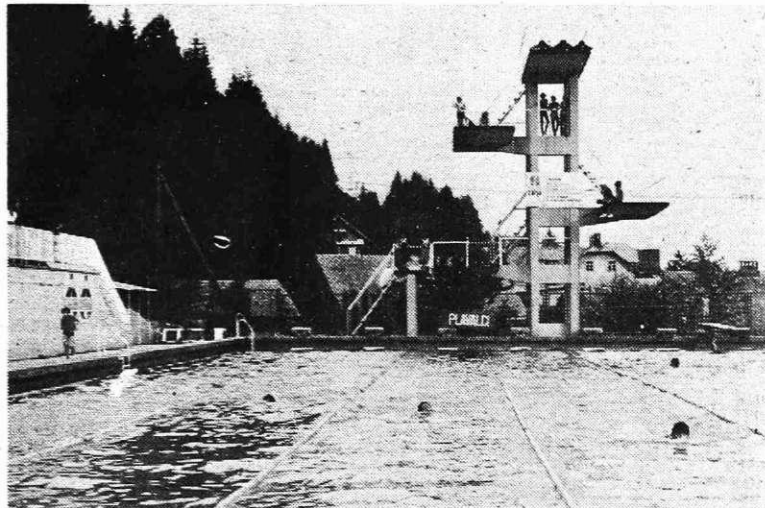
Odbojka bo na igrišču v Podmežakliji. S pričetkom ob 9. uri. Ekipa šteje 6+4 igralce, igra pa se na dva dobljena seta. Ekipa so razdeljene v dve skupini.

Kegljanje na ledu bo na drsališču v Podmežakliji ob 9. uri. Število kegljajev je neomejeno.

Razglasitev rezultatov bo predvidoma ob 15.30 v restavraciji Kazina na Jesenicah.

Vsem športnikom želimo lepih športnih uspehov.

bef.

S prvenstva Železarne v plavanju (Foto I. Kučina)

USPELO PRVENSTVO ŽELEZARNE V PLAVANJU

V petek, 29. avgusta, se je na kopališču Ukova od 16.30 do 19. ure odvijalo prvenstvo Železarne v plavanju za leto 1980. Nastopilo je 92 plavalcev in plavalcev iz šestnajstih TOZD in delovnih skupnosti. Plavalci so v prsnem in prostem stilu ter v štafeti 3 x 50 m prosto. Udeležba je dokazala, da so delavci železarne vneti privrženci tega športa. Tekmovalci so se trudili, da bi kar najboljše zastopali svoj TOZD ali delovno skupnost in tako prispevali svoj delež k dokončni razvrstitvi v letnih športnih igrah Železarne za leto 1980. Po zanimivih in zaigranih borbah je bil vrstni red naslednji:

50 m pramo (ženske do 30 let): 1. Simona Zupan KOFI 0,52,6.

50 m pramo (ženske nad 30 let): 1. Anica Kavčič KOFI 0,10,8.

50 m pramo (ženske do 30 let): 1. Simona Zupan KOFI 0,53,0.

50 m pramo (moški do 20 let): 1. Fetan Čorić Transport 0,41,8, 2. Borut Lešnik Jeklarna 0,42,0.

50 m pramo (moški od 20 do 30 let): 1. Boris Renko HVB 0,37,4, 2. Florijan Velikonja KOFI 0,41,8, 3. Sašo Gruskovnjak Elektrode 0,42,2, 4. Branko Ošljaj HVJ 0,42,6, 5. Jazet Križnik KOFI 0,44,1.

50 m pramo (moški od 30 do 40 let): 1. Boris Pesjak KOFI 0,38,8, 2. Rado Tolar, ETKRNG 0,39,0, 3. Božo Kero Valj. bl. štel 0,41,0, 4. Milan Ropret ETKRNG 0,41,6, 5. Cveto Blaz Jeklarna 0,42,0.

50 m pramo (moški od 40 do 50 let): 1. Beno Ramuš ETKRNG 0,44,2, 2. Janko Fon Vzdruževanje 0,44,7, 3. Božo Črne Vzdruževanje 0,45,7, 4. Borut Razinger KOFI 0,46,9, 5. Franc Horvat Livarna 0,47,4.

50 m pramo (moški nad 50 let): 1. Vaso Deretić KOFI 0,46,8, 2. Tone Muhar Stroj. del. 0,50,5, 3. Franc Legat Jeklarna 0,53,0, 4. Viki Stender ETKRNG 1,13,6.

50 m kravi (moški do 20 let): 1. Murajica Pajić Vratni podboji 0,29,7, 2. Bojan Magazin Rem. del. 0,31,5, 3. Fetan Čorić Transport 0,31,7.

50 m kravi (moški od 20 do 30 let): 1. Said Čučuk Str. del. 0,29,7, 2. Borut Koprivc ETKRNG 0,31,5, 3.-4. Jazet Križnik KOFI in Boris Renko HVB 0,31,6, 5. Branko Ošljaj HVJ 0,32,2.

50 m kravi (moški od 30 do 40 let): 1. Milan Ropret ETKRNG 0,32,1, 2. Rado Tolar ETKRNG 0,33,0, 3.-4. Boris Pesjak KOFI in Božo Kero Valj. bl. štel 0,34,0, 5. Jazet Križnik ETKRNG 0,34,2.

50 m kravi (moški od 40 do 50 let): 1. Beno Ramuš ETKRNG 0,31,4, 2. Franci Fon KSI 0,34,9, 3. Borut Razinger KOFI 0,44,1, 4. Zoran Šporn Vzdruževanje 0,45,4, 5. Franc Horvat Livarna 0,48,7.

50 m kravi (moški nad 50 let): 1. Tone Muhar str. del. 0,34,9, 2. Vaso Deretić KOFI 0,41,0, 3. Jazet Lešnik ETKRNG 0,49,6.

štafeta 3 x 50 m prosto: 1. ETKRNG, 2. Strojne delavnice, 3. KOFI, 4. Jeklarna, 5. Vzdruževanje I., 6. Remontne delavnice, 7. HV Bela, 8. Vzdruževanje II., 9. Energetika, 10. Plavž.

Ekipno so se TOZD in delovne skupnosti uvrstile tako: 1. ETKRNG, 2. KOFI, 3. Vzdruževanje, 4. Strojne delavnice, 5. Jeklarna, 6. Remontne delavnice, 7. Energetika, 8. Plavž, 9. HV Bela.

Ostale TOZD in delovne skupnosti niso imele zastopstva v štafeti in zato ekipno niso uvrščene.

Po končanem tekmovanju je bila razglasitev rezultatov. Bile so podeljene nagrade - priznanja, katere sta podelila Stefan Nemec, predsednik poslovnega odbora Železarne in istočasno predsednik plavalnega kluba Jesenice in Aleš Lagoja, predsednik komisije za šport in rekreacijo pri IO OOS železarne Jesenice. Pokali za ekipno uvrstitev pa bodo podeljeni na razglasitvi rezultatov letnih športnih iger Železarne za 1980.

Tekmovanje je organizacijsko lepo in uspešno izvedel PK Jesenice s pomočjo organizacijskega odbora in plavalcev »Maratona '80«. Udeležba sama je potrdila, da se je na Jesenicah povečalo zanimanje tudi za plavalni šport. To samo potrjuje potrebo za izgradnjo zimskega bazena na Jesenicah. Vsi plavalci, ki so si s svojim rezultatom pridobili pravico nastopa v ekipi Železarne na metalurških igrah, ki bodo 6. septembra na Jesenicah pa so že pisno obveščeni in se tudi že pripravljajo, da bodo tudi na tem tekmovanju dosegli čim boljše rezultate.

Franci Fon

VZDRŽEVALCI ZA PRVAKA V BALINANJU

V sredo, 27. avgusta, smo se ob lepem popoldnevu zbrali balinarji vzdrževalci Železarne na balinišču v logu Ivana Krivca, da se pomerimo med seboj za prvaka 1980. Razdeljeni smo bili v štiri skupine. Zmagovalci skupin so se uvrstili v finalno skupino. Tekme v finalni skupini so bile zelo zanimive in so dolgo trajale. Zmagovalec je postal Cerna Pazlar, drugi je bil Albin Babič, tretji Marjan Trontelj, četrti Darko Simonič itd.

Organizatorju, balinarskemu klubu Jesenice in vodju tekmovanja Marjanu Strazičarju izrekamo vso pohvalo. Gledalcem pa se zahvaljujemo za korektno navijanje.

Metod Ličof

VABILO NA OTVORITEV TEKMOVANJ

Vse prebivalce krajevne skupnosti Javornik-Koroška Bela in ostale občane občine Jesenice vabimo, da se v soboto, 6. septembra ob 8. uri udeležijo

SLAVNOSTNE OTVORITVE

letošnjih športnih tekmovanj ob praznovanju krajevnega praznika KS Javornik-Koroška Bela, 25-letnice TVD Partizan in 75-letnice ustanovitve telednovega društva SOKOL in prisostvujejo tekmovanjem.

Tekmovanje bo v rekreacijskem centru KRES v naslednjih panogah:

- BALINANJU - nastopa šest ekip iz gorenske regije,

- TENIŠKI TURNIR - nastopajo tekmovalci iz občine Jesenice,

- ŠAHOVSKI TURNIR - nastopajo tekmovalci iz KS Javornik-Koroška Bela,

- ekshibicijsko tekmovanje v streljanju z lokom - tekmovalci iz KS Javornik-Koroška Bela.

ODBOJKARSKI TURNIR - nastopajo štiri ekipe iz KS Javornik-Koroška Bela (Tekmovanje bo v TVD Partizan Javornik-Koroška Bela).

Ob slavnostni otvoritvi tekmovanja bodo podeljena priznanja za uspešno delo pri izgradnji rekreacijskega centra KRES.